

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΟΣΙΟΥ – ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΕΕΕ – ΕΕΑ

Δεν επαληθεύτηκαν οι προσδοκίες για την εορταστική περίοδο

ΣΕΛ.14-15

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΒΟΥΛΑ ΚΟΖΟΜΠΟΛΗ

Να μη λησμονούμε τα πλεονεκτήματα της Ελλάδας

ΣΕΛ.36-37

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΠΑΡΙΣ ΛΟΥΤΡΙΩΤΗΣ

Η «Όμικρον» φρενάρει τις εκτιμήσεις για το 2022

ΣΕΛ.46-47

ΖΑΚΥΝΘΟΣ
Άναψε «φωτιές» η τροπολογία για το Ναυάγιο

ΣΕΛ.30-31

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
Επιστρέφει τον Απρίλιο το Athens Yachting Festival

ΣΕΛ.50-51

ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΑ
Βαθύ το χάσμα στις ταξιδιωτικές ελευθερίες

ΣΕΛ.40-41

ΦΑΚΕΛΟΣ:

Χριστουγεννιάτικη
ΣΕΖΟΝ

ΛΙΓΕΣ ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
που η πληρότητα ξεπέρασε το 80%

ΜΕΤΡΙΑ Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ
στις περισσότερες περιοχές ελέω «Όμικρον»

ΣΤΟ 12% Η ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
για τη χειμερινή περίοδο, λένε οι ξενοδόχοι

ΠΟΞ ΚΑΙ ΕΝΩΣΕΙΣ ΚΑΛΟΥΝ
για τη λήψη μέτρων στήριξης επιχειρήσεων και εργαζομένων

ΣΕΛ.8-13

ΧΑΜΗΛΕΣ «ΠΤΗΣΕΙΣ» στους χειμερινούς προορισμούς

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ IVOR AMBROSE

Η προσβασιμότητα προϋπόθεση για κάθε είδος τουρισμού • Μια ευκαιρία για την Ελλάδα

ΣΕΛ.24-27

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ν. ΣΑΝΤΟΡΙΝΙΟΣ

Τα κέρδη φέτος από τον τουρισμό οφείλονται στις επιχειρήσεις και το προσωπικό τους

ΣΕΛ.18-21

Γιώργος Καραχρήστος
Εκδότης της
«itn Ελληνικός Τουρισμός»

«ΣΤΕΝΑΖΟΥΝ» ΟΙ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

Εδώ και μήνες γράφουμε στην itn Ελληνικός Τουρισμός πόσο κρίσιμη είναι η φετινή σεζόν για τους χειμερινούς προορισμούς. Στην κορύφωση της περιόδου που είναι οι γιορτές των Χριστουγέννων τα πράγματα δεν πήγαν όπως θα θέλαμε. Κάποιοι προορισμοί κατάφεραν να έχουν υψηλή πληρότητα τα Χριστούγεννα για να ακολουθήσει η κάμψη -αλλού μικρότερη και αλλού μεγαλύτερη- ευθύς αμέσως την Πρωτοχρονιά εξαιτίας της αυξημένης διασποράς της «Ομικρον».

Η δε εβδομάδα μετά την Πρωτοχρονιά και με τα μέτρα που έσπευσε να λάβει η κυβέρνηση, ήταν ακόμη πιο «φτωχή» σε αποδόσεις. Δεν γνωρίζουμε αν ο υπουργός Τουρισμού στις επικοινωνίες εισέπραξε λάθος πληροφορίες, αλλά οι ξενοδόχοι μιλούν για μέση πληρότητα της χειμερινής περιόδου στο 12%. Και με 12% τουριστικός κλάδος στους χειμερινούς προορισμούς δεν μπορεί να επιβιώσει.

Όλο το προηγούμενο διάστημα, καταγράψαμε, δώσαμε βήμα στους φορείς, ακόμη και προτείναμε δράσεις για τη στήριξη των καταλυμάτων στον Ορεινό Όγκο. Αντ' αυτού όχι μόνο δεν υπήρξαν δράσεις τόνωσης του εσωτερικού τουρισμού, αλλά ακυρώθηκαν και οι σχολικές εκδρομές.

Την ίδια ώρα και ενώ οι πτήσεις γίνονται μετ' εμποδίων και δρακόντειων περιορισμών ακόμη και εντός ΕΕ, κάποιοι θεωρούν σφύρων να δαπανώνται διόλου ευκαταφρόνητα ποσά για την προσέλκυση εισερχόμενου τουρισμού στους χειμερινούς προορισμούς. Δηλαδή -αν θέλει ας μας βοηθήσει κάποιος- δεν είναι

ασφαλές να πάνε οι μαθητές εκδρομές, αλλά αν γέμιζαν παρ' ελπίδα οι χειμερινοί προορισμοί με χιλιάδες ξένους επισκέπτες θα ήταν ασφαλές...

Για να μην παρεξηγηθούμε σαφώς προέχει η δημόσια υγεία και η Πολιτεία οφείλει να πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του πληθυσμού. Αυτές οι κινήσεις όμως έχουν και συνέπειες. Συνέπειες που έρχονται να προστεθούν στις προηγούμενες απώλειες της πανδημίας και που συνδυάζονται και με το ενεργειακό κόστος, το οποίο έχει εκτοξευθεί στα ύψη.

Όταν λοιπόν βλέπεις πως οι ιθύνοντες πανηγυρίζουν αντί να σκύβουν πάνω στο πρόβλημα δύο τινά μπορεί να συμβαίνουν. Είτε έχουν πάρει διαζύγιο με την πραγματικότητα, είτε υποστηρίζουν εκ του πονηρού πως όλα είναι καλά και ανθηρά γιατί δεν μπορούν ή δεν θέλουν να παρέχουν στήριξη σε επιχειρήσεις και εργαζόμενους. Σαφώς υπάρχουν εξαιρέσεις, ιδίως σε επίπεδο τοπικών αρχών, με την παροχή βοήθειας.

Το σίγουρο είναι όμως πως οι χειμερινοί προορισμοί δεν αντέχουν άλλη μια ζημιογόνα σεζόν και η λήψη μέτρων στήριξης είναι μονόδρομος, αν θέλουμε να υπάρξει και επόμενη σεζόν.

Ευχόμαστε για τη νέα χρονιά πάνω από όλα Υγεία και κρατώντας πάντα την ελπίδα μέσα μας, θέλουμε να είμαστε αισιόδοξοι πως το επόμενο διάστημα θα δούμε αχτίδες φωτός και θα έχουμε μια πολύ καλή σεζόν.

Καλή ανάγνωση!

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

wte

ATHENS

1-3 APRIL 2022

World Tourism Expo

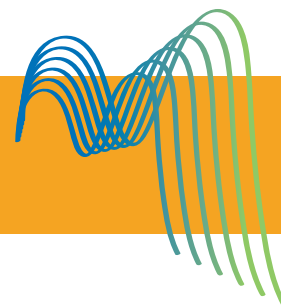
PERISTERI EXHIBITION CENTER

www.worldtourismexpo.gr

 www.mact.gr

 2110129575

 info@mact.gr

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

MACT
MEDIA
GROUP

Αλ. Αυλωνίτης: Ιδιαίτερα επίπονο θα είναι το επόμενο διάστημα για τους εργαζόμενους του τουρισμού

Ο βουλευτής Κέρκυρας και Αναπληρωτής Τομεάρχης Τουρισμού του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, Αλέξανδρος Αυλωνίτης σε ανακοίνωσή του, τόνισε πως το επόμενο χρονικό διάστημα επρόκειτο να είναι ιδιαίτερα επίπονο καθώς η κατάσταση για τους εργαζόμενους του τουρισμού δεν φαίνεται να βελτιώνεται.

«Η κατακόρυφη αύξηση διασποράς της μετάλλαξης «Ο» σε πρωτόγνωρα επίπεδα για τη χώρα μας με αποκλειστική ευθύνη της κυβέρνησης, συνοδεύεται από νέα περιοριστικά μέτρα που χτυπούν στον πυρήνα της επαγγελματικής ζωής τους ευάλωτους εργαζόμενους του Επισιτισμού – Τουρισμού» δήλωσε χαρακτηριστικά ο βουλευτής Κέρκυρας.

Ο Κ. Αυλωνίτης συγκεκριμένα τόνισε «Το επόμενο χρονικό διάστημα επρόκειτο να είναι ιδιαίτερα επίπονο, ενώ θα είναι με βεβαιότητα καθοριστικό για την περαιτέρω συνέχιση της δραστηριότητας επιχειρήσεων και εργαζομένων. Με γενικού και οριζόντιου χαρακτήρα μέτρα, η κατάσταση θα γίνεται ολοένα και πιο αποπνικτική για έναν πολύπαθο αλλά εξαιρετικά σημαντικό κλάδο για την ελληνική οικονομία.

Η περίοδος των εορτών διακρίθηκε από χαμηλές κατά μέσο όρο πληρότητες των

ξενοδοχειακών μονάδων, ενώ η συνακόλουθη των κυβερνητικών μέτρων, λειτουργία των καταστημάτων εστίασης έχει υποστεί ανεπανόρθωτη ζημιά.

Το μέτρο αναστολής σύμβασης και απο-

ζημίωσης ειδικού σκοπού 534€ καταδικάζει τους εργαζόμενους, όταν η επιχείρηση βρίσκεται σε λειτουργία και αυτό, η κυβέρνηση δεν θέλει να το καταλάβει. Δεν το λέει ο ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ., το διατυπώνουν με

επίσημο τρόπο τα συνδικαλιστικά όργανα εργαζομένων του κλάδου. Αν δεν αναλάβει το κράτος την αναπλήρωση του ελάχιστου χρόνου εργασίας τότε, η κυβέρνηση ωθεί τους εργαζόμενους σε έναν βαρύτατο εργασιακό χειμώνα, χωρίς καμία ελπίδα.»

Επιπλέον ο Αναπληρωτής Τομεάρχης σχολίασε «Είναι ζήτημα ηθικής τάξεως, όταν ακόμα διεκδικείται από τους εργαζόμενους στον Επισιτισμό και Τουρισμό, η επίλυση εμφάνισης των ενσήμων στον ΕΦΚΑ από τις μονομερές αναστολές σύμβασης προκειμένου ο ΟΑΕΔ να εγκρίνει το επίδομα ανεργίας στους δικαιούχους.

Η κυβέρνηση να μεριμνήσει άμεσα για την οικονομική στήριξη όλων των εποχικά εργαζομένων, εκείνων που δεν εργάστηκαν φέτος, εκείνων που εισήλθαν σε καθεστώς αναστολής του μήνες Μάιο – Ιούνιο του 2021, αλλά και των περισσοτέρων εξ αυτών που δεν επρόκειτο να εργαστούν πριν το ερχόμενο Μάιο.

Η κυβέρνηση να σταματήσει να αγνοεί τις εκκλήσεις συνεννόησης που κάνουν οι εργαζόμενοι στον κλάδο, αλλά και να εκμεταλλεύεται τη δεινή θέση στην οποία, αυτοί βρίσκονται. Έχει χρέος να στηρίξει τα εισοδήματά τους και να ενισχύσει τα εργασιακά τους δικαιώματα.»

Πέντε νέες συνεργασίες με ξενοδοχειακές μονάδες φέρνει το 2022 για την CHC Group

Με νέες, δυναμικές και πολλά υποσχόμενες συνεργασίες με πέντε ξενοδοχειακές μονάδες στην Χερσόνησο, την Ελούντα, τα Χανιά και την Ιεράπετρα, ξεκινάει το 2022 για την CHC Group.

Σε δήλωσή του ο ιδρυτής και Γενικός Διευθυντής της CHC Group Ζαχαρίας Α. Χνάρης, ανέφερε: «Ξεκινάμε μια ακόμη δύσκολη χρονιά λόγω της πανδημίας, με νέες συνεργασίες που ενισχύουν το portfolio της CHC Group. Με δυναμικό τρόπο, προσεκτικά μελετημένες κινήσεις και ένα στρατηγικό πλάνο προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις των καιρών, ατενίζουμε το μέλλον με συγκρατημένη αισιοδοξία και πίστη στη δύναμη που οι συνέργειες μπο-

ρούν να παρέχουν. Εύχομαι καλή χρονιά, με υγεία και θετικά αποτελέσματα στο κορυφαίο προϊόν της χώρας μας: Στον Ελληνικό Τουρισμό!».

Πρόκειται για πέντε ξεχωριστά ξενοδοχεία της Κρήτης. Το Tylissos Beach 4* στην Ιεράπετρα της οικογένειας Σαρικλάκη, όπου η CHC Group ανέλαβε τα συμβόλαια και τις πωλήσεις για τα επόμενα 3 έτη. Στα μελλοντικά σχέδια των ιδιοκτητών της μονάδας, είναι η ολοκλήρωση της ανακαίνισης το χειμώνα 2022-2023 και το 2023 θα λειτουργήσει με διαφορετικό concept. Το Kasarakis Hotel 3* στην Ανάληψη Χερσονήσου της οικογένειας Κασαπάκη, όπου η CHC Group ανέλαβε τα συμβόλαια και τις

πωλήσεις για τα επόμενα 5 έτη. Το ξενοδοχείο θα λειτουργήσει για τη σεζόν 2022 ως μονάδα 3*, ενώ από το 2023 και μετά θα λειτουργεί πλήρως ανακαινισμένο ως 4* Boutique Hotel.

Το Petros Village 3* στην Ανάληψη Χερσονήσου της οικογένειας Καρδουλάκη Μιχάλη και Καρδουλάκη Γεωργίου, όπου η CHC Group ανέλαβε τα συμβόλαια και τις πωλήσεις για τη σεζόν 2022, ενώ από το 2023 έως και το 2026 θα έχει την πλήρη διαχείριση. Το 2023 η μονάδα θα ανακαινισθεί πλήρως και θα λειτουργεί ως ένα 5* Boutique Hotel, adults only.

Το Atlantida Mare 3* στην Αγία Μαρίνα Χανίων των οικογενειών Καμπουράκη και

Τερεζάκη, όπου η CHC Group μίσθωσε την μονάδα από το 2022 και για τα επόμενα 20 έτη. Το ξενοδοχείο θα λειτουργήσει για τη σεζόν 2022 ως μονάδα 3* και από τη σεζόν 2023 και μετά, θα λειτουργεί με το ίδιο όνομα ως ένα πλήρως ανακαινισμένο 5* Boutique Hotel Full Smart, adults only. Αλλά και το Kalithea Hotel 3* στην Ελούντα της οικογένειας Ατσαλή Ανδρέα, όπου η CHC Group ανέλαβε την πλήρη διαχείριση της μονάδας από το 2023 και για τα επόμενα 20 έτη. Το ξενοδοχείο θα παραμείνει κλειστό για τη σεζόν 2022 και θα επαναλειτουργήσει το 2023 με νέο όνομα, πλήρως ανακαινισμένο ως 5* Full Smart Boutique Hotel, adults only.

Συνάντηση Κικίλια-Χατζηχριστοδούλου για την ενίσχυση της κρουαζιέρας και την επανέναρξη των ημερόπλοιων το 2022

Για την ενίσχυση της κρουαζιέρας που προγραμματίζεται να ξεκινήσει στην Ελλάδα νωρίτερα από κάθε άλλη χρονιά και την επανέναρξη των δρομολογίων των ημερόπλοιων, συναντήθηκαν ο Υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας με τον Καθηγητή Υγιεινής και Επιδημιολογίας και μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων Χρήστο Χατζηχριστοδούλου.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης συζητήθηκε η επικαιροποίηση των ευρωπαϊκών και ελληνικών υγειονομικών πρωτοκόλλων για την κρουαζιέρα και η εναρμόνιση σε αυτά της Τουρκίας, του Ισραήλ και της Αιγύπτου, χωρών της Ανατολικής Μεσογείου εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, επόμενο βήμα θα είναι η διεξαγωγή προγραμμάτων εκπαίδευσης στα υγειονομικά πρωτόκολλα μέσω της ευρωπαϊκής κοινής δράσης EU Healthy Gateways, της οποίας ο κ. Χατζηχριστοδούλου είναι συντονιστής.

Ο κ. Κικίλιας επισήμανε ότι ο τρόπος που χειρίστηκε η Ελλάδα τα υγειονομικά πρωτόκολλα και αντιμετώπισε τις προκλήσεις της πανδημίας, έφερε ένα πολύ επιτυχημένο rebranding της Ελλάδας στο εξωτερικό, ενώ τόνισε ότι η έναρξη της κρουαζιέρας στην Ελλάδα την επόμενη τουριστική περίοδο από τον Μάρτιο του 2022, νωρίτερα από κάθε άλλη φορά, σηματοδοτεί την αναβάθμιση της Ελλάδας στον παγκόσμιο χάρτη της κρουαζιέρας.

Στη συνάντηση τέθηκε επίσης η επανέναρξη των δρομολογίων των ημερόπλοιων που συνδέουν τα νησιά του Αιγαίου με τα παράλια της Τουρκίας και τα υγειονομικά πρωτόκολλα που πρέπει να εφαρμοστούν για την ασφαλή επανεκκίνησή τους, καθώς και οι απαραίτητες διαδικασίες για το άνοιγμα περισσότερων τουρκικών λιμένων στα κρουαζιερόπλοια, γεγονός που θα λειτουργήσει θετικά στον τομέα της κρουαζιέρας από και προς την Ελλάδα.

Τα ηνία του χιονοδρομικού κέντρου «3 – 5 Πηγάδια» για 23 χρόνια έλαβε η εταιρεία «Ορεινός Τουρισμός ΙΚΕ»

Έναντι τιμήματος ύψους 31.000 ευρώ πλειοδότησε στη διαδικασία 23χρονης εκμίσθωσης του χιονοδρομικού κέντρου «3-5 Πηγάδια» στη Νάουσα η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία με την επωνυμία «Ορεινός Τουρισμός ΙΚΕ» και οι σχετικές υπογραφές αναμένεται να «πέσουν» στις αμέσως επόμενες ημέρες.

Μεταξύ των δεσμεύσεων που ανέλαβε με την υποψηφιότητά του ο ανάδοχος του χιονοδρομικού κέντρου «3-5 Πηγάδια», συμπεριλαμβάνονται η επένδυση 500.000 ευρώ στα δύο πρώτα χρόνια λειτουργίας του, αλλά και η αναζήτηση επιπλέον πόρων, μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων που «τρέχουν», όπως αυτό του αναπτυξιακού νόμου.

«Στόχος του αναδόχου είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση του χιονοδρομικού, ώστε αυτό να καταστεί ένα ορεινό θέρετρο που θα προσελκύει επισκέπτες 12 μήνες το χρόνο», υπογράμμισε ο κ. Καρανικόλας, δήμαρχος Νάουσας και πρόσθεσε ότι μεταξύ των επενδύσεων, προβλέπεται και η λειτουργία τετράστερου ξενοδοχειακού συγκροτήματος στο χιονοδρομικό κέντρο.

Επιπλέον, ο δήμαρχος Νάουσας γνωστοποίησε ότι το αργότερο μέχρι το τέλος του Φεβρουαρίου, ο δήμος Νάουσας θα έχει υποβάλλει για έγκριση στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων φάκελο, με τον

οποίο θα ζητά την έγκριση χρηματοδότησης τουλάχιστον 10,7 εκατ. ευρώ για επενδύσεις στο χιονοδρομικό κέντρο «3-5 Πηγάδια».

«Βούληση όλων των εμπλεκόμενων είναι

το χιονοδρομικό κέντρο να ξεκινήσει τη λειτουργία του το συντομότερο δυνατό», σημείωσε ο κ. Καρανικόλας και πρόσθεσε ότι υπό προϋποθέσεις αυτό μοιάζει εφικτό.

Με rapid test θα ταξιδεύουν οι επιβάτες στην Κύπρο

Την πρόταση του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων ενέκρινε το Υπουργικό Συμβούλιο σε σχέση με τροποποίηση του μέτρου που εφαρμόζεται στις πύλες εισόδου της Δημοκρατίας για προσκόμιση αρνητικού αποτελέσματος από μοριακή εξέταση από τα άτομα που ταξιδεύουν προς την Κύπρο.

Συγκεκριμένα, με ισχύ από την Παρασκευή, 14 Ιανουαρίου 2022, στις 5 το πρωί, οι επιβάτες, ηλικίας 12 ετών και άνω, και ανεξαρτήτως εμβολιασμού, που επιθυμούν να ταξιδέψουν προς την Κυπριακή Δημοκρατία, έχουν τη δυνατότητα

επιλογής διενέργειας ενός εκ των ακόλουθων διαγνωστικών ελέγχων:

- εργαστηριακή εξέταση RT-PCR με ισχύ μέχρι και 72 ώρες πριν την αναχώρηση, είτε
- τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου (antigen rapid test) με ισχύ 24 ώρες πριν την αναχώρηση.

Επισημαίνεται ότι η υποχρέωση για διενέργεια εξέτασης PCR κατά την άφιξη στους αερολιμένες της Δημοκρατίας εξακολουθεί να ισχύει για όλους τους επιβάτες, ηλικίας 12 ετών και άνω, ανεξαρτήτως ιστορικού εμβολιασμού. Σημειώνεται ότι το κόστος της εξέτασης (€15 στον Αερολι-

μένα Λάρνακας και €19 στον Αερολιμένα Πάφου) επιβαρύνει τον επιβάτη.

Επιπρόσθετα, όλοι οι επιβάτες, ηλικίας 12 ετών και άνω, οφείλουν να υποβάλλονται σε rapid test αντιγόνου, μετά την πάροδο 72 ωρών από την άφιξή τους, με εξαίρεση τους επιβάτες που έλαβαν την ενισχυτική/3η δόση αποδοκτού εμβολίου κατά της COVID-19.

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι η συμπλήρωση του Cyprus Flight Pass πριν την αναχώρηση είναι υποχρεωτική για όλα τα άτομα που ταξιδεύουν προς την Κυπριακή Δημοκρατία.

Τις δράσεις για το 2022 παρουσίασε ο Σάββας Περδίος

Ο Υφυπουργός Τουρισμού της Κύπρου τόνισε την ανάγκη για την αξιοποίηση νέων προϊόντων, τα οποία θα εδράζονται στις νέες τάσεις και ρυθμούς ζωής των ανθρώπων διεθνώς

Ο Σάββας Περδίος, Υφυπουργός Τουρισμού μίλησε στο economy today για την πορεία του κυπριακού τουρισμού. Τόνισε πως το Υφυπουργείο Τουρισμού έχει εκπονήσει και υλοποιεί, από τον Ιανουάριο του 2020, την Εθνική Στρατηγική Τουρισμού (ΕΣΤ) 2020-2030. Η ΕΣΤ πρόβλεψε, πριν ακόμα αρχίσει η πανδημία, την ανάγκη για την αξιοποίηση νέων προϊόντων, τα οποία θα εδράζονται στις νέες τάσεις και ρυθμούς ζωής των ανθρώπων διεθνώς.

Μεταξύ άλλων σχολίασε τις νέες τάσεις και προτιμήσεις των τουριστών, οι οποίες σε παγκόσμιο επίπεδο εστιάζουν στην αποφυγή της πολυκοσμίας, στο ενδιαφέρον για το φυσικό περιβάλλον, στον συνδυασμό δουλειάς και διακοπών, σε εμπειρίες που συνδέονται με τις εργασίες και τα βιώματα των ντόπιων πληθυσμών κ.ά.

Επιπλέον ο κ. Περδίος παρουσίασε τις δράσεις του Υφυπουργείου Τουρισμού για το 2022:

(α) Σε ενισχυμένο ψηφιακό μάρκετινγκ: Το Υφυπουργείο θα προβεί σε ψηφιακή καμπάνια για 12 μήνες αντί για 6 μήνες όπως γινόταν μέχρι σήμερα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους μήνες μη αιχμής με στόχο τον περαιτέρω περιορισμό της εποχικότητας.

(β) Σε δράσεις που σχετίζονται με την αναβάθμιση του προσφερόμενου προϊό-

Τα έσοδα από τον τουρισμό στην Κύπρο έφτασαν τα επίπεδα προ-κορωνοϊού

Σε επίπεδα προ-κορωνοϊού έφτασαν τα έσοδα από τον τουρισμό τον Οκτώβριο του 2021, φτάνοντας τα €310,2 εκατομμύρια σε σύγκριση με μόλις €77,4 εκατ. τον Οκτώβριο του 2020 και €299,4 εκατ. τον αντίστοιχο μήνα του 2019.

Σημειώνεται ότι ο Οκτώβριος του 2021 κατέγραψε τη μεγαλύτερη εισροή τουριστών στην Κύπρο από την έναρξη της πανδημίας, με 361.638 τουρίστες.

Τα έσοδα από τον τουρισμό τον Οκτώβριο του 2021 παρουσίασαν ποσοστιαία

μεταβολή 300,8% σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2020 και 3,6% σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2019.

Για την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2021, τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζονται σε €1.35 δις, σε σύγκριση με €0,38 δις την αντίστοιχη περίοδο του 2020, σημειώνοντας αύξηση 260,2% και μείωση 46,5% σε σχέση με την προ-κορωνοϊού εποχή (Ιανουάριος–Οκτώβριος 2019, €2,53 δις).

ΠΗΓΗ: inbusinessnews

ντος και την ενίσχυση των ειδικών μορφών τουρισμού, μέσω Σχεδίων Επιχορηγήσεων που έχει εκπονήσει το Υφυπουργείο και αφορούν τον ποδηλατικό τουρισμό, την οινογαστρονομία, τον πολιτιστικό τουρισμό, τις τοπικές παραδοσιακές δραστηριότητες, τον καταδυτικό τουρισμό, τον αθλητικό τουρισμό κ.ά.

(γ) Σε δράσεις για την ανάπτυξη περιοχών οι οποίες δεν έχουν μέχρι σήμερα αναπτυχθεί τουριστικά, όπως οι περιοχές της υπαίθρου και των ορεινών και ακριτικών περιοχών. Σε αυτές τις δράσεις περιλαμβάνονται:

• Ο καθορισμός Εθνικής Στρατηγικής για την Οικοτεχνία σε συνεργασία με το Γραφείο του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων.

• Η δημιουργία Masterplan για Ορεινά Αθλητικά Θέρετρα.

• Η συνέχιση του έργου της δημιουργίας θεματικής διαδρομής 3.000 χιλιομέτρων η οποία θα αποτυπώνει την αυθεντική εμπειρία των ορεινών της υπαίθρου και των ακριτικών περιοχών.

• Η ενσωμάτωση στο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν του «πολυλειτουργικού-επισκέψιμου αγροκτήματος», πάλι σε συνεργασία με το Γραφείο του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων.

• Το Σχέδιο Επιχορήγησης Επισκέψιμων Εργαστηρίων Χειροτεχνίας και Οινογαστρονομίας.

• Η διοργάνωση χριστουγεννιάτικων χωριών σε ορεινές κοινότητες.

(δ) Σε δράσεις για ανάπτυξη του εγχώ-

ριου τουρισμού, όπως το «Εκτακτο Σχέδιο Ενίσχυσης Εγχώριου Τουρισμού», το οποίο παρατάθηκε μέχρι τις 31 Μαρτίου 2022. Το Σχέδιο στοχεύει στην ενίσχυση του εγχώριου τουρισμού προς όφελος του κοινού, των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων στην τουριστική βιομηχανία, ιδιαίτερα σε μια περίοδο που οι αφίξεις από το εξωτερικό θα είναι περιορισμένες.

(ε) Στην υλοποίηση των δράσεων που έχουν περιληφθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για τον τουρισμό. Συγκεκριμένα, κατόπιν πρότασης του Υφυπουργείου, έχουν εγκριθεί για χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας τα ακόλουθα Σχέδια, τα οποία εδράζονται σε δράσεις που περιλαμβάνονται στην ΕΣΤ:

• Σχέδιο χορηγιών για αναβάθμιση τουριστικών καταλυμάτων / ξενοδοχείων σε υπαίθρο, ορεινά και ακριτικές περιοχές, για εκσυγχρονισμό και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος.

• Σχέδιο χορηγιών για αναβίωση περιοχών της υπαίθρου, ορεινών και ακριτικών περιοχών, μέσω της δημιουργίας αυθεντικών εμπειριών, για εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος. Αφορά τη διεύρυνση και συνέχιση του Προγράμματος για Πραγματοποίηση Έργων Τοπικού Χαρακτήρα με Τουριστική Πτυχή, το οποίο υλοποιείται με έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου.

• Σχέδιο χορηγιών για αναβάθμιση παραδοσιακών χώρων εστίασης ή πώλησης παραδοσιακών προϊόντων με την προϋπόθεση ένταξής τους στο Σύμφωνο «Taste of Cyprus».

• Σχέδιο χορηγιών για δημιουργία ιατρικών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων αυτόνομης υποβοηθούμενης διαβίωσης σε τουριστικά καταλύματα / ξενοδοχεία, με στόχο την προσέλκυση ιατρικού τουρισμού και τουρισμού υγείας και ευεξίας.

(στ) Στην εφαρμογή 12 εξειδικευμένων σημάτων πιστοποίησης (Labels), με τα οποία θα επιβεβαιώνεται και θα επιβραβεύεται η συμμόρφωση επιχειρήσεων / κοινοτήτων / φορέων σε συγκεκριμένα και κοινά αποδεκτά κριτήρια ποιότητας. Το Υφυπουργείο Τουρισμού προγραμματίζει ανάλογες ενέργειες προβολής και προώθησης των σημάτων και όσων εξασφαλίζουν σήμα πιστοποίησης. Συγκεκριμένα, θα συνεχιστεί η εφαρμογή του Label για το Κυπριακό Πρόγευμα, το Taste Cyprus, τα Μονοπάτια της Φύσης, τα Cyprus Wine Routes, το Blue Flag, το Troodos Geopark, το Heartland of Legends κ.ά., ενώ δρομολογούνται οι πρώτες πιστοποιήσεις των Χρωματιστών Χωριών, των Αμπελώνων της Κουμανταρίας, των Θεματικών Πάρκων κ.ά.

**ΦΑΚΕΛΟΣ:
ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ**

Χαμηλές πτήσεις στη σεζόν των Χριστουγέννων

Με όχι και πολύ ικανοποιητικές πληρότητες κινήθηκαν οι χειμερινοί προορισμοί στην εορταστική περίοδο. Δυσφορία για τις πανηγυρικές δηλώσεις Κικίλια. Οι Ενώσεις Ξενοδόχων σημειώνουν πως ένα δεκαήμερο δεν είναι αρκετό για την επιβίωση του κλάδου και απαιτούν άμεσα μέτρα

ΓΡΑΦΕΙ Ο **ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ**

Σε χαμηλά επίπεδα κινήθηκε γενικά η σεζόν των Χριστουγέννων, ενώ οι ενδείξεις για το σύνολο της χειμερινής περιόδου δεν είναι καθόλου ικανοποιητικές. Αυτό επιβεβαιώνεται από την επικοινωνία που είχε η «itn Ελληνικός Τουρισμός» με προέδρους ξενοδόχων σε χειμερινών προορισμών, αλλά ακόμη περισσότερο και από τις ανακοινώσεις που έχουν δώσει στη δημοσιότητα το τελευταίο διάστημα οι τουριστικοί φορείς.

Στα θετικά είναι πως τα χιονοδρομικά κέντρα λειτούργησαν και μάλιστα είχαν και κόσμο. Την ίδια ώρα όμως εξαιτίας της πανδημίας και του πανικού που προκάλεσε η παραλλαγή «Ομικρον» του κορονοϊού, υπήρξε σωρεία ακυρώσεων και μεγάλη απώλεια εσόδων για τον τουριστικό κλάδο στους χειμερινούς προορισμούς. Την πιο σχετικά καλή εικόνα για την περίοδο των γιορτών την έδωσε ο κύριος Στάθης Σιούτης από τα Ιωάννινα, όπου, όπως μας είπε, η πληρότητα τα Χριστούγεννα ήταν στο 90% και την Πρωτοχρονιά στο 80%. Ο ίδιος ωστόσο τόνισε πως οι επόμενοι τρεις μήνες θα είναι πολύ δύσκολοι και τα προβλήματα είναι μεγάλα.

«Πολύ χάλια» ήταν οι δύο λέξεις που μας είπε πρώτα ο πρόεδρος των Ξενοδόχων Δυτικής Μακεδονίας κύριος Ιορδάνης Μιχαηλίδης. Η πληρότητα των καταλυμάτων κυμάνθηκε μεταξύ 50% με 60% στις γιορτές. Η Καστοριά επιπλέον με τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν μετά την Πρωτοχρονιά δέχθηκε ισχυρό πλήγμα, καθώς στην πράξη ματαιώθηκαν τα Ραγκουτσάρια. Πρόκειται για τριήμερο καρναβαλικών εκδηλώσεων στην πόλη της Καστοριάς, που διοργανώνεται κάθε χρόνο από τις 6 έως τις 8 Ιανουαρίου. Είναι έθιμο που χάνεται στα βάθη των αιώνων και αποτελεί αναβίωση των αρχαίων διονυσιακών τελετών, το σημαντικό είναι όμως πως σήμερα αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών στην πόλη. Φέτος όμως με τις εξελίξεις που υπήρξαν αυτό δεν επετεύχθη. «Υπήρξαν φουλ ακυρώσεις», μας είπε ο κύριος Μιχαηλίδης. Το χιονοδρομικό κέντρο λειτούργησε και είχε επισκέπτες, αλλά τα πράγματα για το επόμενο διάστημα θα είναι εξαιρετικά δύσκολα.

Παρόμοια ήταν η εικόνα και στην Ευρυτανία. Η πρόεδρος των ξενοδόχων της περιοχής κυρία Σοφία Φλέγκα μας είπε πως η πληρότητα κινήθηκε και εκεί μεταξύ 50% με 60% και υπήρξαν πάρα πολλές ακυρώσεις. «Τα μικρά καταλύματα δούλεψαν λίγο καλύτερα, τα μεγάλα όχι και τόσο» μας είπε. Το φαινόμενο αυτό παρουσιάστηκε σε πολλές περιοχές της χώρας, καθώς οι ταξιδιώτες θεώρησαν πιο «επικίνδυνα» τα μεγάλα ξενοδοχεία που διαθέτουν πολλά δωμάτια και ήθελαν να αποφύγουν τον

συνωστισμό. «Στα ξενοδοχεία οι επισκέπτες ήταν με τις μάσκες, ήταν πολύ επιφυλακτικοί», σημείωσε η κυρία Φλέγκα, ενώ ταυτόχρονα υπογράμμισε με νόημα πως κάποιοι ταξιδιώτες επέλεξαν μεν τα μικρά καταλύματα, αλλά κατόπιν μετέβαιναν σε καταστήματα εστίασης που δεν «έπεφτε καρφίτσα», περιγράφοντας με αυτό τον τρόπο και το οξύμωρο της κατάστασης που επικρατεί γενικότερα με το θέμα της πανδημίας. Το χιονοδρομικό στην Ευρυτανία δούλεψε επίσης πολύ καλά και γίνεται προσπάθεια βελτίωσης από τον νέο ανάδοχο που ανέλαβε την διαχείριση μόλις τον περασμένο Δεκέμβριο.

Συνολικά η εικόνα που επικρατεί στους χειμερινούς τουριστικούς προορισμούς μετά τις γιορτές αποτυπώνεται στην κοινή ανακοίνωση που εξέδωσαν οι Ενώσεις Ξενοδόχων από Ευρυτανία, Δράμα, Ημαθία και Καλάβρυτα, όπου τονίζουν ότι ένα και ένα και μόνο δεκαήμερο τουριστικής κανονικότητας στο σύνολο της χειμερινής περιόδου η οποία διαρκεί 120 μέρες, δηλαδή τέσσερις μήνες, αντιστοιχεί σε μόλις 12% μέση πληρότητα.

Η ανακοίνωση ήρθε μετά τις πανηγυρικές δηλώσεις Κικίλια για τους χειμερινούς προορισμούς. Ο υπουργός Τουρισμού υποστήριξε πως σε επικοινωνία που είχε με τους Περιφερειάρχες Ηπείρου Αλέξανδρο Καχριμάνη, Στερεάς Ελλάδας Φάνη Σπανό, Πελοποννήσου Παναγιώτη Νίκα, Δυτικής Ελλάδας Νεκτάριο Φαρμάκη, Κώστα Αγοραστό και Δυτικής Μακεδονίας Γιώργο Κασαπίδη του επιβεβαίωσαν ότι οι χειμερινοί προορισμοί πήγαν πολύ καλά τις περιόδους Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς και έχουν πολύ ικανοποιητικές κρατήσεις και για τα Θεοφάνια. Μάλιστα, όπως ανέφεραν χαρακτηριστικά, οι πιο δημοφιλείς προορισμοί είχαν

● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Στο ζοφερό τοπίο έρχονται να προστεθούν και οι ακυρώσεις των σχολικών εκδρομών που αποτελούν ζωτική πηγή εσόδων για τους χειμερινούς προορισμούς

● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

πολύ υψηλές πληρότητες.

Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τι ακριβώς ειπώθηκε στις τηλεφωνικές επικοινωνίες, ποιος έβαλε παραπάνω «σάλτσα» στα πραγματικά γεγονότα, αλλά το βέβαιο είναι πως η αληθινή εικόνα δεν είναι καθόλου έτσι.

«Στην περιοχή μας οι πληρότητες μετά την 8/1/2022 δεν ξεπερνούν ούτε το 25% ακόμα και τα Σαββατοκύριακα καταγράφοντας αρνητικό ποσοστό πληρότητας όλων των εποχών και δεδομένου ότι η πανδημία καλπάζει, το μέλλον της φετινής χειμερινής περιόδου και επιβίωσης των επιχειρήσεων φαντάζει όνειρο θερινής νυκτός.

Θυμίζουμε ότι τα ξενοδοχεία μας έκλεισαν τον Μάρτιο του 2020 και άντεξαν σχεδόν δύο χρόνια χωρίς δουλειά, παραμένοντας τυπικά ανοικτά – ουσιαστικά κλειστά. Η υγειονομική εξέλιξη της πανδημίας όμως και τα νέα μέτρα που ανακοινώνονται για την αναχαίτιση της διασποράς της Omicron, αποτελούν την «ταφόπλακα» του χειμερινού τουρισμού όχι μόνο για τον προορισμό μας, αλλά για

το σύνολο των επιχειρήσεων της ηπειρωτικής – ορεινής Ελλάδας. Δεν θα υπάρξει ουσιαστικά από σήμερα για εμάς αντικείμενο δραστηριότητας, αφού οι επισκέπτες μειώνονται ή εξαφανίζονται - σε αντίθεση με την αγωνία μας που αυξάνεται μέσα σε συνθήκες οικονομικής ασφυξίας», περιγράφουν με δραματικούς τόνους οι Ενώσεις Ξενοδόχων.

«Τα αστικού τύπου ξενοδοχεία δίνουν σκληρή μάχη επιβίωσης, αφού κρατήσεις δεν υπάρχουν, παρά μόνο ακυρώσεις. Κλαδικές εκθέσεις αναβάλλονται επ' αόριστον, όσα ελάχιστα συνέδρια και εκδηλώσεις επρόκειτο να πραγματοποιηθούν ματαιώνονται και η κατάσταση, με τα σημερινά δεδομένα, δεν αναμένεται να βελτιωθεί πριν τις αρχές Απριλίου.

Τα ξενοδοχεία δεν κατεβάζουν τον... γενικό κάθε Δευτέρα. Είναι ζωντανοί οργανισμοί που έχουν καθημερινές ανάγκες, οι οποίες και δεν καλύπτονται μόνο με τους (όποιους σε αριθμό) επισκέπτες του Σαββατοκύριακου. Η πλειοψηφία είναι μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις που αδυνατούν να καλύψουν ζημίες δύο ετών. Πώς θα ανταποκριθούμε στα έξοδα μας, στο μισθολογικό και το υπέρογκο ενεργειακό κόστος, στην ίδια την καθημερινότητα μας, όταν από την άλλη πλευρά το κόστος μετακίνησης (καύσιμα, διόδια) έχουν εκτοξευθεί στα ύψη με αποτέλεσμα οι προορισμοί μας να «απομονώνονται» ακόμα περισσότερο; Με δουλειά μόλις 10 ημερών;», αναρωτιούνται εύλογα οι ξενοδόχοι.

Σε αυτό το ζοφερό τοπίο έρχονται να προστεθούν και οι ακυρώσεις των σχολικών εκδρομών που αποτελούν ζωτική πηγή εσόδων για τους χειμερινούς προορισμούς, πρόβλημα που μας το τόνισαν οι πρόεδροι των ξενοδόχων στις τηλεφωνικές επικοινωνίες που είχαμε μαζί τους.

Οι Ενώσεις καταθέτουν προς την Πολιτεία σειρά μέτρων που πρέπει να ληφθούν για την στήριξη του κλάδου. Συγκεκριμένα αναφέρουν πως «η υγειονομική κρίση δεν έχει τελειώσει, υπάρχει και θα συνεχιστεί όλο το χειμώνα. Η φιλοξενία χρειάζεται τώρα ουσιαστική και στοχευμένη στήριξη για να διασφαλίσει τη συνέχεια ύπαρξής της, τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και τις θέσεις εργασίας. Για αυτό και απαιτούμε:

- Άμεση εκταμίευση των ποσών που εκκρεμούν προς πληρωμή στις επιχειρήσεις από τη δράση της «Επιδότησης κεφαλαίου κίνησης πληττόμενων από την πανδημία τουριστικών επιχειρήσεων φιλοξενίας»
- Άμεση ολοκλήρωση της αποπληρωμής των οφειλόμενων στις επιχειρήσεις ποσών από το πρόγραμμα «Τουρισμός για όλους» και από το πρόγραμμα Κοινωνικού Τουρισμού του ΟΑΕΔ (χωρίς παρακρατήσεις για εξόφληση φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων).
- Μείωση του ελάχιστου χρόνου απασχόλησης των εργαζομένων που είναι ενταγμένοι στο ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ κάτω του 50% ή αν αυτό δεν είναι εφικτό εφαρμογή του μέτρου των αναστολών των συμβάσεων εργασίας – οι επιχειρήσεις μας τους προσεχείς τρεις (3) μήνες δεν θα έχουν επί της ουσίας αντικείμενο δραστηριότητας.
- Παράταση του προγράμματος ΓΕΦΥΡΑ II έως την 30-6-2022.
- Αναστολή φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων (περιλαμβανομένων και των δόσεων ρυθμίσεων) έως την 31-3-2022.
- Ενεργειακή επιδότηση σε πετρέλαιο θέρμανσης».

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

**ΦΑΚΕΛΟΣ:
ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ**

ΠΟΞ: Οι πληρότητες πέφτουν σε μονοψήφια νούμερα

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων απέστειλε επιστολή σε σειρά υπουργών για την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στον ξενοδοχειακό κλάδο στους χειμερινούς προορισμούς και όχι μόνο. Στην επιστολή η ΠΟΞ σημειώνει πως η πληρότητα των ξενοδοχείων είναι σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, πολλές εκδηλώσεις ακυρώνονται ελέω πανδημίας και ταυτόχρονα οι επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με το κύμα ακρίβειας και την ραγδαία αύξηση του ενεργειακού κόστους. Η ΠΟΞ καταθέτει και αυτή προς την κυβέρνηση προτάσεις μέτρων και πρωτοβουλιών για τη στήριξη των ξενοδοχείων, ώστε να καταφέρουν να επιβιώσουν και να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας. Αναλυτικά η επιστολή της ΠΟΞ έχει ως εξής:

Μέτρα από την κυβέρνηση για τη στήριξη των ξενοδοχείων ζητεί η Ομοσπονδία τονίζοντας ότι «οι δέκα ημέρες των εορτών δεν είναι ικανές να καλύψουν ούτε μικρό μέρος των υποχρεώσεων των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων»

«Από την επόμενη εβδομάδα οι πληρότητες των συνεχούς λειτουργίας ξενοδοχειακών επιχειρήσεων πέφτουν σε μονοψήφια νούμερα. Κρατήσεις δεν υπάρχουν, παρά μόνο ακυρώσεις. Προγραμματισμένες εκθέσεις αναβάλλονται επ' αόριστον, όσα λίγα συνέδρια και events επρόκειτο να πραγματοποιηθούν ματαιώνονται. Και η κατάσταση, με τα μέχρι σήμερα δεδομένα, δεν αναμένεται να βελτιωθεί πριν τις αρχές Απριλίου...

Οι άμεσοι και έμμεσοι περιορισμοί που

επιβάλλει η νέα μετάλλαξη πλήττουν με ιδιαίτερη σφοδρότητα τις επιχειρήσεις εκείνες που προ δύο μηνών επί της ουσίας ξεκίνησαν εκ νέου τη λειτουργία τους μετά τον Μάρτιο του 2020.

Οι επιχειρήσεις αυτές, παράλληλα με την πανδημία, πρέπει να αντιμετωπίσουν και την εξωπραγματική αύξηση του ενεργειακού κόστους, που εκτοξεύει στα ύψη τις αναγκαιές για τη λειτουργία τους δαπάνες.

Οι δέκα ημέρες των εορτών δεν είναι

ικανές να καλύψουν ούτε μικρό μέρος των υποχρεώσεων των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων. Και αυτές οι 10 ημέρες όμως αφορούσαν επί της ουσίας μόνο τα ξενοδοχεία στους δημοφιλείς ορεινούς προορισμούς, καθώς οι επιχειρήσεις μας στα αστικά κέντρα και την επαρχία παρέμειναν άδειες.

Με τη ρευστότητα να παραμένει το νούμερο ένα πρόβλημα των επιχειρήσεων επιβάλλεται:

• Να εκταμιευθούν άμεσα τα ποσά που

Την επέκταση 8 μέτρων μέχρι τον Ιούνιο ζητεί η FedHATTA

Η Ομοσπονδία επισημαίνει πως αν δεν υπάρξουν πρωτοβουλίες στήριξης θα κινδυνέψει σοβαρά η ίδια η ύπαρξη και η συνέχιση της λειτουργίας των τουριστικών γραφείων

Η Ομοσπονδία Ελληνικών Συνδέσμων Γραφείων Ταξιδίων & Τουρισμού, FedHATTA, με επιστολή της προς τα αρμόδια Υπουργεία, υπενθύμισε για μία ακόμη φορά -μετά από αντίστοιχη πρωτοβουλία της στις 30 Νοεμβρίου- την πολύ δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο κλάδος των τουριστικών γραφείων, ως ο πιο πληγείσ-και ακόμη πληττόμενος- κλάδος παγκοσμίως, μετά από τόσες τουριστικές περιόδους χωρίς καθόλου έργο ή με οριακή λειτουργία και με την πρόσφατη περίοδο των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς μηδενική, λόγω των προβλημάτων που δημιουργήσε και πάλι στον τουρισμό η παραλλαγή Όμικρον του Covid-19.

Η Ομοσπονδία ζήτησε το αυτονόητο: Με όλο τον σεβασμό που αρμόζει σε άλλες επαγγελματικές ομάδες που επίσης επλήγησαν και πλήττονται από τις επιπτώσεις της πανδημίας, να τεθούν τα τουριστικά γραφεία σε προτεραιότητα για την απολύτως απαραίτητη στήριξή τους από την Πολιτεία, χωρίς την οποία θα κινδυνέψει σοβαρά η ίδια η ύπαρξη και η συνέχιση της λειτουργίας τους, ενόψει μάλιστα της ήδη ανακοινωθείσας αναστολής των σχολικών εκδρομών και της ολοκληρωτικής καθήλωσης του οργανωμένου τουρισμού εξαιτίας της πορείας της πανδημίας.

Πρόκειται για έναν κλάδο ιδιαίτερα σημαντικό για την οικονομία της χώρας μας, ο οποίος δεν πρέπει για κανένα λόγο να αφηθεί να πληγεί ανεπανόρθωτα από την πρωτοφανή συγκυρία που ολόκληρος ο κόσμος αντιμετωπίζει σήμερα.

Η FedHATTA ζητά να επεκταθεί ένας αριθμός μέτρων στήριξης για τα τουριστικά γραφεία μέχρι το τέλος του Ιουνίου 2022, και συγκεκριμένα η επέκταση αυτή να αφορά:

- το πρόγραμμα «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ»
- την επιδότηση ενοικίων
- την αναστολή των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων (περιλαμβανομένων και των δόσεων σχετικών ρυθμίσεων)
- την αναβολή (μετά το τέλος Ιουνίου 2022) της αποπληρωμής των επιστρεπτέων προκαταβολών
- την άμεση ολοκλήρωση της αποπληρωμής των ποσών που οφείλονται στα τουριστικά γραφεία από το πρόγραμμα «Τουρισμός για όλους» (χωρίς παρακρατήσεις για εξόφληση φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων)
- την άμεση εκταμίευση των ποσών που εκκρεμούν προς πληρωμή για τις επιχειρήσεις των τουριστικών γραφείων από οποιοδήποτε πρόγραμμα στήριξης μπορεί να παρουσιάζει ακόμη καθυστέρηση
- την παράταση του προγράμματος ΓΕΦΥΡΑ II
- κάθε άλλο μέτρο που μπορεί να βοηθήσει τον κλάδο να περάσει, χωρίς περαιτέρω σοβαρές βλάβες, την εξαιρετι-

Συνέντευξη

ΓΙΑΝΝΗΣ**ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΟΣΙΟΥ****Πρόεδρος Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων
Ελλάδος - Πρόεδρος Επαγγελματικού
Επιμελητηρίου Αθηνών

Στον

ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΧΡΗΣΤΟ

«Δεν επαληθεύτηκαν οι προσδοκίες για την εορταστική περίοδο»

«Σε καμία περίπτωση δεν είχαμε κίνηση ανάλογη με την εποχή προ πανδημίας, δηλαδή με το 2019, εξαιτίας της επέλασης του κορονοϊού, αλλά και του περιορισμένου διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών», σημειώνει ο κύριος Χατζηθεοδοσίου και συμπληρώνει ότι απαιτείται ότι απαιτούνται μέτρα και σχεδιασμός για την στήριξη της επιχειρηματικότητας

Διαφεύστηκαν οι προσδοκίες για την εορταστική περίοδο σημειώνει ο πρόεδρος της ΚΕ-ΕΕ και το ΕΕΑ Γιάννης Χατζηθεοδοσίου και υπογραμμίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν άμεσα για την στήριξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας. Τονίζει πως αν δεν υπάρξουν άμεσα πρωτοβουλίες πολλές επιχειρήσεις θα κλείσουν με ό,τι συνεπάγεται αυτό για την οικονομία και τα δημοσιονομικά έσοδα. Η συνέντευξη έχει ως εξής:

- Κύριε Χατζηθεοδοσίου είναι χαρά μας που σας φιλοξενούμε στην «itn Ελληνικός Τουρισμός». Η πανδημία προκάλεσε και προκαλεί πολλές απώλειες στο λιανεμπόριο. Πήγαν καλύτερα τα πράγματα στην περίοδο των γιορτών φέτος;

Από την στιγμή που έπληξε η πανδημία και τη χώρα μας –εδώ και δύο χρόνια δηλαδή– όλα άλλαξαν. Καθημερινά θρηνούμε ανθρώπινες απώλειες, δεν υπάρχει η κανονικότητα που ξέραμε ενώ και η οικονομία έχει πιεστεί σε πολύ μεγάλο βαθμό. Ειδικότερα στην επιχειρηματικότητα το πλήγμα ήταν τεράστιο, καθώς σημαντικοί κλάδοι τέθηκαν εκτός λειτουργίας για μεγάλο διάστημα, ενώ οι οικονομικές συνέπειες της πανδημίας συνεχίζουν να μας ταλαιπωρούν. Για το λιανεμπόριο η κατάσταση παραμένει προβληματική. Τζίροι αισθητά μειωμένοι, κατανάλωση υποτονική, τα έξοδα τρέχουν και οι επιχειρήσεις –μικρές και μικρομεσαίες καθώς μιλάμε για λιανεμπόριο– δίνουν μάχη για να κρατηθούν ανοιχτές. Για να γίνει ακόμα πιο αντιληπτό το πρόβλημα, αρκεί να σας αναφέρω κάποια βασικά συμπεράσματα της μελέτης που έκανε το Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών σε συνεργασία με την ICAP, για το πόσο επι-

ρεάστηκε αυτός ο κλάδος από την πανδημία. Ο τζίρος των πολύ μικρών επιχειρήσεων Λιανικού Εμπορίου στην περιφέρεια Αττικής (πλην Πειραιώς, Δυτικής Αττικής και Λαυρίου) παρουσίασε το 2020 μείωση κατά 2,98 δισ. ευρώ, ενώ μείωση αλλά σαφώς μικρότερη αναμένεται και για το 2021. Παράλληλα όμως, αυτή η μείωση του κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου το 2020 εκτιμάται ότι προκάλεσε μείωση τζίρου κατά 2,5 δισ. ευρώ σε όλους τους υπόλοιπους κλάδους της οικονομίας με τους οποίους συνδέεται ενώ φαίνεται ότι προκάλεσε την απώλεια 140.000 θέσεων εργασίας σε όλους τους κλάδους της οικονομίας. Από τα στοιχεία λοιπόν προκύπτει ότι το

2020 ήταν μία τελείως χαμένη χρονιά και προβληματική το 2021. Ελπίζαμε ότι θα υπήρχε μία σημαντική ανάκαμψη κατά την εορταστική περίοδο, όμως οι προβλέψεις δεν επαληθεύτηκαν καθώς σε καμία περίπτωση δεν είχαμε κίνηση ανάλογη με την εποχή προ πανδημίας, δηλαδή με το 2019, εξαιτίας της επέλασης του κορονοϊού, αλλά και του περιορισμένου διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών.

- Η κυβέρνηση ανακοίνωσε μέτρα για την ενίσχυση των επιχειρήσεων, όπως η εξάμηνη παράταση για την επιστροφή προκαταβολή και για τις πάγιες δαπάνες. Την ίδια ώρα το ενεργειακό

κόστος εκτινάσσεται στα ύψη. Τι χρειάζεται η αγορά για να μπει ξανά σε κλίμα σταθερότητας και ανάκαμψης;

Η κυβέρνηση από την πρώτη στιγμή προσπάθησε να περιορίσει τις επιπτώσεις για την επιχειρηματικότητα και αυτό οφείλουμε να το αναγνωρίσουμε. Το θέμα όμως είναι ότι τα μέτρα που ελήφθησαν δεν αρκούν. Και γιατί η πανδημία παραμένει αλλά και γιατί έχει προστεθεί ένας μεγάλος «πονοκέφαλος» που ήδη μετατρέπεται σε άμεσο κίνδυνο για το σύνολο των επιχειρήσεων. Αναφέρομαι βέβαια στο θέμα της «εκτόξευσης» των τιμών που επηρεάζει αρνητικά και την κοινωνία και τις επιχει-

ρήσεις οι οποίες είδαν ξαφνικά το λειτουργικό τους κόστος να απογειώνεται και να προστίθεται στις ήδη αυξημένες υποχρεώσεις τους. Μόνη λύση για την επιβίωση τους αυτή την κρίσιμη περίοδο, είναι η λήψη περαιτέρω μέτρων στήριξης. Ως Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος θεωρούμε ότι το πρώτο μέτρο που θα πρέπει να ισχύσει άμεσα είναι η αύξηση των δόσεων από τις 72 στις 120 για όσες επιχειρήσεις έχουν πληγεί. Έτσι και η κυβέρνηση θα συνεχίσει να εισπράττει –μικρότερα ποσά ανά μήνα αλλά σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου– ενώ και οι επιχειρήσεις θα πάρουν μία πολύτιμη ανάσα. Σε διαφορετική περίπτωση, πολλές θα αναγκαστούν να κλείσουν οπότε θα μειωθούν και τα έσοδα προς τα δημόσια ταμεία. Εννοείται ότι απαιτούνται και άλλα μέτρα, κυρίως με στόχο την ενίσχυση της ρευστότητας, τη μείωση της φορολογίας καθώς και στήριξη για τις συνεχόμενες ανατιμήσεις μια και δεν προβλέπεται άμεση αποκλιμάκωση της κατάστασης. Επίσης ένα θέμα που πρέπει να δει πολύ σοβαρά η κυβέρνηση είναι αυτό της εφαρμογής επιδόματος ασθενείας από covid για τους αυτοαπασχολούμενους. Γιατί αν κάποιος δεν μπορέσει να ανοίξει την επιχείρησή του εξαιτίας της παραμονής του σε καραντίνα ή της νόσωσης του, σημαίνει ότι δεν θα έχει κανένα έσοδο. Και επειδή καταγράφεται ταχύτατη διασπορά, πρέπει να βρεθεί μία λύση και για αυτή την κατηγορία.

-Γίνεται μεγάλη συζήτηση για τη βιωσιμότητα, για την κλιματική αλλαγή και για την ανάγκη πράσινης ενεργειακής μετάβασης. Σωστές οι επισημάνσεις και μειώνουν το κόστος λειτουργίας, όπως διαπιστώσαμε και εμείς σε ρεπορτάζ που κάναμε στην εφημερίδα. Απαιτούν όμως γενναίες επενδύσεις σε εποχές ισχνών τζιρών. Πώς μπορεί

Η κατάσταση όχι μόνο δεν έχει βελτιωθεί, αλλά έχει επιδεινωθεί. Είναι απόλυτη ανάγκη να δημιουργήσουμε ως χώρα ένα δίκτυ προστασίας για όσες επιχειρήσεις έχουν επιβεβαιωμένα πληγεί από τις συνέπειες της πανδημίας

να αντιμετωπιστεί αυτό; Έχουν προχωρήσει οι εξαγγελίες της κυβέρνησης για τα κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης που αφορούν αυτά τα ζητήματα;

Όλη η αγορά προσδοκά σε μία επανεκκίνηση μέσω της αξιοποίησης των κοινοτικών κονδυλίων του ΕΣΠΑ και των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης. Αυτό που ως επιμελητηριακή και επιχειρηματική κοινότητα τονίζουμε προς πάσα κατεύθυνση είναι ότι μέρος αυτών των χρημάτων πρέπει να διατεθεί για να στηριχθούν οι επιχειρήσεις, ειδικά οι πιο ευάλωτες. Περιμένουμε να δούμε περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις θέσεις της κυβέρνησης γύρω από το θέμα, όμως η βασική μας άποψη είναι ότι για να μπορέσουμε να μιλήσουμε ουσιαστικά για αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου, του ψηφιακού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων, την «πράσινη» οικονομία και οποιαδήποτε άλλη μεταρρύθμιση, είναι

ανάγκη να διατηρήσουμε βιώσιμες τις υφιστάμενες επιχειρήσεις. Και για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο απαιτούνται στοχευμένες κινήσεις και βέβαια ένας μακρόπνοος σχεδιασμός. Στο επόμενο διάστημα η επιμελητηριακή κοινότητα θα καταθέσει συγκεκριμένες και μετρήσιμες προτάσεις για την καλύτερη αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων. Σε κάθε περίπτωση χρειάζεται ένας έντιμος διάλογος μεταξύ κυβέρνησης, φορέων και κοινωνικών εταίρων καθώς δεν πρέπει να χαθεί η τελευταία ευκαιρία για τη χάραξη μίας αναπτυξιακής πορείας του τόπου που στην πρώτη γραμμή θα βρίσκονται οι ελληνικές επιχειρήσεις.

-Οι μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις, αλλά και οι επιχειρήσεις εστίασης δίνουν αγώνα επιβίωσης μετά τους κραδασμούς που έχει προκαλέσει η υγειονομική κρίση. Ποια είναι η εικόνα που έχετε εσείς; Έχει βελτιωθεί η κατάσταση;

Η μικρομεσαία επιχειρηματικότητα στο σύνολο της και βέβαια οι επιχειρήσεις της εστίασης έχουν βρεθεί στο μάτι του κυκλώνα. Για παράδειγμα, τα μέτρα που ανακοίνωσε η κυβέρνηση μέσα στην εορταστική περίοδο επηρέασαν σε σημαντικό βαθμό την εστίαση και τον κλάδο του θεάματος. Σε καμία περίπτωση δεν υποστηρίζουμε ότι κακώς ελήφθησαν τα μέτρα, καθώς προηγείται η προστασία της δημόσιας υγείας. Για αυτό και έχουμε τοποθετηθεί δημόσια υπέρ της αύξησης των εμβολιασμών. Αυτό που τονίζουμε όμως είναι ότι μαζί με τα μέτρα θα έπρεπε να ανακοινωθούν και αντίμετρα, ώστε να αντέξουν αυτές οι επιχειρήσεις. Όσο για τις μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις, η αλήθεια είναι ότι η επέλαση του κορονοϊού τις έχει φέρει στο χείλος του γκρεμού καθώς τους τελευταίους μήνες έχουν μειωθεί αι-

σθητά τα ταξίδια, άρα και η τουριστική κίνηση. Η κατάσταση λοιπόν όχι μόνο δεν έχει βελτιωθεί, αλλά έχει επιδεινωθεί. Είναι απόλυτη ανάγκη να δημιουργήσουμε ως χώρα ένα δίκτυο προστασίας για όσες επιχειρήσεις έχουν επιβεβαιωμένα πληγεί από τις συνέπειες της πανδημίας, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε κλάδου και αφού έχει προηγηθεί ανταλλαγή απόψεων της κυβέρνησης με τους θεσμικούς εκπροσώπους του κάθε επαγγελματικού χώρου.

-Ένα βασικό θέμα που θίγουμε συχνά είναι η διασύνδεση του τουρισμού με την παραγωγική βάση. Ο εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος με τα τοπικά προϊόντα και τη στήριξη των παραγωγών. Όλοι συμφωνούν, αλλά εκτός εξαιρέσεων λίγα έχουν γίνει. Γνωρίζουμε επίσης πως υπάρχει μια σημαντική μελέτη για το θέμα που έχει γίνει στο υπ. Ανάπτυξης που δυστυχώς παραμένει αναξιόποιτη. Τι φταίει;

Ο τουρισμός μας παραμένει η βαριά βιομηχανία της Ελλάδας και οφείλουμε ως χώρα να τον προστατεύουμε, να αναδεικνύουμε την σημαντικότητα του και να εφαρμόζουμε πολιτικές που θα τον ενισχύουν. Η αντοχή που επέδειξε κατά την καλοκαιρινή περίοδο, όταν είχαμε προσωρινή ύφεση της πανδημίας, βοήθησε σημαντικά σε όλους τους οικονομικούς δείκτες και βέβαια στην απασχόληση. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2021 ο τουριστικός τομέας συνεισέφερε στην ελληνική οικονομία, κατά προσέγγιση το 55% των πληρωμών του 2019. Η διασύνδεση του τουρισμού με την παραγωγική βάση μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να φέρει. Και για την πρωτογενή παραγωγή και για τις τουριστικές επιχειρήσεις. Έχουμε την ευλογία να βγάζει η ελληνική γη εκλεκτά προϊόντα, ενώ έχει ανέβει πολύ το επίπεδο των παραγωγών μας. Και εμείς ως ΚΕΕΕ δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στην στήριξη που πρέπει να έχει ο πρωτογενής τομέας. Για το θέμα της μη αξιοποίησης της μελέτης του υπ. Ανάπτυξης, αρμόδια για να απαντήσει είναι η κυβέρνηση. Εκτιμώ ότι ο λόγος της καθυστέρησης μπορεί να σχετίζεται με την επέλαση της πανδημίας. Σε κάθε περίπτωση όμως η συνένωση δυνάμεων του τουρισμού με την παραγωγική βάση μπορεί να δημιουργήσει νέα δεδομένα και να ισχυροποιήσει και τους δύο τομείς, ενώ ειδικά για τα ελληνικά προϊόντα μπορεί να αποτελέσει την καλύτερη διαφήμιση εκτός συνόρων. Ως επιμελητηριακή κοινότητα υποστηρίζουμε σθεναρά τις συνέργειες και δηλώνουμε έτοιμοι να συμβάλουμε με όλες μας τις δυνάμεις στη μεγάλη προσπάθεια για την περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού, καθώς κάτι τέτοιο θα έχει θετικό αντίκτυπο σε όλη την οικονομία και στην προσπάθεια της χώρας να ανακάμψει.

Τουρισμός 2022, και τώρα τι;

Η πανδημία έχει αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι σκέφτονται για τα ταξίδια, τι περιμένουν στις διακοπές και πώς επιλέγουν και φτάνουν στον προορισμό τους. Αυτοί οι παράγοντες αναδιαμορφώνουν τις ταξιδιωτικές τάσεις το επόμενο έτος

Επωνύμως

Γράφει ο
Γιώργος Τζιάλλας*

Η κατάσταση για τον παγκόσμιο τουρισμό παραμένει μάλλον ασυνήθιστη ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης πανδημίας του COVID-19. Η κρίση σηματοδότησε μια σημαντική αλλαγή για όλους και κυρίως για τον τουρισμό, έναν από τους τομείς που επλήγησαν περισσότερο από τον ιό.

Το 2020 ήταν η χρονιά κατά την οποία ο διεθνής τουρισμός σταμάτησε σχεδόν πλήρως και οι μόνες εναλλακτικές ήταν ο εγχώριος και ο τοπικός τουρισμός. Το 2021 σημειώθηκε κάποια βελτίωση, αλλά μόνο με πολύ διακριτικό τρόπο, καθώς οι περιορισμοί εξακολουθούν να ισχύουν και πολλές χώρες διατηρούν τα σύνορά τους πλήρως ή εν μέρει κλειστά.

Είναι δύσκολο να κάνουμε μια εκτίμηση για το 2022, ιδιαίτερα μετά την έξαρση και επικράτηση της παραλλαγής Όμικρον, καθώς δεν είναι γνωστό πώς θα εξελιχθεί η πανδημία. Ωστόσο, είναι δυνατό να μιλήσουμε για τις νέες τουριστικές τάσεις που είναι πιθανό να εμφανιστούν μέσα στο επόμενο έτος:

- **Διεθνή ταξίδια με περιορισμούς** που εξακολουθούν να διατηρούνται τόσο από προορισμούς όσο και από αεροπορικές εταιρείες προκειμένου να προσφέρουν 100% ασφάλεια στον καταναλωτή.
- **Ενίσχυση των προληπτικών ελέγχων για COVID-19.** Δύο χρόνια μετά την πανδημία, τα τεστ για τον COVID θα εξακολουθούν να ισχύουν ως (υποχρεωτικό) προληπτικό μέτρο.
- **Θα υποστηριχθεί το συνειδητό ταξίδι.** Ταξίδια σε πιο μακρινούς προορισμούς, αλλά με παρατεταμένη διάρκεια παραμονής, καθώς οι καταναλωτές θέλουν να απολαμβάνουν όσο το δυνατόν περισσότερο κάθε μέρος που επισκέπτονται.
- **Πράσινο ταξίδι.** Η κλιματική αλλαγή είναι παρούσα και το πρόβλημα διογκώνεται. Οι καταναλωτές είναι πλέον πολύ πιο υπεύθυνοι και συνειδητοποιούν την πραγματικότητα στην οποία ζουν σε καθημερινή βάση.
- **Μια νέα τάση είναι τα «red-ventures».** Πρόκειται για το συνδυασμό εκπαίδευσης και διακοπών για τα μικρότερα μέλη της οικογένειας. Ενώ οι ενήλικες μπορεί να χρειαστεί να εργαστούν από απόσταση ή να παρακολουθήσουν διαδικτυακές συναντήσεις, τα παιδιά τους μπορεί να εμπλακούν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες συνδυάζοντας και τις διακοπές.

Διεθνής τουρισμός: η πραγματική ανάκαμψη είναι πολύ μακριά

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2021, ο παγκόσμιος τουρι-

σμός βίωσε τα καταστροφικά αποτελέσματα του 2020. Στην πραγματικότητα, οι διεθνείς ταξιδιωτικές ροές το 2021 έκλεισαν κοντά στα επίπεδα του 2020 (περίπου -75% σε σύγκριση με το 2019). Από οικονομική άποψη, τα πράγματα είναι ελαφρώς καλύτερα. Οι συνολικές ταξιδιωτικές δαπάνες είναι περίπου στο 40% της προ πανδημίας περιόδου.

Σύμφωνα με το βαρόμετρο του UNWTO (Νοέμβριος 2021), η μέση δαπάνη ανά διεθνή ταξιδιώτη έχει αυξηθεί, από περίπου 1.000 δολάρια το 2019, σε 1.300 δολάρια το 2020, σε πάνω από 1.500 δολάρια το 2021. Ωστόσο, η κρίση του κορονοϊού έχει ακόμη δρόμο. Ο Παγκό-

σμιος Οργανισμός Τουρισμού εκτιμά ότι υπάρχουν περισσότερες από 100 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στον τουριστικό κλάδο σε κίνδυνο, ειδικά στις περιοχές που πλήττονται περισσότερο από τους περιορισμούς.

Η πανδημία διαμορφώνει περισσότερες νέες ταξιδιωτικές τάσεις

Θα μπορούσε το 2022 να είναι καλύτερο από το 2019 όσον αφορά τα ταξίδια; Μετά από δύο χρόνια που μαστιάζονται από τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς COVID-19 και τα αναβληθέντα ταξίδια, οι τουρίστες είναι έτοιμοι για διακοπές. Ωστόσο, η πανδημία έχει αλ-

λάξει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι σκέφτονται για τα ταξίδια, τι περιμένουν στις διακοπές και πώς επιλέγουν και φτάνουν στον προορισμό τους. Αυτοί οι παράγοντες αναδιαμορφώνουν τις ταξιδιωτικές τάσεις το επόμενο έτος.

Έτοιμοι για ταξίδι

Σύμφωνα με την Expedia, περίπου το 37% των Αμερικανών σχεδιάζει εγχώριες και διεθνείς διακοπές για το 2022. Δημοφιλείς διεθνείς προορισμοί περιλαμβάνουν το Λονδίνο, το Μπαλί, το Παρίσι, τη Ρώμη και την Καραϊβική. Η έρευνα της Expedia διαπίστωσε επίσης ότι οι άνθρωποι έχουν βαρεθεί να είναι προσεκτικοί, έτσι το 2022 θα μπορούσε να δει περισσότερα ταξίδια της τελευταίας στιγμής.

Το πολυπόθητο ταξίδι μιας ζωής

Όπως πολλοί προέβλεψαν, τώρα που ανοίγουν τα ταξίδια, οι άνθρωποι είναι έτοιμοι να οργανώσουν τις διακοπές τους. Ο COVID-19 ανέδειξε το γεγονός ότι μπορεί να μην υπάρχει πάντα χρόνος για να κάνουν το «ταξίδι μιας ζωής», οπότε γιατί να μη το κάνουν τώρα; Το 2022 ίσως πολλοί τουρίστες να κάνουν κράτηση για το ταξίδι “once in a lifetime”, είτε πρόκειται για μια κρουαζιέρα, ένα αφρικανικό σαφάρι ή μια πολυαυαμενόμενη περιπέτεια από το “bucket list”.

Βιώσιμος τουρισμός και αειφόρα ταξίδια

Οι ταξιδιώτες έχουν συνειδητοποιήσει περισσότερο πώς οι μεταφορές και ο υπερτουρισμός βλάπτουν τους προορισμούς που αγαπούν τόσο πολύ. Αναγνώρισαν όμως επίσης, πώς η μείωση των τουριστικών ροών και η έλλειψη ταξιδιών έβλαψαν οικονομικά τα δημοφιλή μέρη. Οι ταξιδιώτες αρχίζουν να αντιμετωπίζουν αυτά τα δύο προβλήματα και αναζητούν βιώσιμους τρόπους για να ταξιδέψουν που θα τους επιτρέψουν να γνωρίσουν τον κόσμο, ενώ παράλληλα θα βοηθήσουν στη δι-

Τα ταξίδια κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας δεν είναι ποτέ εύκολα και έρευνα από την Google διαπίστωσε ότι οι άνθρωποι αφιερώνουν πολύ περισσότερο χρόνο συλλέγοντας πληροφορίες για μέρη που θέλουν να επισκεφθούν

ατήρηση των παγκόσμιων προορισμών.

Μια πρόσφατη έρευνα που ανατέθηκε από την Amadeus διαπίστωσε ότι τα δύο τρίτα των καταναλωτών θεωρούν προτεραιότητα τα αειφόρα ταξίδια και το 37% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι οι ευκαιρίες για τους ταξιδιώτες να συμμετέχουν στη διατήρηση των τουριστικών προορισμών θα βοηθήσουν την τουριστική βιομηχανία να γίνει πιο βιώσιμη μακροπρόθεσμα.

Έρευνα για το ταξίδι

Τα ταξίδια κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας δεν είναι ποτέ εύκολα και έρευνα από την Google διαπίστωσε ότι οι άνθρωποι αφιερώνουν πολύ περισσότερο χρόνο συλλέγοντας πληροφορίες για μέρη που θέλουν να επισκεφθούν. Τι ψάχνουν; Πληροφορίες για το τι πρέπει να κάνουν, πού να πάνε ενώ βρίσκονται σε έναν προορισμό, πού να φάνε, πού να διασκεδάσουν, πρωτόκολλα για την πανδημία και πολλά άλλα.

Η αξία του ταξιδιού αυξάνεται

Μετά από περισσότερο από ένα χρόνο που δεν μπο-

ρούν να ταξιδέψουν, οι άνθρωποι εκτιμούν ότι μπορούν πάλι να ταξιδέψουν. Οι ταξιδιώτες είναι πρόθυμοι να περάσουν μια σειρά διαδικασιών, όπως τα πιστοποιητικά εμβολιασμών, η υποχρεωτική δοκιμασία με τεστ, η ενδεχόμενη καραντίνα για τον COVID-19 για να συνεχίσουν να έχουν δικαίωμα στο ταξίδι. Η προσημονία του ταξιδιού θα είναι τόσο συναρπαστική όσο και ο προορισμός. Το 75% των ταξιδιωτών, σύμφωνα με την Booking, βρίσκει ότι το ταξίδι σε έναν προορισμό είναι πιο ευχάριστο όταν αισθάνεται σαν μέρος του ίδιου του ταξιδιού.

Το μέλλον είναι εδώ

Η τεχνολογία έχει κάνει μεγάλα άλματα κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Από πολλές απόψεις, οι εταιρείες εκμεταλλεύτηκαν την παύση για να επικεντρώσουν εκ νέου τις προσπάθειές τους και αναγνώρισαν την ευκαιρία για επαναφορά. Για τον καταναλωτή, η ταξιδιωτική τεχνολογία δεν ήταν ποτέ πιο σημαντική, στο περιβάλλον χωρίς επαφή που έχει δημιουργήσει η πανδημία. Νέες ανέπαφες υπηρεσίες, όπως το check-in για αεροπορικά ταξίδια, κρατήσεις για ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα αυτοκίνητα που υπήρχαν πριν από την πανδημία, αλλά τώρα έχουν υιοθετηθεί ακόμη ευρύτερα από τους ταξιδιώτες. Οι εταιρείες συνεχίζουν να βελτιώνονται και να εξορθολογίζονται σε αυτούς τους τομείς.

Τι θα φέρει λοιπόν το 2022 για τον τουρισμό; Οι επόμενοι μήνες θα δώσουν ένα στίγμα για τα διεθνή ταξίδια. Ας είμαστε αισιόδοξοι και ας σχεδιάσουμε κι εμείς το ταξίδι μας, όπου κι αν είναι αυτό.

** Ο Γιώργος Τζιάλλας είναι Περιφερειακός Διευθυντής του World Travel & Tourism Council (WTTC), Τεχνικός Σύμβουλος Τουρισμού της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, πρώην Γενικός Γραμματέας στο Υπουργείο Τουρισμού*

*Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ - ΠΣ Δωδεκανήσου, τομεάρχης Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Στον
ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΧΡΗΣΤΟ

Τα κέρδη φέτος από τον Τουρισμό είναι ο κόπος και το ρίσκο επιχειρήσεων και εργαζομένων

«Τα Δωδεκάνησα αποτελούν έναν από τους δημοφιλέστερους προορισμούς και αυτό επιβεβαιώθηκε και φέτος το καλοκαίρι καταγράφοντας, περίπου, ποσοστό 60% σε διανυκτερεύσεις, συγκριτικά με το 2019.

Η αύξηση αυτή, όμως οφείλεται κατά κύριο και βασικό λόγο στις προσπάθειες των επαγγελματιών του Τουρισμού και των εργαζομένων», σημειώνει ο βουλευτής Δωδεκανήσου του ΣΥΡΙΖΑ – ΠΣ

Πια τη σεζόν που πέρασε, για την ανάγκη στήριξης των τουριστικών επιχειρήσεων, αλλά και για τα βήματα που πρέπει να γίνουν ώστε να ενισχυθεί το ελληνικό τουριστικό προϊόν και η ελληνική παραγωγή μας μίλησε σε αυτή την μακροσκελή, αλλά εξαιρετικά ενδιαφέρουσα συνέντευξη που μας παραχώρησε ο βουλευτής Δωδεκανήσου του ΣΥΡΙΖΑ - ΠΣ Νεκτάριος Σαντορινιός. Αναλυτικά η συνέντευξη έχει ως εξής:

- Κύριε Σαντορινιέ είναι χαρά μας που σας φιλοξενούμε στην «itn Ελληνικός Τουρισμός». Πώς ήταν η σεζόν που πέρασε στα Δωδεκάνησα; Ποια ήταν τα μεγαλύτερα προβλήματα που παρουσιάστηκαν;

Για αρχή θα ήθελα να ευχηθώ στην εφημερίδα σας και σε όλους και όλες σας προσωπικά μια Καλή και Δημιουργική Χρονιά. Είναι πάντα χαρά μου να μιλάω σε σας και να μας δίνετε η ευκαιρία να ανταλλάσσουμε απόψεις καθώς θεωρώ τη φωνή σας πλήρως αντιπροσωπευτική και αντικειμενική για τα ζητήματα του Τουρισμού. Επανερχόμενος στην ερώτησή σας, τα Δωδεκάνησα αποτελούν έναν από τους δημοφιλέστερους προορισμούς και αυτό επιβεβαιώθηκε και φέτος το καλοκαίρι καταγράφοντας, περίπου, ποσοστό 60% σε διανυκτερεύσεις, συγκριτικά με το 2019. Η αύξηση αυτή, όμως οφείλεται κατά κύριο και βασικό λόγο στις προσπάθειες των επαγγελματιών του Τουρισμού και των εργαζομένων σε αυτόν που υπερβήσαν για μια ακόμη φορά τις αντίξοες συνθήκες.

Οι περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις του τουρισμού και της εστίασης υπέ-

στησαν ανεπανόρθωτες ζημιές την προπερίσινη χρονιά και η κυβέρνηση αντί να σπεύσει να τις οχυρώσει ενόψει της σεζόν του 2021, ώστε με τη σειρά τους να αποδώσουν στην εθνική οικονομία, έδωσε μηδενική σχεδόν στήριξη, αφού τα κριτήρια των χρηματοδοτικών εργαλείων άφησαν την πλειονότητα αυτών απέξω και τους επέβαλλε αλλοπρόσαλλα και εξοντωτικά πρωτόκολλα, πάλι χωρίς καμία δημόσια στήριξη. Τα όποια κέρδη λοιπόν καταγράφηκαν φέτος από τον Τουρισμό δεν αποτελούν εύσημα για την κυβερνητική πολιτική, αλλά είναι ο κόπος και το ρίσκο των ίδιων των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, οι οποίοι αυτή τη στιγμή, λόγω της κυβερνητικής ανικανότητας, δεν μπορούν οι περισσότεροι ούτε επίδομα ανεργίας να βγάλουν.

- Η πανδημία αλλάζει, μεταξύ άλλων και τις ταξιδιωτικές συνήθειες. Ταυτόχρονα υπάρχει και το θέμα της κλιματικής αλλαγής. Ακούμε από όλες τις πλευρές για τον βιώσιμο τουρισμό. Τι σημαίνει για εσάς; Ποια είναι τα βήματα που πρέπει να γίνουν;

Είναι κοινή αλήθεια πως ο τρόπος που αναπτύχθηκε ο Τουρισμός κατά τις προηγούμενες δεκαετίες αύξησε σημαντικά το περιβαλλοντικό κόστος και έφτασε σε σημείο να απειλήσει τις ίδιες τις προοπτικές του τουριστικού προϊόντος. Υπερδόμηση, αφάιμαξη και σπατάλη πόρων, ανάπτυξη πέρα από τη φέρουσα ικανότητα των τόπων, μαζικός τουρισμός, μηδενική σύνδεση με την τοπική παραγωγή, κα. Οι άνθρωποι του κλάδου και της αγοράς

γνωρίζουν πολύ καλά πως αυτό το μοντέλο δεν έχει να πολύ χρόνο ζωής ακόμη. Οι τάσεις της εποχής, οι ανάγκες, τα ζητήματα που ανέκυψαν από την πανδημία, το μεγάλο θέμα της κλιματικής αλλαγής αλλάζει τις προτιμήσεις, διαμορφώνει άλλο τουριστικό κοινό και απαιτεί από μας να είμαστε σύγχρονοι, ενημερωμένοι και να ανταποκριθούμε άμεσα σε αυτές τις αλλαγές, δεδομένου ότι η χώρα μας ανήκει στους πιο δημοφιλείς προορισμούς παγκοσμίως. Αυτό το τρένο λοιπόν δεν πρέπει να χαθεί για την Ελλάδα και για τους επιχειρηματίες του κλάδου, που στηρίζουν κατά μεγάλο ποσοστό και το εθνικό ΑΕΠ. Οι αναπτυξιακοί και περιβαλλοντικοί στόχοι του σχεδίου του ΣΥΡΙΖΑ - ΠΣ επιτάσσουν την καθολική μεταστροφή του ελληνικού τουριστικού προϊόντος στην τροχιά της πράσινης ανάπτυξης. Οφείλουμε να διαμορφώσουμε ένα εθνικό master plan για την τουριστική ανάπτυξη, με μέριμνες για την βιώσιμη και αειφόρο εκμετάλλευση των πολιτισμικών και περιβαλλοντικών πόρων της χώρας, τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, τη δημιουργία κινήτρων για την αποσυμφόρηση κορεσμένων τουριστικά περιοχών και την προώθηση και στήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων τουριστικά περιοχών. Μόνο έτσι θα δώσουμε ώθηση στην τουριστική κίνηση, θα ανταποκριθούμε στις νέες συνθήκες και θα εξασφαλίσουμε ένα βιώσιμο μέλλον για τις τοπικές κοινωνίες που υποδέχονται τον τουρισμό.

- Το μεταφορικό ισοδύναμο, δημιούργημα δικό σας επί υπουργίας σας έδωσε σημαντική «ανάσα» στα νησιά. Σε ποια φάση βρίσκεται σήμερα;

Αρχικά να πω ότι το Μεταφορικό Ισοδύναμο είναι αποτέλεσμα πολλών προσπα-

θειών και πολλών ανθρώπων αλλά και κυρίως της επιμονής του Προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ, και τότε Πρωθυπουργού, ώστε να εφαρμοστούν συγκεκριμένες νησιωτικές πολιτικές που να στοχεύουν στο αντιστάθμισμα των αρνητικών συνεπειών της Νησιωτικότητας. Υπό αυτή την έννοια, αν και το ΜΙ φέρει την υπογραφή μου, ως τότε Αναπληρωτή Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, είναι πόνημα της Κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ και παράγωγο της ίδιας της ανάγκης των νησιωτών. Αυτή τη στιγμή το μέτρο αυτό βρίσκεται σε φάση απόλυτης απαξίωσης. Το σκέλος της επιδότησης των καυσίμων- που στη δική μας λογική είχε αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και που σε μια τέτοια περίοδο θα προστάτευε τα νησιά από τις ασυγκράτητες ανατιμήσεις στην ενέργεια- έχει καταργηθεί από την Κυβέρνηση της ΝΔ, επιφέροντας πολλές κατακόρυφες αυξήσεις στην βενζίνη των μικρών νησιών και συμπαρασύροντας το συνολικό κόστος ζωής σε αυτά.

Από την άλλη οι επιδοτήσεις του κόστους μετακίνησης και μεταφοράς- τα σκέλη δηλαδή των εισιτηρίων και του κόστους μεταφοράς προϊόντων των επιχειρήσεων- δεν πιστώνονται τακτικά στους λογαριασμούς των δικαιούχων νησιωτών, με αποτέλεσμα οι μεγάλες καθυστερήσεις να δημιουργούν σημαντικά προβλήματα ρευστότητας σε νοικοκυριά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Έτσι ενώ η δική μας κυβέρνηση πίστωνε το δικαιούμενο ποσό στους ιδιώτες, ανά μήνα, και ανά τετράμηνο στις επιχειρήσεις, τώρα οι άνθρωποι βλέπουν τα χρήματά τους με τα κιάλια, αφού οι πιστώσεις καθυστερούν από 6μήνες μέχρι 1 χρόνο, γεγονός που ατονεί τον ίδιο τον χαρακτήρα του μέτρου και το υποβιβάζει στις συνειδήσεις των νησιωτών. Σε όλη την κρίση της πανδημίας και στην τωρινή, επιπλέον

Οφείλουμε να διαμορφώσουμε ένα εθνικό master plan για την τουριστική ανάπτυξη, με μέριμνες για την βιώσιμη και αειφόρο εκμετάλλευση των πολιτισμικών και περιβαλλοντικών πόρων της χώρας

σα, κρίση ακρίβειας, το Μεταφορικό Ισχύον θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σαν ένα εξισορροπητικό εργαλείο ενίσχυσης της Νησιωτικότητας και της αγοράς των νησιών. Η Κυβέρνηση για μια ακόμη φορά απέτυχε, λόγω εμμονών και ανικανότητας, και σε αυτό.

-Πρόσφατα είχαμε κάνει ένα εκτενές ρεπορτάζ για το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο του Τουρισμού, το οποίο πρακτικά δεν υφίσταται. Τι είναι αυτό που έχει εμποδίσει την σύστασή του; Δεν το κατάφερε ούτε η προηγούμενη κυβέρνηση.

Οι συνθήκες μέσα στις οποίες ο ΣΥΡΙΖΑ διακυβέρνησε ήταν ακραίες, παρά ταύτα προσπάθησε σε πολλούς τομείς, όπως ο Τουρισμός, η Νησιωτικότητα και να αφήσει το στίγμα του με πολιτικές που είχαν διάρκεια, να απαντήσει σε θεσμικά κενά και

να δώσει λύσεις στα πραγματικά προβλήματα της κοινωνίας και της οικονομίας. Το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό οφείλει να είναι ένα ολιστικό σχέδιο, με ξεκάθαρες πολιτικές στοχεύσεις που θα φέρουν τον Τουρισμό στην νέα εποχή και θα αναβαθμίσουν τις υπηρεσίες της χώρας μας, αντιστοιχώντας τις με τις απαιτήσεις για τη προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Σε αντίθεση λοιπόν με την ΝΔ που από το 2019 μέχρι σήμερα καταθέτει συνεχώς ασύνδετες, φωτογραφικές και ντροπιαστικές τροπολογίες και ρυθμίσεις που ευνοούν τους μεγάλους του κλάδου και πνίγουν τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, που δεν προσπαθούν να αλλάξουν το σημερινό μοτίβο της υπερ-οικοδόμησης και επιβάρυνσης του περιβάλλοντος, που κάνουν τους πολίτες ομήρους των υπουργικών γραφείων και της παράνομης αδειοδότησης, που εξαναγκάζουν τους

μικρούς ιδιοκτήτες να ρευστοποιήσουν τις περιουσίες τους, νομιμοποιώντας τη συγκέντρωση γης σε λίγους, ο ΣΥΡΙΖΑ πιστεύει στην επόμενη μέρα του Τουρισμού και έχει ξεκάθαρο σχέδιο. Να μεταβούμε από ένα μαζικό, αδιαφοροποίητο, μονοθεματικό και χαμηλής οικονομικής απόδοσης τουρισμό σε ένα ποιοτικό, διαφοροποιημένο και πολυθεματικό τουρισμό, οικονομικά αποδοτικότερο. Να προωθήσουμε την αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξη του τουρισμού. Να διαφυλάξουμε και να ενισχύσουμε την τοπική και κοινωνική ταυτότητα των περιοχών, όπου αναπτύσσεται τουριστική δραστηριότητα. Να εξασφαλίσουμε τις απαιτούμενες τεχνικές και κοινωνικές υποδομές όλων των διαβαθμίσεων, που απαιτούνται για την επιτυχή λειτουργία της τουριστικής δραστηριότητας αλλά και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

Ο τουριστικός κλάδος χρειάζεται στήριξη

«Πρέπει άμεσα η ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών και Τουρισμού να εισηγηθεί νέα μέτρα ώστε να δημιουργηθεί ένα δίκτυ προστασίας και στήριξης. Αν τώρα δεν δράσει η κυβέρνηση, μια δεύτερη σεζόν μπορεί να αποδειχθεί καταστροφική για τον τουρισμό»

Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

- Πιστεύετε πως οι επιχειρήσεις του τουρισμού χρήζουν περαιτέρω στήριξης; Τι μηνύματα παίρνετε για τη σεζόν του 2022;

Προφανώς και ο κλάδος χρειάζεται στήριξη. Αναντίρρητα και αυταπόδεικτα. Όποιος από την Κυβέρνηση το αρνείται είναι είτε γιατί δεν ξέρει να διαβάσει τα σκληρά νούμερα του τουρισμού, είτε γιατί δεν ενδιαφέρεται για την επιβίωση των χιλιάδων επιχειρήσεων και εργαζομένων. Το γεγονός ότι οι αυξημένες κρατήσεις που συζητάμε, είναι σε σύγκριση με την χειρότερη χρονιά του Τουρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, αυτή του 2020 και το γεγονός ότι ενώ διανύουμε τη χειμερινή σεζόν, λόγω της πανδημίας και της γενικευμένης ανασφάλειας, τα τουριστικά καταλύματα συνεχίζουν να είναι σε κρίση, πρέπει άμεσα η ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών και Τουρισμού να εισηγηθεί νέα μέτρα ώστε να δημιουργηθεί ένα δίκτυ προστασίας και στήριξης, που θα διασφαλίσει ότι θα μείνουν ανοιχτές για την επόμενη σεζόν. Αν τώρα δεν δράσει η κυβέρνηση, μια δεύτερη σεζόν μπορεί να αποδειχθεί καταστροφική για τον τουρισμό και το μέλλον των τοπικών οικονομικών των νησιών. Χρειάζονται επενδυτικά μέτρα στήριξης των εργαζομένων και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων του τουρισμού, άμεσα. Αν δεν ακούσει εμάς η κυβέρνηση, τουλάχιστον ας ανοίξει τα αφτιά της στις εναγώνιες φωνές των ανθρώπων του κλάδου. Δυστυχώς όμως εξακολουθεί να ακολουθεί την ίδια τακτική: να κρύβεται, να λέει ψέματα και να βάζει στην άκρη τα πραγματικά προβλήματα, προς χάριν της επικοινωνιακής της επιβίωσης.

- Πόσο έχουν καταφέρει να ενταχθούν στο τουριστικό προϊόν τα τοπικά προϊόντα στα Δωδεκάνησα; Υπάρχει στο Νότιο Αιγαίο η ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία του Aegean Cuisine. Αποδίδει καρπούς;

Η σύνδεση της τοπικής παραγωγής και των ιδιαίτερων προϊόντων του κάθε τόπου μέσα από τον κύκλο του τουρισμού, είναι ιδιαίτερα σημαντική για την αναβάθμιση του τουριστικού στίγματος της χώρας. Εντάσσοντας τα ΠΟΠ τοπικά προϊόντα ή και την λαϊκή τέχνη, τη ντόπια παραγωγή και την ιδιαιτερότητα της γεύσης στην φιλοξενία των τουριστών και στην εν γένει τουριστική διαδικασία, εναρμονίζει τον κλάδο με τις νέες παγκόσμιες τάσεις περί κατανάλωσης αγαθών που προέρχονται από τη βιώσιμη γεωργία, τις μικρές μονάδες επεξεργασίας και βιοτεχνίας και οικοτεχνίας.

Ειδικά το Νότιο Αιγαίο, οι Κυκλάδες και τα Δωδεκάνησα, έχουν έναν μοναδικό πλούτο γεύσεων, προϊόντα με γεύση-ταυτότητα και ιδιαίτερα προσεγμένες και υψηλού επιπέδου πρώτες ύλες που δίνουν μια ξεχωριστή εμπειρία σε κάθε επισκέπτη. Η πρωτοβουλία του Aegean Cuisine και η συνεργασία που έχει αναπτυχθεί ανάμεσα σε τοπικούς φορείς και επιχειρήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς αναδεικνύει, μέσα από ένα πιστοποιημένο δίκτυο, την γευστική Αιγιοπελαγίτικη κουλτούρα και την ανάγει σε ένα επιπλέον

Η σύνδεση της τοπικής παραγωγής και των ιδιαίτερων προϊόντων του κάθε τόπου μέσα από τον κύκλο του τουρισμού, είναι ιδιαίτερα σημαντική»

ον ιδιαίτερο στοιχείο για να προσελκύσει τον ταξιδιώτη που ψάχνει να ανακαλύψει τον τόπο που επισκέπτεται.

Η περίπτωση της πανδημίας, μας έδειξε με τον πιο σκληρό τρόπο πως η βιωσιμότητα της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της αγροτοδιατροφικής βιοτεχνίας/οικοτεχνίας των νησιών, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών της νησιωτικότητας και του περιορισμού της αγοράς στην οποία απευ-

θύνονται, είναι σχεδόν απόλυτα συνδεδεμένη με την τουριστική κίνηση. Πέρα από αυτό, βάζοντας τα τοπικά προϊόντα στο πιάτο του τουρίστα και παρουσιάζοντας νέες τουριστικές εμπειρίες μέσα από την γευσιγνωσία, αποτελεί την καλύτερη διαφήμιση για την ποιότητα των τουριστικών υπηρεσιών, επένδυση για να ανοίξουν τα ίδια τα προϊόντα τα δικά τους πλεονέκτημα για τις τουριστικές επιχειρήσεις. Για μένα είναι win-win situation και πρέπει να στηρίξουμε κάθε πρωτοβουλία προς αυτή την κατεύθυνση.

- Υπάρχει κάποιος ευρύτερος σχεδιασμός για την εφοδιαστική αλυσίδα στα νησιά; Θεωρείται σημαντικό θέμα για την τοποθέτηση και διάθεση των ελληνικών προϊόντων στις επιχειρήσεις του τουρισμού.

Δυστυχώς, για την κυβέρνηση αλλά και για όσους αμφισβήτησαν την χρησιμότητά του, το Μεταφορικό Ισοδύναμο είναι ένα ισχυρό μέτρο που στηρίζει την εφοδιαστική αλυσίδα, μειώνοντας το κόστος μεταφοράς ή ακόμη και του κόστους εξα-

Αύξηση του τουρισμού και αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών του κλάδου, δεν μπορεί να γίνει σε περιοχές που δεν έχουν στοιχειώδεις υποδομές καθημερινότητας και διευκόλυνσης του δημότη

γωγών των τοπικών προϊόντων των νησιών, ισορροπώντας το μειονέκτημα της αυξημένης τιμής, λόγω μεταφορικού κόστους. Σχεδιάζοντας την επόμενη εποχή για το τουριστικό προϊόν και θέλοντας να ενισχύσουμε τις τοπικές οικονομίες των νησιών, δεν μπορούμε το μοναδικό μέτρο που έρχεται να γεφυρώσει το υψηλό κόστος, λόγω ακτοπλοϊκών μετακινήσεων, να μην το στηρίζουμε και να μην το πιστεύουμε. Δυστυχώς η ΝΔ ούτε το πίστεψε, ούτε το χρησιμοποιεί. Και αυτό δεν οφείλεται μόνο σε κάποια ιδεοληπτική διαφωνία, αλλά κυρίως λόγω ανικανότητας κατανόησης των ίδιων των αναγκών των νησιών και των επιχειρήσεών τους.

Επιπλέον, όπως είπαμε και νωρίτερα το ζήτημα είναι να κατανοηθεί η ανάγκη για ένα άλλο είδους ποιοτικών υπηρεσιών που θα περιέχουν την εμπειρία της ντόπιας γεύσης και κουλτούρας. Ευτυχώς στα Δωδεκάνησα αρκετοί επιχειρηματίες από νωρίς κατανόησαν αυτή την αλλαγή των trends και ευτυχώς οι θεσμικοί εκπρόσωποι του κλάδου είναι μακράν πιο μπροστά από την τωρινή πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Τουρισμού, σε τέτοιο σημείο ώστε αυτό-οργανώνονται, δικτυώνονται και

παλεύουν για το καλύτερο, τόσο του τουρισμού όσο και των ίδιων των νησιών τους. Τέλος, θεωρώ ότι το άμεσα επόμενο βήμα πρέπει να είναι η ένταξη πολλών διαφορετικών προϊόντων, από πολλούς προορισμούς, έτσι ώστε να λειτουργούν συμπληρωματικά, η δημιουργία ενός ρεύματος για την ενίσχυση του γευσισγνωστικού τουρισμού στα ίδια τα νησιά του Αιγαίου πελάγους και η δημιουργία ενός ισχυρού brand name για την χώρα, ως τον κατεξοχήν βιώσιμο Μεσογειακό τουριστικό προορισμό, μέσω ισχυρών συμμαχιών και benchmarking υπέρ της βιολογικής γεωργίας-κτηνοτροφίας.

- Ποιες είναι οι υποδομές που έχουν ανάγκη τα Δωδεκάνησα σήμερα;

Τα νησιά μας ακόμη έχουν σημαντικές ανάγκες σε έργα προστασίας από τις φυσικές καταστροφές (αντιπλημμυρικά, αντιμετώπισης κατολισθήσεων, κα) που θα οχυρώσουν τις τοπικές κοινωνίες. Πρόσφατο τραγικό παράδειγμα αυτής της αναγκαιότητας, οι μεγάλες καταστροφές που υπέστη το νησί της Καλύμνου και περιουσίες των κατοίκων.

Επίσης, ο εκσυγχρονισμός και η ενίσχυση των υφιστάμενων λιμενικών υποδομών μπορεί και πρέπει να σχεδιαστούν με στόχο την ανάπτυξη των νησιών, την αναβάθμιση συνδεσιμότητάς τους, την τουριστική αλλά και εμπορική κίνησή τους. Βέβαια, οφείλουμε να σχολιάσουμε πως η κυβέρνηση της ΝΔ, την ώρα που ξεπουλάει κομβικά, για τις τοπικές οικονομίες, λιμάνια (όπως αυτό του Ηρακλείου, κα) δίνει μηδαμινές επιχορηγήσεις για τα λιμενικά έργα των νησιών και όχι μόνο. Η Γενική Γραμματεία του Υπουργείου Ναυτιλίας, στον πρόσφατο προϋπολογισμό για το 2022 προέβλεψε μόνο 4εκ ευρώ για έργα αναβαθμίσεις των λιμανιών, όταν η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ για το 2018 είχε προβλέψει πάνω από 12εκ έργα για τα μικρά λιμάνια μας. Οι συγκρίσεις είναι απολύτως αντιληπτές και σοκαριστικές θα προσθέσω εγώ. Η δική μας κυβέρνηση είχε από νωρίς κατανοήσει το γεγονός ότι αύξηση του τουρισμού και αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών του κλάδου, δεν μπορεί να γίνει σε περιοχές που δεν έχουν στοιχειώδεις υποδομές καθημερινότητας και διευκόλυνσης του δημότη. Σε συνδυασμό με τα κονδύλια της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου

ου που στόχο είχαν μικρά έργα στα νησιά του Αιγαίου, το Πρόγραμμα Φιλόδημος που ενίσχυσε σημαντικά της υποδομές των νησιών και φυσικά τα Αναπτυξιακά Προγράμματα Νοτίου και Βορείου Αιγαίου, η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ επένδυσε δημόσιο χρήμα στα νησιά, επένδυσε σε αναγκαία έργα προστασίας και αντιμετώπισης των ιδιαίτερων αναγκών τους. Δυστυχώς αυτές οι επενδύσεις δεν συνεχίστηκαν από την παρούσα κυβέρνηση, με αποτέλεσμα τα νησιά μας να βιώνουν ξανά το αίσθημα εγκατάλειψης και ανασφάλειας. Τέλος, στο ζήτημα των απαραίτητων υποδομών, θέλω να σχολιάσω πως, πια, οφείλουμε να εντάσσουμε την ανάγκη ενίσχυσης των Δομών Δημόσιας Υγείας του ΕΣΥ στα νησιά. Η πανδημία μας διδάξε πως η υγειονομική ασφάλεια παίζει πια πρωταγωνιστικό ρόλο στις επιλογές των επισκεπτών. Τόσο λοιπόν οι ντόπιοι, όσο και οι επισκέπτες, τα χρόνια τις πιο βαθιάς και σοβαρής υγειονομικής κρίσης, είναι απαραίδεκτο να βιώνουν την υποβάθμιση των μονάδων υγείας των νησιών και τις τραγικές ελλείψεις σε κρίσιμες ιατρικές ειδικότητες, υλικοτεχνικά μέσα και έμπειρο νοσηλευτικό προσωπικό.

Βιωσιμότητα και διατροφή

Η πανδημία ανέδειξε και την ανάγκη για την εξασφάλιση της μεταβολικής υγείας μέσω της διατροφής.

Η προτίμηση του είδους της διατροφής μας, οφείλει να μεταφράζεται σε μια πράξη καθημερινής επιλογής και συμμετοχής για ένα πιο βιώσιμο ή μη μέλλον

Η έξαρση του ιού COVID-19 ήταν μια πρωτόγνωρη και πρωτοφανής κατάσταση την οποία κλήθηκε να αντιμετωπίσει ολόκληρος ο πλανήτης. Η πανδημία εξαπλώθηκε με εξαιρετικά ταχείς ρυθμούς και πιθανότατα αφετηρία είχε την αγορά τροφίμων της Ουχάν.

Γράφει ο

**Θοδωρής
Βασιλείου**

Το κάθε έθνος αναγκάστηκε να υιοθετήσει μέτρα κατά της εξάπλωσης του COVID-19. Η βιομηχανία τροφίμων απέκτησε καθοριστικό ρόλο

κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού, καθώς χωρίς αυτήν θα ήταν αδύνατος ο εφοδιασμός των σούπερ μάρκετ με τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης.

Μέσα σ' αυτό το πανδημικό κλίμα (από το οποίο δεν έχουμε ακόμα εξέλθει) συνειδητοποιήθηκε σχεδόν από όλους και η ανάγκη για την εξασφάλιση της μεταβολικής υγείας μέσω της διατροφής.

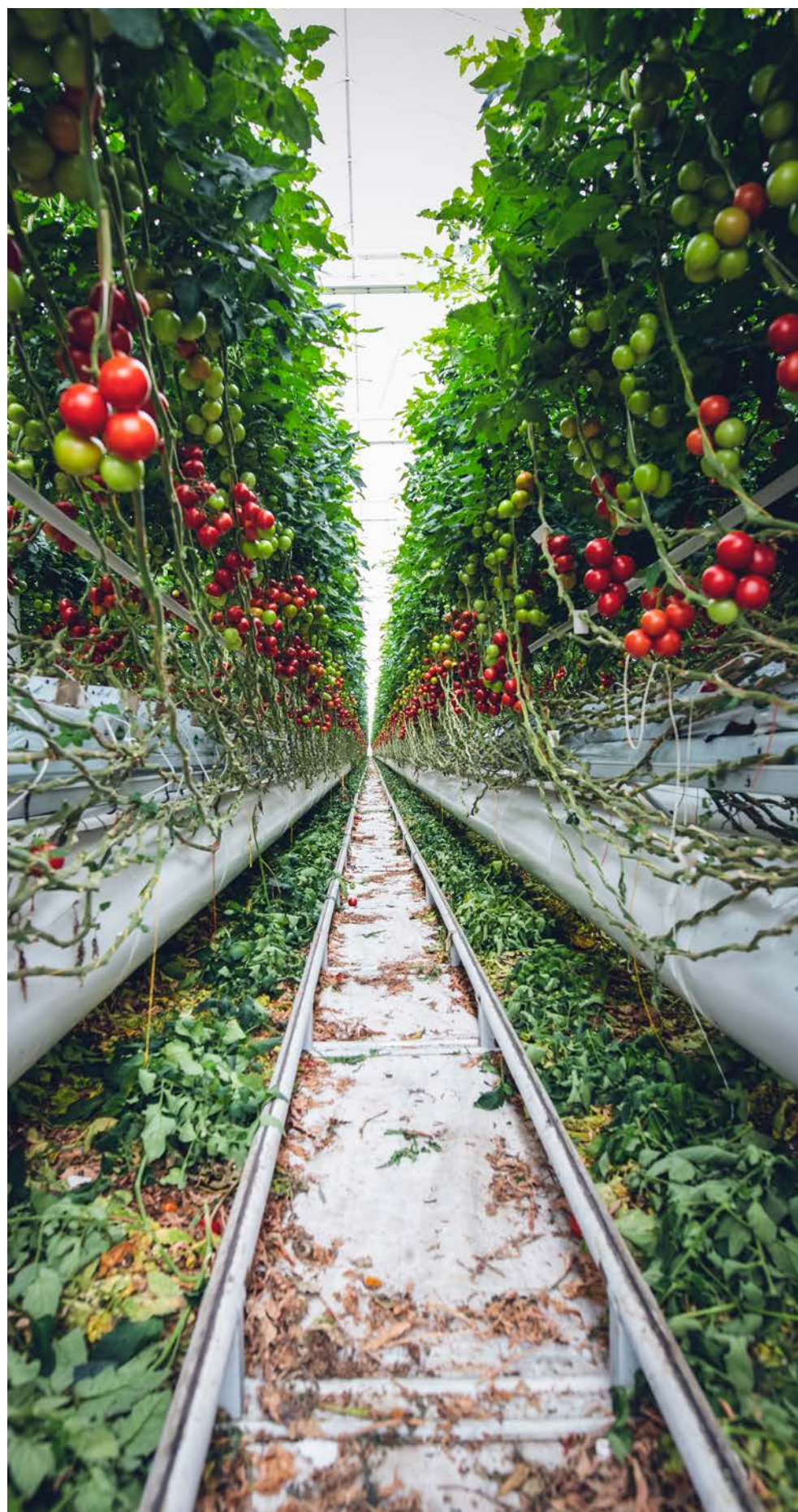
Γεωργοκτηνοτροφία και διατροφή

Ο Γεωργικός τομέας της οικονομίας αποτελεί το μεγαλύτερο κομμάτι της παγκόσμιας οικονομίας. Συγχρόνως, η γεωργία ευθύνεται για μερικές από τις μεγαλύτερες καταστροφές, όπως η σταδιακή απώλεια της βιοποικιλότητας και η ισχυρή επίδραση που ασκεί στην κλιματική αλλαγή.

Γ' αυτό οι καθημερινές μας διατροφικές επιλογές δεν σχετίζονται μόνο με την προσωπική μας υγεία και ευζωία, αλλά συγκεντρωτικά καθορίζουν και διαμορφώνουν τις χρήσεις γης, τη διαχείριση των τοπίων, τη διατήρηση ή μη της παραδοσιακής γνώσης της υπαίθρου και τελικά τον ανθρώπινο πολιτισμό στο σύνολό του.

Η προτίμηση του είδους της διατροφής μας, οφείλει να μεταφράζεται σε μια πολιτική πράξη καθημερινής επιλογής και συμμετοχής για ένα πιο βιώσιμο ή μη μέλλον.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε το δικαίωμά μας ως καταναλωτών να επενδύουμε τα χρήματά μας, με τρόπο που

ωφελεί τον εαυτό μας αλλά και το κοινωνικό σύνολο. Δεν είναι μόνο δικαίωμα αλλά και υποχρέωση να είμαστε ενημερωμένοι και συνειδητοποιημένοι.

Η ηθική της διατροφής

Η ηθική της τροφής είναι η κάλυψη της βασικής βιολογικής ανάγκης μέσα σε ένα πλαίσιο ηθικών αρχών (δικαιοσύνη, ελευθερία, σεβασμός της αξίας της ζωής, αειφορία) σε κάθε στάδιο (από την παραγωγή έως την κατανάλωση) και σε κάθε επίπεδο του τεραστίου ζητήματος της τροφής:

- Τόσο στο επίπεδο του ευρύτερου οικοσυστήματος της Γης (προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, σεβασμός των μη ανθρώπινων ζώων, Συνετή χρήση των πόρων και επιδίωξη της αειφορίας).
- Όσο κι στο επίπεδο της ανθρωπότητας, επιβάλλοντας την παραγωγή ποιοτικής τροφής, την διατροφική ασφάλεια, την διασφάλιση του δικαιώματος στην τροφή, την αποκατάσταση της συνολικής υγείας (σωματική, πνευματική, συναισθηματική).

Οι τροφές που διαλέγουμε και ο τρόπος με τον οποίο καταναλώνουμε επηρεάζει όχι μόνο την υγεία μας, αλλά και την υγεία του πλανήτη, επισημαίνει ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) του ΟΗΕ, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Διατροφής. Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών εκτιμά πως οι δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με την παραγωγή, την επεξεργασία, τη διανομή και την κατανάλωση τροφίμων, είναι υπεύθυνες για το ένα τρίτο των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

«Μιλάμε πλέον για την ακεραιότητα τροφίμων, το λεγόμενο product integrity», εξηγεί στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο επιστήμονας τροφίμων και βιολόγος, Νίκος Γδοντέλης. Δηλαδή ένα προϊόν πρέπει να είναι «ηθικό», να μην βλάπτει το περιβάλλον. Υπάρχουν μελέτες που υποστηρίζουν ότι πρέπει άμεσα να στρέψουμε τη διατροφή μας σε λιγότερο ενεργοβόρα μοντέλα.

Σύμφωνα με έκθεση του ΟΗΕ, με τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, τη μείωση σπατάλης τροφίμων και τη μετάβαση σε φυτικές κυρίως διατροφικές

συνήθειες, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα θα μπορούσαν να μειωθούν έως και οκτώ γιγατόνους ετησίως. Υπάρχουν εταιρείες που έχουν επενδύσει σε ό,τι έχει να κάνει με αυτή τη νέα τάση, ώστε να μειώσουμε το ενεργειακό αποτύπωμα και το αποτύπωμα άνθρακα του φαγητού μας.

Όχι στη σπατάλη

Όμως, για τους ειδικούς η μετάβαση σε λιγότερο ενεργοβόρα τρόφιμα πρέπει να συνοδευτεί και από συντονισμένες δράσεις για τη μείωση της σπατάλης.

Στην Ελλάδα από την 1η Ιανουαρίου 2022, σύμφωνα με τον πρόσφατα ψηφισθέντα νόμο 4819/2021 (ΦΕΚ 129/Α/23-7-2021), τα ξενοδοχεία άνω των εκατό κλινών, οι υπηρεσίες catering με ετήσιο τζίρο άνω των τριακοσίων χιλιάδων ευρώ και οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης με ετήσιο τζίρο άνω των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ, υποχρεούνται να εφαρμόσουν διαδικασίες αποφυγής δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων. Όπως και να καταχωρούν σε ετήσια βάση τα παραγόμενα απόβλητα τροφίμων. Επίσης, όπως προβλέπεται στο νόμο, τα πλεονάσματα τροφίμων θα διατίθενται με τη μορφή δωρεάς, μέσω ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, η σπατάλη τροφίμων παγκοσμίως υπολογίζεται σε 1 τρισ. δολάρια ενώ τουλάχιστον 690 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον πλανήτη δεν έχουν πρόσβαση σε διατροφικά αγαθά.

Το να ζεις κάπως πιο συνειδητά και πιο οικολογικά, χωρίς υπερβολές και ακρότητες, μπορεί να κάνει μικρότερο το ενεργειακό σου αποτύπωμα και να αλλάξει τη ζωή γύρω σου.

Ένας πλανήτης σε οριακό σημείο

Διανύουμε μια εποχή κατά την οποία έχουμε φέρει τον πλανήτη και την οικο-

Με τόσο πολλά ποιοτικά και υψηλής διατροφικής αξίας προϊόντα, συνεπικουρούμενα από κρασιά και ζύθους εξαιρετικής ποιότητας που διαθέτει η χώρα μας, μήπως τελικά δεν είναι και τόσο δύσκολο να αποκτήσουμε σωστές διατροφικές προτιμήσεις;

νομία στα όριά τους. Πλέον, δεν υπάρχει η πολυτέλεια της αδιαφορίας και της απερισκεψίας.

Όποιος έχει καταλάβει ότι ένα οικογενειακό γεύμα fastfood, κοστίζει όσο και οι αγορές των λαχανικών μιας ολόκληρης εβδομάδας, στη βιολογική αγορά, έχει χρέος να πείσει και τον συμπολίτη του. Φτάσαμε σε ένα σημείο όπου το 70% των φυσικών πόρων του πλανήτη θρέφει μόνο το 30% του πληθυσμού.

Πολλά μπορεί να κάνει ο καθένας μας για να μειώσει το ενεργειακό του αποτύπωμα στην καθημερινή του ζωή. Από τα πιο απλά και προφανή, όπως να σβήνουμε τα φώτα όταν δεν τα χρησιμοποιούμε, να επιλέγουμε ηλεκτρικές συσκευές βάσει αποδοτικότητας και να κινούμαστε όσο γίνεται πεζοί, με ποδήλατο ή μέσα μαζικής μεταφοράς, μέχρι να προτιμάμε τοπικά προϊόντα και να περιόρισουμε το κρέας, καθώς η βιομηχανοποιημένη κτηνοτροφία είναι καταστροφική για το περιβάλλον.

Νερό ο πολυτιμότερος πόρος

Το μεγαλύτερο πρόβλημα, γενικά, είναι

ότι το πόσιμο νερό του πλανήτη μειώνεται και με την αποσταθεροποίηση των οικοσυστημάτων θα μειωθεί ακόμα περισσότερο. Σε κάποιες περιοχές του κόσμου που ξεχνάμε πολύ εύκολα ότι υπάρχουν, κάποιος μπορεί να κάνει μέχρι και δέκα χιλιόμετρα την ημέρα για να φέρει νερό να μαγειρέψει ή να πιει. **Οπότε, το νερό** είναι είδος πολυτελείας πλέον για πάρα πολύ κόσμο. Το 1/5 των ανθρώπων της γης δεν έχει πρόσβαση σε καθαρό, πόσιμο νερό. Άρα, θα πρέπει να κάνουμε οικονομία στο νερό, ακόμα και αν ζούμε σε περιοχή όπου το νερό είναι άφθονο.

Στη χώρα μας παράγονται 1 δισεκατομμύριο μπουκαλάκια νερού τον χρόνο, 25% από τα οποία καταλήγει στην ανακύκλωση, ενώ το υπόλοιπο 75% στη θάλασσα ή στο υπέδαφος.

Ας αποκτήσουμε την όμορφη συνήθεια της χρήσης γυάλινων φιαλών για την αποθήκευση νερού και ενός απλού φίλτρου, για το ήδη ικανοποιητικής ποιότητας νερό της βρύσης, που διαθέτει η πλειοψηφία του πληθυσμού στην χώρα μας.

Το 60-70% των απορριμμάτων μας είναι θεωρητικά ανακυκλώσιμο. Στην πραγματικότητα, το ποσοστό που μπορούμε να ανακτήσουμε δεν ξεπερνά το 30-35%. Για να ξεπεράσουμε αυτό το ποσοστό χρειάζεται να οργανώσουμε προγράμματα διαλογής του οργανικού κλάσματος στην πηγή κατά τα πρότυπα όλων των σύγχρονων ευρωπαϊκών πόλεων, διότι το οργανικό κλάσμα πρώτον είναι σχεδόν το 50% των οικιακών απορριμμάτων, δεύτερον αποδίδει εύκολα προϊόντα τύπου κομπόστ με υψηλή προστιθέμενη αξία και τρίτον ευθύνεται για όλες τις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης.

Ενεργοποίηση των πολιτών

Εν κατακλείδι, ας εμπνευστούμε από τις

διατροφικές αξίες των αρχαίων προγόνων μας, αυτές που όλοι πλέον αποκαλούν «μεσογειακή δίαιτα».

Συνεπώς, δόκιμο θα ήταν κι εμείς σήμερα να ακολουθήσουμε τις συμβουλές του Πλάτωνα για μακροζωία «να τρέφεστε με μάζα και άρτο, ελιές, τυρί, βολβούς, λαχανικά, ξηρούς καρπούς, σύκα και όσπρια», αλλά και του Αθήναιου, ο οποίος προτείνει το «Αττικηρώς ζην» («Δειπνοσοφιστές», IV.137), δηλαδή την ολιγοφαγία που συνίσταται από ψωμί, ελιές, σύκα, σταφίδες, μέλι, χορταρικά με λάδι, σταφύλια και μήλα!

Φυσικά όλα αυτά προσαρμοσμένα στην κουλτούρα και τις επιταγές της σύγχρονης διαιτητικής επιστήμης.

Ας εισάγουμε στο καθημερινό μας μενού τα δημητριακά ολικής άλεσης, τα όσπρια, τα οπωροκηπευτικά (λάχανα, κρεμμύδια, γενικώς φυλλώδη λαχανικά).

Ας περιορίσουμε την κατανάλωση κόκκινου κρέατος και ας προτιμήσουμε, το ευλογημένο ελαιόλαδο και τα γαλακτοκομικά προϊόντα ζύμωσης (κατσικίσιο και πρόβειο γιαούρτι πλήρες, ξινόγαλο, αριάνι, κεφίρ κ.λ.π.)

Με τόσο πολλά ποιοτικά και υψηλής διατροφικής αξίας προϊόντα, συνεπικουρούμενα από κρασιά και ζύθους εξαιρετικής ποιότητας που διαθέτει η χώρα μας, μήπως τελικά δεν είναι και τόσο δύσκολο να αποκτήσουμε σωστές διατροφικές προτιμήσεις και να γίνουμε υπεύθυνοι και ηθικά τρεφόμενοι πολίτες;

ΠΗΓΕΣ:

- wikipedia
- Δημήτρης Κουρέτας
- Χαρά Χουστουλάκη
- Μαρία Γιώση
- Νίκος Μάντζαρης
- Αντώνης Μαυρόπουλος
- Αριστοτέλης Παπαγεωργίου

*Managing Director του Ευρωπαϊκού Δικτύου για τον Προσβάσιμο Τουρισμό (ENAT) a.s.b.l.

Στον
ΓΙΑΝΝΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟ

Η προσβασιμότητα προϋπόθεση για κάθε είδος τουρισμού

«Η Ελλάδα έχει αποδειχθεί ένας από τους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς, αλλά δεν έχει εργαστεί για να γίνει ένας προσβάσιμος προορισμός», σημειώνει ο κύριος Ambrose και προσθέτει πως η πρωτοβουλία του Υπουργείου Τουρισμού για τη διαδικασία πιστοποίησης είναι μεν θετική, αλλά χρειάζεται πολλά ακόμη να γίνουν

Tην τεράστια σημασία που έχει ο προσβάσιμος τουρισμός και τα μεγάλα οφέλη που προσφέρει στους τουριστικούς προορισμούς και συνολικά στο τουριστικό προϊόν μιας χώρας, αναλύει ο Ivor Ambrose στην μακρά μεν, αλλά απολαυστική και εξαιρετικά ενδιαφέρουσα συνέντευξη που μας παραχώρησε. Ειδικότερα τα όσα μας είπε ο κύριος Ambrose έχουν ως εξής:

- Κύριε Ambrose, είναι χαρά μας που σας φιλοξενούμε στην «itn Ελληνικός Τουρισμός». Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Τουρισμού, ο ΠΟΤ (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού) τόνισε την αναγκαιότητα του προσβάσιμου τουρισμού και του τουρισμού χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς. Ας μιλήσουμε αρχικά για το πόσο σημαντικά είναι αυτά τα θέματα για εσάς, αφού είστε ο διευθύνων σύμβουλος ενός οργανισμού με μεγάλη εμπειρία στον τομέα αυτό.

Σας ευχαριστώ πολύ που με προσκαλέσατε να μοιραστώ κάποιες εμπειρίες και ιδέες με τους αναγνώστες σας.

Κατ' αρχάς, θέλω να πω ότι ο όρος «προσβάσιμος τουρισμός» συχνά παρεξηγείται. Σε πολλές χώρες, αλλά και στην Ελλάδα, γίνεται αντιληπτός ως ένα συγκεκριμένο είδος τουρισμού που απευθύνεται μόνο σε άτομα με αναπηρία. Θα ήθελα να διευκρινίσω ότι δεν πρόκειται για ένα νέο ή ειδικό είδος τουρισμού για σε ένα συγκεκριμένο τμήμα επισκεπτών. Αντίθετα, σημαίνει ότι όλες οι τουριστικές προσφορές πρέπει να είναι κατάλληλες για όλους. Η καλή προσβασιμότητα, με την ευρύτερη έννοια, ωφελεί όλους. Είναι απαραίτητη για τα άτομα με αναπηρία, αλλά επίσης συμβάλλει στην άνεση και την ασφάλεια

πολλών περισσότερων ανθρώπων - ηλικιωμένων και νέων, με διάφορες ικανότητες και καταστάσεις υγείας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο προσβάσιμος τουρισμός αναφέρεται επίσης ως «Τουρισμός για Όλους» και με αυτή την έννοια συμβάλλει στην κοινωνική ένταξη. Πιστεύουμε ότι η προσβασιμότητα αποτελεί προϋπόθεση για κάθε είδος τουρισμού. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού του ΟΗΕ το έχει αναγνωρίσει αυτό και τονίζει τη σημασία του υπεύθυνου, βιώσιμου και καθολικά προσβάσιμου τουρισμού.

Αποστολή μας, ως ENAT, είναι να καταστήσουμε τους ευρωπαϊκούς τουριστικούς προορισμούς, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες προσβάσιμα σε όλους τους ταξιδιώτες και να προωθήσουμε τον προσβάσιμο τουρισμό σε όλο τον κόσμο. Αυτό το επιτυγχάνουμε υποστηρίζοντας τους παρόχους τουριστικών υπηρεσιών να αναπτύξουν και να παρέχουν προσβάσιμες προσφορές που είναι φιλόξενες και κατάλληλες για όλους. Υπάρχουν πολλοί καλοί λόγοι για τη βελτίωση της πρόσβασης: η προσέγγιση μιας ευρύτερης αγοράς, ιδίως για τους ηλικιωμένους, τις οικογένειες με

μικρά παιδιά και τους επισκέπτες με αναπηρίες - η αύξηση των εσόδων των επιχειρήσεων από μια πιστή πελατειακή βάση - η παράταση της τουριστικής περιόδου - η προσφορά καλύτερης ποιότητας, άνεσης και ασφάλειας - η συμβολή στη βιωσιμότητα και η συμμόρφωση με νέους κανονισμούς και πρότυπα.

Για εμάς, η βελτίωση της προσβασιμότητας προχωράει πέρα από τη βελτίωση του ίδιου του προϊόντος ή της προσφοράς. Αυτό που έχει επίσης ζωτική σημασία είναι η παροχή πληροφωρίας και η ενημέρωση των επισκεπτών σχετικά με τις συνθήκες πρόσβασιμότητας που μπορούν να αναμένουν, διότι αυτό που μπορεί να είναι προσβάσιμο για ένα άτομο μπορεί να μην είναι προσβάσιμο ή κατάλληλο για κάποιον άλλο. Αυτό θέτει την πληροφόρηση στο επίκεντρο της προσβασιμότητας, καθώς επιτρέπει στους επισκέπτες να κάνουν συνειδητές επιλογές όταν αποφασίζουν πού θα ταξιδέψουν, καθώς επίσης και να γνωρίζουν και τα εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίσουν και πώς να προετοιμαστούν.

Από την πολυετή εμπειρία μας ως δίκτυο, έχουμε συλλέξει πολλές καλές πρακτικές στον τομέα της προσβασιμότητας. Δείχνουν πώς η προσβασιμότητα είναι καλή για τις επιχειρήσεις και καλή για τη φήμη τους. Αυξάνει την ελκυστικότητα του προορισμού και βελτιώνει την ποιότητα της τουριστικής προσφοράς.

Σε σχέση με τον ελληνικό τουρισμό, πρέπει να πω ότι η Ελλάδα είναι καθυστερημένη στην πρακτική του προσβάσιμου τουρισμού. Άλλες χώρες όπου έχουμε μέλη του ENAT, όπως το Βέλγιο, η Πορτογαλία, η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, έχουν δραστηριοποιηθεί στον τομέα αυτό εδώ και αρκετά χρόνια και απολαμβάνουν ήδη τα οφέλη. Ξέρουμε ότι υπάρχουν και εδώ κάποια καλά παραδείγματα, αλλά δεν υπάρ-

χει μία ολοκληρωμένη αντιμετώπιση και στρατηγική. Θεωρώ ότι πρέπει να αλλάξει η όλη νοοτροπία και να υπάρξει μια νέα προσέγγιση βασισμένη σε ένα νέο επιχειρηματικό μοντέλο, αν η Ελλάδα θέλει να διατηρήσει τη θέση της ανάμεσα στους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς αντιμετωπίζουμε τις πρόσθετες προκλήσεις που φέρνει το COVID-19. Η ENAT συνεργάζεται με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού του ΟΗΕ και το Ίδρυμα ONCE για το θέμα αυτό και από κοινού αναπτύξαμε κατευθυντήριες γραμμές του UNWTO για την επανεκκίνηση του τουρισμού, χωρίς να διακυβεύεται η προσβασιμότητα για Όλους. Οι περιορισμοί στα ταξίδια και η κοινωνική απομάκρυνση έδειξαν σε ολόκληρο τον κόσμο τι σημαίνει να αισθάνεται η αίσθηση της απομόνωσης και του αποκλεισμού - και πόσο σημαντική είναι η προσβασιμότητα για όλους. Η Ελλάδα έχει αποδειχθεί ένας από τους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς, αλλά δεν έχει εργαστεί για να γίνει ένας προσβάσιμος προορισμός. Με μεγάλη έμφαση στην προσβασιμότητα, μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα ολόκληρου του τουριστικού προϊόντος και να εξασφαλίσει μια βιώσιμη ανάπτυξη. Με αυτή τη στρατηγική, μπορεί να κερδίσει τη θέση που της αξίζει ανάμεσα στους άλλους ανταγωνιστές. Αυτό απαιτεί ένα νέο όραμα, στρατηγικό σχεδιασμό και ένα νέο επιχειρηματικό σχέδιο.

- Πρόσφατα το ελληνικό Υπουργείο Τουρισμού ανακοίνωσε την «σημαντική προσβασιμότητας» για τουριστικούς χώρους, ξενοδοχεία, προορισμούς κ.λπ. Πώς βλέπετε αυτή την πρωτοβουλία;

Όπως καταλαβαίνω, η πρωτοβουλία αυτή

Η προσβασιμότητα είναι καλή για τις επιχειρήσεις και καλή για τη φήμη τους. Αυξάνει την ελκυστικότητα του προορισμού και βελτιώνει την ποιότητα της τουριστικής προσφοράς

προέρχεται από την πρόσφατα συσταθείσα Ελληνική Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας. Η νέα «Ελληνική Σήμανση Προσβασιμότητας» ανήκει από κοινού στον ΕΛΟΤ και την Ε.Σ.Α.μεΑ, με βάση το Πρότυπο 1439 του ΕΛΟΤ «Οργανισμοί φιλικόι προς τους πολίτες με αναπηρία: απαιτήσεις και συστάσεις» και την Τεχνική Προδιαγραφή 1449 του ΕΛΟΤ. Η πιστοποίηση προσβασιμότητας θα απονέμεται σε ορισμένες επιχειρήσεις ή χώρους που αξιολογούνται ως συμμορφούμενες με το εν λόγω Πρότυπο. Εγώ θα έλεγα τρία πράγματα σχετικά με αυτό. Πρώτον, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρόκειται για μια καλή εξέλιξη, που κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Από πρακτική άποψη, το βλέπω ως μια μακροπρόθεσμη φιλοδοξία - και ενδεχομένως μια πολύ μακροπρόθεσμη φιλοδοξία, όπως συμβαίνει πάντα με τις διαδικασίες πιστοποίησης. Είναι ένα ανοιχτό ερώτημα αν ή ποτέ θα μπορούσε να υλοποιηθεί και πόσες επιχειρήσεις είναι έτοιμες ή μπορούν να είναι έτοιμες να πιστοποιηθούν. Σίγουρα, θα απαιτηθεί μια τεράστια, συνδυα-

σμένη προσπάθεια πολλών φορέων. Δεύτερον, νομίζω ότι η πρωτοβουλία πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις ειδικές συνθήκες των τουριστικών επιχειρήσεων. Το πρότυπο αναφέρεται σε «όλους τους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των τουριστικών εγκαταστάσεων». Αναρωτιέμαι, σε ποιο βαθμό οι οργανισμοί του ελληνικού τουριστικού τομέα έχουν ενημερωθεί, ώστε να αποκτήσουν βαθύτερη κατανόηση της προσβασιμότητας και των πλεονεκτημάτων από τη χρήση του προτύπου. Επίσης, νομίζω ότι είναι απαραίτητο να εξεταστεί η προσέγγιση των επιχειρήσεων των επιχειρήσεων από την πρώτη εντύπωση, που είναι το βασικό μήνυμα. Νομίζω ότι οι επιχειρήσεις θα ανταποκρίνονταν καλύτερα σε ένα άλλο μήνυμα για να παρακινηθούν. Για παράδειγμα, η πρωτοβουλία θα μπορούσε να στοχεύει στον «Ποιοτικό Τουρισμό για Όλους», αντί να αναφέρεται στο «Σήμα Προσβασιμότητας», το οποίο, όπως είπα, πολύ συχνά παρερμηνεύεται ότι αφορά αποκλειστικά σε άτομα με αναπηρία και εν προκειμένω ως ένας άλλος τρόπος να πούμε: «Αυτό είναι για τα άτομα με αναπηρία». Γνωρίζουμε ότι οι επιχειρήσεις θα ήθελαν να δουν ένα ευρύτερο πλαίσιο και μήνυμα που θα τις κινητοποιήσει. Αν το «Σήμα Προσβασιμότητας» είναι το μοναδικό σημείο αναφοράς για την προσβασιμότητα, αναπόφευκτα θα υπάρχουν πολλές «μη συμμορφούμενες» επιχειρήσεις για πολλά χρόνια ακόμη και αυτές δεν πρέπει να μείνουν πίσω. Πιστεύω ότι, πριν από την πιστοποίηση, οι τουριστικές επιχειρήσεις πρέπει να καθοδηγούνται και να υποστηρίζονται από το Υπουργείο Τουρισμού σχετικά με το πώς να συλλέγουν, να παρέχουν και να δημοσιεύουν αξιόπιστες πληροφορίες που περιγράφουν τις συνθήκες πρόσβασής τους, π.χ. με τη μορφή Οδηγού Πρόσβασης. Αυτό θα ήταν ένα καλό βήμα προς την κατεύθυνση της ενημέρωσής τους και είναι επίσης πολύ χρήσιμο για τους επισκέπτες, όπως ήδη ανέφερα, ώστε να μπορούν να γνωρίζουν τις υπάρχουσες συνθήκες και να κάνουν συνειδητές επιλογές. Εν κατακλείδι, για να προσελκύσουμε τις ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις στο θέμα, θα ήθελα επίσης να δω το Υπουργείο Τουρισμού να εισάγει ένα πρόγραμμα με κίνητρα και υποστήριξη για τους τουριστικούς παρόχους, ώστε να κάνουν βελτιώσεις στην πρόσβαση. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει απαραίτητως προγράμματα κατάρτισης των διευθυντικών στελεχών και του προσωπικού τους σε κάθε

επίπεδο, ώστε να υπάρχει το σωστό υπόβαθρο για να αναλάβουν τις προκλήσεις και να αποκομίσουν τα οφέλη του ενδεχόμενου ελληνικού συστήματος πιστοποίησης της προσβασιμότητας. Είναι σημαντικό οι τουριστικές επιχειρήσεις και οι προορισμοί να αποκτήσουν μία νέα κουλτούρα και αντίληψη και να δουν την «χρυσή» -θα τολμήσω να πώ- επιχειρηματική ευκαιρία, όχι απλά σαν μία κοινωνική ή νομική υποχρέωση. Αυτό είναι και το μήνυμα που πρέπει να επικοινωνήσει και το Υπουργείο Τουρισμού.

- Στο παρελθόν έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες στην Ελλάδα σχετικά με τον προσβάσιμο τουρισμό. Η ENAT έχει συμμετάσχει σε συναντήσεις στο Υπουργείο Τουρισμού. Τι συζητήθηκε τότε, - πότε και με ποιον- και γιατί δεν έχουμε δει ακόμη πραγματικά αποτελέσματα;

Το 2005, πριν ξεκινήσουμε την ENAT, συνεργάστηκα με το υπουργείο και άλλους Έλληνες συνεργάτες σε ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα που ονομαζόταν OSSATE - «One Stop Shop for Accessible Tourism in Europe». Εκείνη την εποχή το Υπουργείο έκανε μια έρευνα για τα καταλύματα στην Ελλάδα, με συλλογή και καταγραφή πληροφορίας σχετικά με τις συνθήκες προσβασιμότητάς τους. Δημιουργήσαμε έναν ιστότοπο, το «EuropeforAll», όπου παρουσιάστηκε η προσβασιμότητα των καταλυμάτων. Ο ιστότοπος αυτός επιβίωσε μόνο για λίγα χρόνια στην Ελλάδα και διακόπηκε. Ωστόσο, είμαι στην ευχάριστη θέση να πω ότι προσαρμόστηκε και αναπτύχθηκε περαιτέρω από την VisitBritain, η οποία ήταν ένας από τους εταίρους της OSSATE, και χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα ως μέρος του συστήματος διαχείρισης ποιότητας για τα καταλύματα με προσβάσιμες υπηρεσίες στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τα τελευταία χρόνια έχουμε έρθει σε επαφή με το Υπουργείο και τον ΕΟΤ, προτείνοντας μια συνεργασία με την ENAT σε θέματα προσβάσιμου τουρισμού και το 2020 είχαμε μια θετική συνάντηση με την Υπουργό Τουρισμού. Επίσης, μία από τους Έλληνες εμπειρογνώμονές μας, η Αρχιτέκτων Κατερίνα Παπαμιχαήλ, διορίστηκε ως μέλος της Ομάδας Εργασίας του Υπουργείου για τον προσβάσιμο τουρισμό, η οποία Ομάδα, δεν είναι πλέον ενεργή. Πέραν αυτού δεν υπήρξε άλλη συνεργασία. Έχουμε προσκαλέσει το Υπουργείο να συμμετάσχει στο δίκτυό μας, μαζί με άλλα Υπουργεία και Εθνικούς Τουριστικούς Οργανισμούς, για την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών, αλλά μέχρι στιγμής αυτό δεν έχει συμβεί. Ελπίζω ότι αυτή η προσφορά μπορεί να αποτελέσει μια καλή ευκαιρία για το Υπουργείο και τον ΕΟΤ στο μέλλον.

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

- Φαίνεται ότι άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν κάνει πολύ περισσότερα για τον προσβάσιμο τουρισμό και η Ελλάδα μόλις πρόσφατα συνειδητοποίησε ότι πρέπει να καλύψει το χαμένο έδαφος. Μπορείτε να μας πείτε ποιες είναι οι καλύτερες πρακτικές που έχετε δει;

Όταν μιλάμε για καλές πρακτικές, πρέπει να εστιάζουμε στο τι λειτουργεί, αλλά και στο πώς γίνεται η αρχή και πώς συνεχίζεται η προσπάθεια μακροπρόθεσμα. Η βελτίωση της προσβασιμότητας είναι ένα ταξίδι - είναι μια μακρά διαδρομή, όχι ένα σπριντ. Οι χώρες, οι προορισμοί και οι μεμονωμένες επιχειρήσεις που τα καταφέρνουν καλά έχουν συνήθως εκπονήσει ένα σχέδιο - έχουν ζητήσει τη συμβουλή εμπειρογνομώνων, συγκεντρώνουν δεδομένα και ακούν πελάτες με διαφορετικές απαιτήσεις πρόσβασης και εμπειρίες ζωής, έχουν θέσει στόχους και ορόσημα και έχουν επίσης θέσει σε εφαρμογή πολιτικές, στρατηγικές και πόρους - επενδύσεις και κίνητρα. Σχεδιάζουν με βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, έτσι ώστε σε 1, 3, 5 ή ακόμη και 10 χρόνια να επιτύχουν τελικά τους στόχους τους. Όλα αυτά είναι ίσως αρκετά βασικές πρακτικές «καλής διαχείρισης», αλλά πρέπει να συμβαίνουν σε όλα τα επίπεδα, από τους φορείς χάραξης πολιτικής μέχρι τους διαχειριστές των προορισμών, τους τοπικούς δήμους και μέχρι κάθε τουριστική επιχείρηση. Είδαμε ότι χρειάζεται ισχυρή και σωστά ενημερωμένη ηγεσία, κοινή αντίληψη και στενή συνεργασία μεταξύ όλων των φορέων και ενδιαφερομένων μερών για να εξασφαλιστούν επιτυχή αποτελέσματα.

Για να ξεκινήσουμε αυτό το μακρύ ταξίδι το πρώτο πράγμα που είναι απαραίτητο είναι να έχουμε «ανοιχτά αυτιά», «ευήκοα ώτα», όπως θα λέγατε στα ελληνικά και να διδαχτούμε από τα καλά παραδείγματα και από τη διεθνή εμπειρία στον τουρισμό.

Το παράδειγμα του του εθνικού φορέα τουρισμού της Πορτογαλίας «Turismo de Portugal», ενός από τα μέλη του ENAT, είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο.. Ο φορέας αυτός έχει καταβάλει μεγάλες προσπάθειες στα εξής τρία μέτωπα: βελτίωση του

Η βελτίωση της προσβασιμότητας είναι μια μακρά διαδικασία

Οι χώρες, οι προορισμοί και οι μεμονωμένες επιχειρήσεις που τα καταφέρνουν καλά έχουν συνήθως εκπονήσει ένα σχέδιο. Έχουν θέσει σε εφαρμογή πολιτικές, στρατηγικές και πόρους - επενδύσεις και κίνητρα. Σχεδιάζουν έτσι ώστε σε 1, 3, 5 ή ακόμη και 10 χρόνια να επιτύχουν τελικά τους στόχους τους.

τουριστικού προϊόντος, υποστήριξη της σχετικής επαγγελματικής κατάρτισης και προώθηση των προορισμών. Το πορτογαλικό εθνικό πρόγραμμα, «Όλοι για όλους», ξεκίνησε το 2017 με την εισαγωγή της επαγγελματικής κατάρτισης και την παροχή φορολογικών ελαφρύνσεων σε επιχειρήσεις και δήμους για έργα βελτίωσης της προσβασιμότητας. Χρηματοδοτήθηκε, όχι από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά από εγχώρια κονδύλια. Είναι προφανές ότι είχε προηγηθεί μεγάλη προσπάθεια ενη-

μέρωσης και προετοιμασίας από τους υπεύθυνους του φορέα. Turismo de Portugal πριν από τη θέσπιση αυτού του προγράμματος.

Ένα από τα πιο σημαντικά βήματα, από την αρχή, είναι η ενημέρωση σχετικά με την αξία και τα πλεονεκτήματα της προσβασιμότητας στον τουρισμό: την προστιθέμενη αξία για τη χώρα, τις επιχειρήσεις και την προστιθέμενη αξία για τους πελάτες. Η κατανόηση αυτή επιτυγχάνεται κυρίως μέσω σχετικής εκπαίδευσης

όσων εργάζονται ήδη στον τουρισμό και σε συναφή επαγγέλματα, καθώς όσων αναζητούν μια καριέρα στον τουριστικό τομέα. Είναι επίσης ζωτικής σημασίας, η πολιτική ηγεσία να κατανοήσει και να δεσμευτεί να χρηματοδοτήσει και να υποστηρίξει το έργο που πρέπει να γίνει. Όσον αφορά στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση, η Πορτογαλία είναι η μόνη χώρα στην Ευρώπη που, από το 2018, έχει συμπεριλάβει ένα υποχρεωτικό μάθημα για τον συμπεριληπτικό και προσβάσιμο

τουρισμό στις εθνικές σχολές τουρισμού και φιλοξενίας, διασφαλίζοντας ότι οι επόμενες γενιές επαγγελματιών του τουρισμού θα έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες σε αυτό το θέμα. Ήδη αποκομίζουν τα οφέλη αυτής της επένδυσης, διότι, για παράδειγμα, όταν ο φορέας Turismo de Portugal παρέχει οικονομικά κίνητρα στις επιχειρήσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητάς τους, οι ιδιοκτήτες και οι διευθυντές των επιχειρήσεων γνωρίζουν τι πρέπει να κάνουν μακροπρόθεσμα, οπότε τα χρήματα δεν σπαταλούνται σε βραχυπρόθεσμα έργα που σταματούν όταν η χρηματοδότηση εξαντλείται. Με βάση την επιτυχία του προγράμματος αυτού, η νέα 10ετής στρατηγική τους για την ανάπτυξη του τουρισμού περιλαμβάνει την προσβασιμότητα ως προϋπόθεση για τη λήψη δημόσιας χρηματοδότησης για τουριστικές διοργανώσεις και οποιαδήποτε νέα έργα τουριστικών υποδομών. Τώρα που η επιχειρηματική κοινότητα έχει αναπτύξει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, η προσβασιμότητα αντιμετωπίζεται απλώς ως «πρωτεύον» ζήτημα στην Πορτογαλία, το οποίο οι πάροχοι τουριστικών υπηρεσιών σέβονται και εφαρμόζουν στα επιχειρηματικά τους σχέδια. Επειδή γνωρίζουν ότι είναι καλό για όλους, έχει νόημα και αποφέρει ανταμοιβές.

Ο δικτυακός μας τόπος ENAT (www.accessibletourism.org) παρουσιάζει πολλές άλλες καλές πρακτικές και αναφορές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για έμπνευση και ως ιδέες προς μίμηση. Καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα παραδειγμάτων από ολόκληρη την αλυσίδα αξίας, όπως το μάρκετινγκ, οι ιστότοποι κρατήσεων, η ψηφιακή προσβασιμότητα τα καταλύματα, οι μεταφορές, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, ο σχεδιασμός υπηρεσιών, το δομημένο περιβάλλον, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και πολλοί άλλοι τομείς.

Ανοικτό Webinar στις 9 Φεβρουαρίου από ENAT και InclusiveGreece

Ο ENAT και η InclusiveGreece θα πραγματοποιήσουν το 1ο Ανοικτό Διαδικτυακό Σεμινάριο για τις Αναδυόμενες Τουριστικές Αγορές: Νέες Επιχειρηματικές Ευκαιρίες για την Ελλάδα.

Την Τρίτη 9 Φεβρουαρίου 2022 στις 16.00 μέσω Zoom. (Δωρεάν συμμετοχή).

Ανακοίνωση του Διαδικτυακού Σεμιναρίου:

Από το 2008, – το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τον Προσβάσιμο Τουρισμό ENAT έχει την αποστολή να καταστήσει τους ευρωπαϊκούς τουριστικούς προορισμούς, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες προσβάσιμα σε όλους τους ταξιδιώτες και να προωθήσει τον προσβάσιμο τουρισμό σε όλο τον κόσμο.

Στόχος μας δεν είναι να αναπτύξουμε ένα νέο «ειδικό» τμήμα της αγοράς, αλλά να επιφέρουμε μια θεμελιώδη αλλαγή στην επιχειρηματική νοοτροπία: να αναγνωρίσουμε την αξία της διαφορετικότητας και να προσφέρουμε προσβάσιμο τουρισμό για όλους σε όλο τον τομέα του τουρισμού.

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν ήδη

ξεκινήσει αυτή την πορεία και και εξαιτίας της πανδημίας COVID-19, υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον για την προσβασιμότητα ως βασικού παράγοντα για την ανοικοδόμηση του τουρισμού με μια πιο πελατοκεντρική προσέγγιση.

► Ποιες είναι οι προκλήσεις;

► Πώς έχουν αντιμετωπίσει άλλοι αυτά τα ζητήματα και τι μπορούν να μάθουν οι ελληνικές επιχειρήσεις και οι ελληνικοί προορισμοί από αυτούς;

► Θα αποκομίσει η Ελλάδα τα οφέλη από την αγορά προσβάσιμου τουρισμού των 130 δισεκατομμυρίων ευρώ ή θα χάσει αυτή την τεράστια οικονομική ευκαιρία;

► Πώς μπορούν οι ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις να προετοιμαστούν για αυτή την αναδυόμενη αγορά;

Αυτά είναι κρίσιμα ερωτήματα για την επιχειρηματική κοινότητα.

Ο μη κερδοσκοπικός φορέας ENAT-European Network for Accessible Tourism, μαζί με ένα από τα ελληνικά μέλη του, το InclusiveGreece, προσκαλεί τις ελληνικές επιχειρήσεις και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς στο 1ο ανοικτό διαδικτυακό σεμι-

νάριο, όπου διεθνείς και Έλληνες εμπειρογνώμονες θα παρουσιάσουν μερικές από τις βασικές εμπειρίες, στρατηγικές προσβασιμότητας, εργαλεία και πόρους που μπορούν να ανοίξουν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες.

Ομιλητές:

• Ivor Ambrose, Διευθύνων Σύμβουλος, ENAT

• Καθηγητής Δημήτριος Μπουχάλης, Bournemouth University Business School, Ηνωμένο Βασίλειο

• κ. Magnus Berglund, πρώην πρεσβευτής προσβασιμότητας, Scandic Hotels, Σουηδία

• κα Κατερίνα Παπαμιχαήλ, αρχιτέκτονας, εμπειρογνώμονας σε θέματα προσβασιμότητας και καθολικού σχεδιασμού

• κ. Ιγνάτιος Φωτίου, Διευθύνων Σύμβουλος, TOBEA A/S, εφευρέτης και προμηθευτής του «Seatrac»

• κα Sabine Switalla, Διευθύνουσα Σύμβουλος, InclusiveGreece.

Θα ακολουθήσει συνεδρία ερωτήσεων και απαντήσεων με το πάνελ των ομιλητών.

Μία τεράστια ευκαιρία για την Ελλάδα

- Θα αποκομίσει η Ελλάδα τα οφέλη από την αγορά προσβάσιμου τουρισμού των 130 δισεκατομμυρίων ευρώ ή θα χάσει αυτή την τεράστια οικονομική ευκαιρία;

Θα έλεγα ότι η βελτίωση της προσβασιμότητας είναι μια πρόκληση, αλλά και μια τεράστια ευκαιρία για την Ελλάδα και την ελληνική τουριστική βιομηχανία. Κατά τη γνώμη μου, είναι ζωτικής σημασίας να αναπτυχθεί ένα εθνικό σχέδιο για την προσβασιμότητα στον τουρισμό και να υποστηριχθεί η τουριστική βιομηχανία ώστε να φτάσει τους Ευρωπαίους και παγκόσμιους ομολόγους της μετά από πάρα πολλά χρόνια όπου η Ελλάδα ήταν θεατής. Όχι υπό την προοπτική μιας «κοινωνικής» υποχρέωσης, αλλά ως βασικό παράγοντα ποιότητας για κάθε επισκέπτη που μπορεί να έχει μόλις ή προσωρινές απαιτήσεις πρόσβασης ή ακόμα και προτιμήσεις. Είναι σαφώς μια καλή επιχειρηματική υπόθεση να επενδύσετε στην προσβασιμότητα, παρέχοντας υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, δείχνοντας σεβασμό και ικανοποιώντας όλους τους επισκέπτες σας. Απλά για να

Είναι ζωτικής σημασίας να αναπτυχθεί ένα εθνικό σχέδιο για την προσβασιμότητα στον τουρισμό και να υποστηριχθεί η τουριστική βιομηχανία ώστε να φτάσει τους Ευρωπαίους και παγκόσμιους ομολόγους της μετά από πάρα πολλά χρόνια όπου η Ελλάδα ήταν θεατής

τονίσουμε, η Ελλάδα δεν πρέπει να χάσει τη μεγάλη επιχειρηματική ευκαιρία που προσφέρει ο αυξανόμενος αριθμός των ταξιδιωτών μεγαλύτερης ηλικίας, οι οποί-

οι συνήθως έχουν διάφορες απαιτήσεις πρόσβασης, και των ατόμων με αναπηρία, δεδομένου ότι αυτές οι δύο ομάδες τείνουν να ταξιδεύουν όλες τις εποχές και μένουν περισσότερο, δαπανώντας επίσης περισσότερα ανά επίσκεψη από τον μέσο τουρίστα.

Το μέλλον της φήμης και των επιδόσεων της Ελλάδας ως ανταγωνιστικού και επιθυμητού τουριστικού προορισμού εξαρτάται από τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας και της βιωσιμότητας κάθε επιχείρησης και προορισμού.

Το ελληνικό κράτος και οι πολλές υπηρεσίες και οργανισμοί του θα πρέπει να δεσμευτούν ότι θα συνεργαστούν με τις περιφέρειες και τους δήμους, τον ιδιωτικό τομέα δημόσιο τομέα και τις μη κυβερνητικές ομάδες και τις ομάδες πολιτών για να καταστήσουν την Ελλάδα έναν «προσβάσιμο προορισμό για όλους» και αυτό να αποτελέσει μέρος της τουριστικής ταυτότητας (brand) της χώρας. Και σε αυτή την κοινή προσπάθεια, μπορώ να πω ότι η ENAT και τα πολλά μέλη και συνεργάτες μας θα είμαστε έτοιμοι να παρέχουμε τις συμβουλές και την υποστήριξη μας.

Ανθρώπινο Κεφάλαιο... στον Προορισμό

Για να έχουμε επισκέπτες πρέπει να έχουμε οικοδεσπότες. Οικοδεσπότες που να σκέφτονται επαγγελματικά όχι μόνο το σήμερα αλλά και το αύριο των προορισμών, το αύριο των διαθέσεων των επισκεπτών, το αύριο της κοινότητας, το αύριο του Ελληνικού τουρισμού κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες στην λογική της βιώσιμης ανάπτυξης

Εναλλακτικός...
Προορισμός

Γράφει ο

**Ευάγγελος
Κυριακού**

Ειδικός Διαχείρισης
Προορισμών

« Σ την χώρα μας έχουμε κατακτήσει το γεγονός ότι πηγαίνοντας στο σχολείο θα σου κάνει μάθημα δάσκαλος. Έχουμε επίσης κατακτήσει το γεγονός ότι όταν πάμε στο νοσοκομείο θα μας δει γιατρός. Δεν γνωρίζουμε ωστόσο αυτός που μας φιλοξενήσει εάν είναι επαγγελματίας ξενοδόχος, αυτός που θα φροντίσει το γεύμα μας αν είναι επαγγελματίας μάγειρας και αν σε κάθε τουριστικό προορισμό υπάρχει έστω και ένας επιστήμονας από το χώρο του τουρισμού».

Δυστυχώς την λογική του τουρισμού δεν μπορεί να την λύσει μόνο η δύναμη της αγοράς. Χρειάζεται γνώση, χρειάζεται σύνθεση, χρειάζονται άνθρωποι που να την διαθέτουν και να την μοιράζονται. Χρειάζεται ένα ανθρώπινο κεφάλαιο που να χτίζει διαχρονικά μέσα από την γνώση την ταυτότητα και την δικτύωση του προορισμού. Σε τελική ανάλυση αυτοί αναδημιουργούν την τουριστική αγορά.

Παραδόξως, τα πρώτα πανεπιστήμια Τουρισμού στην χώρα ιδρύθηκαν μόλις πριν λίγα χρόνια αποστερώντας τα πολύτιμα στελέχη από τους προορισμούς και την τουριστική αγορά. Σήμερα που ο χώρος του Τουρισμού δέχεται πίεση λόγω συνθηκών και επιβράδυνσης είναι ανάγκη να σκεφτούμε όλοι και την άπο-

ψη πρόληψης του γιατρού και του δασκάλου που χτίζει υπομονετικά την γνώση, διδάσκοντας. Το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι πολύτιμο και είναι η μοναδική ίσως εγγύηση για την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη σε κάθε προορισμό, σε κάθε νησάκι και κάθε χωριουδάκι στην τελευταία γωνιά της Ελλάδας.

Η τουριστική αγορά δεν γίνεται να σκέφτεται μόνο με τους όρους του σήμερα αλλά θα πρέπει να μπορεί να προλαμβάνει και προκαλεί διασπορά των κινδύνων του αύριο. Αυτό χρειάζεται λογική όχι μόνο λογιστική. Η λογική της διατήρησης της δύναμης των ανθρώπινων πόρων πρέπει να αποτελεί την στρατηγική κατεύθυνση για όλες μας τις ενέργειες. Εκεί ακριβώς

βρίσκεται η διασύνδεση με το φυσικό περιβάλλον, με την πολιτιστική κληρονομιά και το πολιτιστικό περιβάλλον και την αντανάκλαση στο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον. Για να έχουμε επισκέπτες πρέπει να έχουμε οικοδεσπότες. Οικοδεσπότες που να σκέφτονται επαγγελματικά όχι μόνο το σήμερα αλλά και το αύριο των προορισμών, το αύριο των διαθέσεων των επισκεπτών, το αύριο της κοινότητας, το αύριο του Ελληνικού τουρισμού κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες στην λογική της βιώσιμης ανάπτυξης.

Χιλιάδες νέοι και νέες αντιμετωπίζουν προκλήσεις της εποχής μας και σκέφτονται την λύση... εξωτερικό! Κανείς δεν δίνει εγγυήσεις. Ωστόσο πρέπει να ση-

μειώσουμε ότι ο τουρισμός είναι ανταγωνιστικός χώρος και το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι αυτό που διασφαλίζει τα δεδομένα και κάνει την διαφορά σε όλα τα επίπεδα. Κάθε επιχείρηση και κάθε προορισμός που θέλει τον εαυτό του μέρος της τουριστικής διεργασίας οφείλει να επενδύει στους ανθρώπινους πόρους. Τίποτε δεν είναι απλό να κατακτήσεις μέχρι να το προσπαθήσεις είτε ο Μ. Αλέξανδρος. Δουλειά όλων μας όσοι εμπλεκόμαστε στο τουριστικό οικοσύστημα είναι να δημιουργούμε τις συνθήκες για ουσιαστική τουριστική εκπαίδευση με διεύρυνση και ορίζοντες για ποιοτικές θέσεις εργασίας σε επιστήμονες του χώρου που θα δώσουν υπεραξία και κυρίως ψυχή και σώμα στον Ελληνικό Τουρισμό.

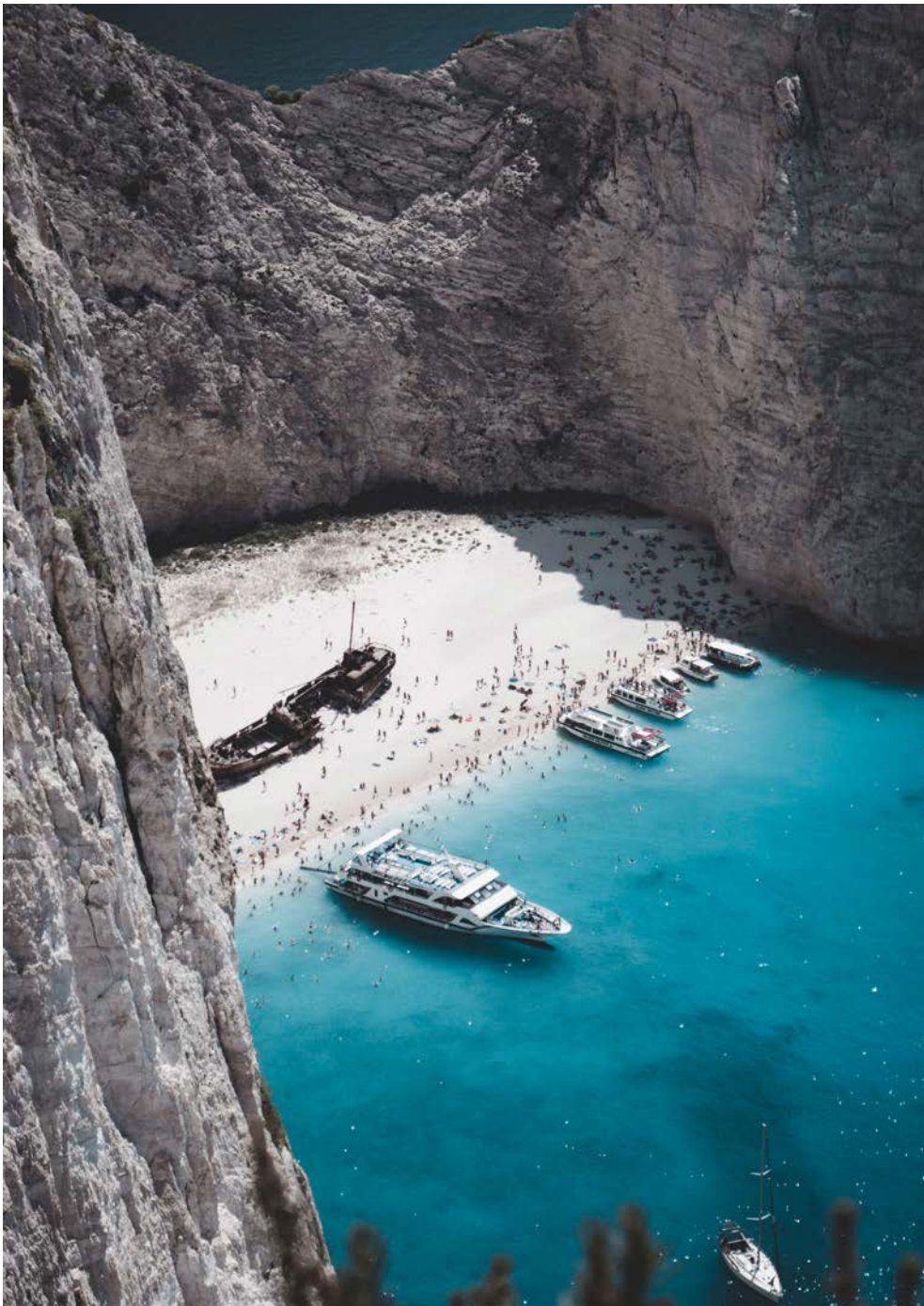
BCI media

BROADCAST CANADIAN & INTERNATIONAL TV NETWORK

www.bci24news.com

info@bci24news.com

από την πλευρά όσων ήταν υπέρ των κινήσεων του υπουργείου, κυρίως δηλαδή από τους ξενοδόχους του νησιού και το Επιμελητήριο Ζακύνθου που ζήτησαν να μάθουν για ποιο λόγο αφαιρέθηκε η «Ναυάγιο Ζάκυνθος ΑΕ» από το νομοσχέδιο.

Το σχέδιο νόμου συζητήθηκε στην Διарκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, όπου ο υπουργός Τουρισμού Βασίλης Κικίλιας ρωτήθηκε αν υπάρχει το ενδεχόμενο να κατατεθεί τροπολογία την τελευταία στιγμή για το Ναυάγιο στη Ζάκυνθο, ωστόσο ο ίδιος απέφυγε να τοποθετηθεί. Πράγματι στις 17 Δεκεμβρίου και αφού είχαν ολοκληρωθεί οι συζητήσεις στην αρμόδια Επιτροπή κατατέθηκε η τροπολογία «Άρθρο 9 - Μέτρα Προστασίας Ναυαγίου Ζακύνθου», που προέβλεπε ότι «Επιτροπή Πρότυπης Τουριστικής Αξιοποίησης και Προστασίας του Ναυαγίου Ζακύνθου» και της ανατίθεται «Η διενέργεια πάσης φύσεως Πράξεων διοίκησης και διαχείρισης στην οριοθετημένη ζώνη αιγιαλού και παραλίας».

Επίσης προβλέπεται πως η Επιτροπή που

θα συσταθεί θα μπορεί «κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης διάταξης της εθνικής νομοθεσίας, να λειτουργεί ως αναθέτουσα αρχή για κάθε έργο ανάθεσης μελετών ή εργασιών για τη συντήρηση και αποφυγή του κινδύνου κατάρρευσης του ναυαγίου, για τη διάνοιξη οδών, την κατάλληλη αντιστήριξη και την ασφαλή διαμόρφωση των διόδων πρόσβασης σε αυτό».

Όπως ήταν φυσικό η κίνηση του Υπουργείου Τουρισμού προκάλεσε την έντονη αντίδραση της αντιπολίτευσης και συσπείρωσε όλους τους διαφωνούντες στη Ζάκυνθο, αφού στην πράξη, πέραν των όσων προβλέπει η τροπολογία με τον τρόπο που ήρθε στη Βουλή τους αφαιρέθηκε η δυνατότητα να καταθέσουν τις ενστάσεις τους στην Επιτροπή του Κοινοβουλίου κατά την ακρόαση των φορέων.

Το σίγουρο είναι πως η υπόθεση δεν έχει λήξει. Πέραν των πιθανών νομικών κινήσεων το έργο της επιτροπής για τη διαχείριση του Ναυαγίου στη Ζάκυνθο μόνο εύκολο δεν θα είναι...

Τα Μαραμένα Φύλλα

Λόγος περί μιας νυκτερινής Τροπολογίας

Γράφει ο **ΣΠΥΡΟΣ ΞΕΝΟΣ**

Κοινωνιολόγος- Συνεργάτης
του Σεβ. Μητροπολίτη Ζακύνθου

Στις 20/12/2021 ψηφίσθηκε, πέραν όλων των άλλων, στη Βουλή των Ελλήνων, η Τροπολογία/Προσθήκη στο Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Τουρισμού, με τίτλο: «Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης κ.α.». Στην ανωτέρω τροπολογία, και συγκεκριμένα στο Άρθρο 9 αυτής με τίτλο: «Μέτρα Προστασίας Ναυαγίου Ζακύνθου», αποφασίσθηκε η Σύσταση Επιτροπής Τουριστικής Αξιοποίησης και Προστασίας του Ναυαγίου Ζακύνθου.

Δεν επιθυμώ να υπεισελάθω σε λεπτομέρειες επ' αυτού, άλλωστε ακούστηκαν σχεδόν όλα κατά την διάρκεια της Συνεδρίασης της Βουλής. Ωστόσο, και επιτρέψτε μου, κρίνω απολύτως απαραίτητο να αναδείξω δυο παραμέτρους του ζητήματος, που ίσως αξίζουν ιδιαίτερης προσοχής.

Πρώτον: Μετά από έναν και πλέον χρόνο ανακοινώσεων, συναντήσεων, αντιπαραθέσεων και, κυρίως, διαβουλεύσεων, η Κυβέρνηση και ο νέος Υπουργός Τουρισμού κ. Βασίλης Κικίλιας, αποφασίζουν να κατευδώσουν, υπό τη συνοδεία των ήχων των Μαραμένων Φύλων του Γεράσιμου Κανιώρου, την υπό σύστασιν εταιρεία NAY-ΑΓΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ Α.Ε., αφαιρώντας, πέντε μόλις ημέρες πριν την ψήφιση του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Τουρισμού, όλα τα Άρθρα και τις σχετικές με αυτήν διατάξεις. Έτσι, θέλησαν να γκρεμίσουν το όραμα του τ. Υπουργού κ. Χάρη Θεοχάρη, επιχειρώντας, αφενός μεν, να αποφύγουν τις περιττές επισκέψεις των αρχών και του λαού της Ζακύνθου στις Επιτροπές της Βουλής και, αφετέρου δε, να αιφνιδιάσουν το Σώμα με την κατάθεση νυκτερινής τροπολογίας, μόλις τρεις ημέρες πριν την συζήτηση και ψήφιση του Σχεδίου Νόμου στη Βουλή των Ελλήνων. Εδώ, λοιπόν, εκτιμώ ότι εν αρχή τίθεται ξεκάθαρα ένα ζήτημα αντιθεσμικής διαδικασίας και παρόλο που δεν γνωρίζω τους λόγους αυτής της θεσμικής-πολιτικής «αναστάτωσης», δηλώνω έτοιμος να ακούσω με προσοχή κάθε αντίλογο επ' αυτού.

Δεύτερον: Στην παράγραφο 1 του Άρθρου 9 της ανωτέρω Τροπολογίας, ορί-

Μεταφέρεται το επίκεντρο των κατοπινών εξελίξεων, όχι στην περιοχή του Ναυαγίου, αλλά στην Κτηματική Υπηρεσία και τις αίθουσες του Πρωτοδικείου Ζακύνθου και του Συμβουλίου της Επικρατείας; Τι καλό, άραγε, κομίζει στην τοπική κοινωνία και στους επαγγελματίες του τουρισμού αυτός ο νέος επικείμενος Γολγοθάς αντιπαραθέσεων;

ζεται ως Πρότυπη Τουριστική Περιοχή Αξιοποίησης και Προστασίας, η οριοθετημένη, σύμφωνα με το ΦΕΚ Δ'298/2018, ζώνη Αιγιαλού και Παραλίας. Ωστόσο, όπως κατατέθηκε από όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες στα Πρακτικά της Βουλής, η συγκεκριμένη οριοθέτηση βασίστηκε σε Πλάνη περί τα πράγματα, γεγονός που τελούσε, πριν απ' όλους, σε γνώση και του αρμόδιου Υπουργού Τουρισμού, από τις 8/11/2021, δια έγγραφου Υπομνήματος που κατέθεσε ενώπιον του, ο Σεβ. Μητροπολίτης Ζακύνθου κ.κ. Διονύσιος Δ'.

Άρα, και εδώ θέτω καλόπιστα ένα ζήτημα ουσίας και όχι πολιτικών εντυπώσεων, υποστηρίχθηκε στη Βουλή των Ελλήνων μια τροπολογία, η οποία ευελπιστεί να δώσει και ευαγγελίζεται τη λύση σε πολύ σοβαρά προβλήματα μιας τουριστικής περιοχής, και η οποία βασίστηκε, με τεκμηριωμένα στοιχεία (βλ. Πραγματογνωμοσύνη/ Τεχνική Έκθεση), σε πλάνη, μεταφέροντας το επίκεντρο των κατοπινών εξελίξεων, όχι σε αυτή καθ' αυτή την περιοχή του Ναυαγίου, αλλά στην Κτηματική Υπηρεσία και τις αίθουσες του Πρωτοδικείου Ζακύνθου και του Συμβουλίου της Επικρατείας; Τι καλό, άραγε, κομίζει στην τοπική κοινωνία και στους επαγγελματίες του τουρισμού αυτός ο νέος επικείμενος Γολγοθάς αντιπαραθέσεων;

Αυτά μόνο...

Οι ταξιδιωτικοί πράκτορες έχουν δει μερικές από τις πιο βαθιές αλλαγές στις σύγχρονες επιχειρήσεις, καθώς οι νέες πλατφόρμες έχουν αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο οι ταξιδιώτες κάνουν κράτηση για εγχώρια και διεθνή ταξίδια.

Ωστόσο, αυτές οι αλλαγές δεν προέκυψαν σε μια νύχτα ή μεμονωμένα! Είναι η αντανάκλαση μια

ευρύτερης τάσης προς την εξουσία των καταναλωτών, που αποφάσισαν να πάρουν αυτό που θέλουν, όταν το θέλουν. **Η υγειονομική κρίση** του 2020 πέτυχε μόνο

Γράφει ο

Δημήτρης

Τριανταφυλλίδης
CEO Meliortempus
Development Ltd

επιτάχυνση της αλλαγής και μας ωθεί να εφεύρουμε ένα νέο μοντέλο ώστε να μην εξαφανιστούμε.

Ξεκινώντας από το αξίωμα ότι η ζήτηση για το μοντέλο ταξιδιωτικών πρακτορείων εξακολουθεί να υφίσταται, αναλύοντας τα καινούργια trend και profile των καταναλωτών σχεδιάσαμε ένα καινούργιο μοντέλο λειτουργιών και υπηρεσιών με στόχο να ξανά τοποθετήσουμε την προσφορά των τουριστικών πρακτορείων ακριβώς απέναντι από την σημερινή ζήτηση.

Βέβαια εδώ και πέντε χρόνια η αγορά άρχισε ήδη να αλλάζει με καινούργιους παίχτες και καινούργιες προσφορές. Πολλά ταξιδιωτικά γραφεία με την άφιξη του Ιντερνέτ, είδαν την ψηφιοποίηση της βιομηχανίας τους ως μια ευκαιρία και έχουν ήδη επενδύσει στα καλύτερα «εργαλεία του εμπορίου» για να επικοινωνούν την εμπειρογνομοσύνη και την εμπειρία τους στους πελάτες τους.

Άλλοι δεν έχουν ακόμα ούτε μια ιστοσελίδα και οι περισσότεροι που έχουν στήσει μια σελίδα, αυτή μοιάζει ποιο πολύ σε μια επαγγελματική βιτρίνα. Το πρόβλημα σήμερα δεν είναι μόνο η ιστοσελίδα και η παρουσία μας στο Ιντερνετ, αλλά τα προϊόντα που προσφέρουμε και ιδιαίτερα σε ποιον τα προσφέρουμε, παίρνοντας σαν δεδομένο ότι οι πελάτες μας ακόμα και πριν το covid θέλησαν και βρήκαν την ανεξαρτησία τους.

Με λίγα λόγια πως να απευθυνθούμε και να φέρουμε πίσω στα ταξιδιωτικά πρακτορεία τους D.I.Y. (Do It Yourself) που συνεχίζουν να ανθίζουν.

Ποιοι είναι αυτοί οι «Do-It-Yourselfers»

Είναι αυτοί που κάνουν όλο και περισσότερες κρατήσεις και οργανώνουν τις δικές τους πτήσεις, διαμονή και μεταφορά χωρίς να σηκωθούν από τον καναπέ

Το μέλλον των ταξιδιωτικών πρακτορείων

Airbnb, Skyscanner, Uber: Τρεις μικρές λέξεις που έχουν φέρει ήδη μεγάλη αναστάτωση στον ταξιδιωτικό κλάδο τα τελευταία χρόνια

τους. Μπορούν να βρουν και να κάνουν κράτηση για την Airbnb ή σε κάποιο ξενοδοχείο σε οποιοδήποτε προορισμό, να οργανώσουν περίπλοκα δρομολόγια, επισκέψεις, κλπ ... αλλά πάντα αναζητώντας ένα προσωπικό στόχο εμπειρίας που θέλουν να ζήσουν.

Γιατί λοιπόν ο σημερινός ταξιδιώτης να ζητήσει τις υπηρεσίες ενός ταξιδιωτικού πράκτορα όταν μπορεί να βρει και να κλείσει ένα προσιτό δωμάτιο σε καλή τοποθεσία;

Και ιδιαίτερα όταν δεν θέλει να περάσει τις ίδιες διακοπές με τους άλλους, ούτε να ζήσει τις έτοιμες μαζικές εμπειρίες που τα περισσότερα πρακτορεία του προσφέρουν.

Όμως οι περισσότεροι επίδοξοι «do-it-yourselfers» καταλαβαίνουν ότι η οργάνωση οποιοδήποτε ταξιδιού μπορεί

Το πρόβλημα σήμερα δεν είναι μόνο η ιστοσελίδα και η παρουσία μας στο Ιντερνετ, αλλά τα προϊόντα που προσφέρουμε και ιδιαίτερα σε ποιον τα προσφέρουμε, παίρνοντας σαν δεδομένο ότι οι πελάτες μας ακόμα και πριν το covid θέλησαν και βρήκαν την ανεξαρτησία τους

να είναι ένας σημαντικός πονοκέφαλος. Αυτοί οι ίδιοι καταναλωτές αναγνωρίζουν ότι ίσως οι προσφορές πτήσης τους δεν είναι οι καλύτερες, οι οικοδεσπότες της Airbnb δεν είναι οι πιο εξυπηρετικοί, τα ξενοδοχεία δεν προσφέρουν ακριβώς αυτό που ψάχνουν και τα προτιμώμενα δρομολόγια τους δεν είναι τα πιο εύκολα.

Γνωρίζουν τι ακριβώς θέλουν αλλά γνωρίζουν επίσης ότι δεν υπάρχει έτοιμο ή σχεδόν έτοιμο προϊόν στα ταξιδιωτικά γραφεία.

Οι σημερινοί ταξιδιωτικοί πράκτορες **Λοιπόν**, ποιο είναι το μεγαλύτερο ατού ενός ταξιδιωτικού πράκτορα; Είναι απλά η άρση του αναπόφευκτου ανθρώπινου λάθους που συνδέονται με do-it-yourself κρατήσεις;

Το μοντέλο σε τρεις λέξεις

Εξειδίκευση: Να γίνεται ιδικός σε ένα τομέα

Ψηφιακός μετασχηματισμός: Να προσφέρετε τις υπηρεσίες σας εύκολα με λίγα κλικ για απευθείας κρατήσεις από τον «καναπέ»

Personas: Να προωθείτε τα προϊόντα και τις υπηρεσίες σας όχι σε μια αγορά (χώρα) αλλά σε μια τυπολογία πελατών

Ο ταξιδιώτης αύριο θα θέλει:

- **Να ανακαλύψει** προορισμούς ελαχιστοποιώντας το αποτύπωμα άνθρακα σε όλη την αλυσίδα των τουριστικών προμηθευτών μέσω πραγματικών επιλογών ή / και αποζημιώσεων.
- **Να βεβαιωθεί** ότι τα χρήματα που ξοδεύει επηρεάζουν θετικά τα τοπικά περιβάλλοντα που επισκέπτεται με σεβασμό προς τους κατοίκους.
- **Να ζήσει πραγματικά** μεταμορφωτικές εμπειρίες.
- **Να γνωρίσει** ποιοι είναι οι ασφαλείς προορισμοί με τη διαβεβαίωση ότι θα επαναπατριστεί σε περίπτωση ξαφνικής κρίσης.

Δεν είναι η Expedia ή η Booking που μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτές τις προσδοκίες. Δεν γίνεται ούτε με απευθείας κράτηση με προμηθευτές, δεδομένης της δυσκολίας και της πολυπλοκότητας της καταλληλότητας των παρεχόμενων πληροφοριών.

Μόνο ένας ταξιδιωτικός πράκτορας μετά τον COVID θα μπορεί να απαντήσει στην κλήση. Από τεχνικός σύμβουλος μέχρι το 2020 έως «διεπιστημονικός coach», ο ταξιδιωτικός πράκτορας θα πρέπει να μεταμορφωθεί σε έναν πραγματικό εξειδικευμένο επαγγελματία.

Γίνεται ένας τοπικός παράγοντας ανάπτυξης που φροντίζει να προσφέρει ευεργετικές διαμονές στα περιβάλλοντα που επισκέπτονται, ψυχολόγος προτείνοντας «ουσιαστικές» διαμονές σύμφωνα με τις ατομικές προσδοκίες των ταξιδιωτών, φύλακας του πλανήτη συνιστώντας μόνο πραγματικές βιώσιμες υπηρεσίες που αποφεύγουν τη ρύπανση και προστατεύουν τη βιοποικιλότητα, νοσηλευτής με την γνώση διεθνών πρακτικών και διαδικασιών υγείας, φύλακας ασφαλείας με έλεγχο σε πραγματικό χρόνο αυτών των ζητημάτων για κάθε έναν από τους προορισμούς που προσφέρονται στους ταξιδιώτες.

Σαν συμπέρασμα, η αγορά των ταξιδιωτικών γραφείων και οι εταιρείες της δεν μπορούν να επιβιώσουν μόνο με κρατικές ενισχύσεις ή νέους νόμους.

Πρέπει να συνοδευτούν από ειδικούς σε θέματα μετασχηματισμού επιχειρήσεων για να βρουν τη νέα θέση τους στην αγορά, οι αλλαγές αυτές πρέπει να θεωρηθούν ευκαιρίες ανάπτυξης.

Τα ταξιδιωτικά γραφεία έχουν πάντα αξιοποιήσει την προσωπική εξυπηρέτηση ως σημείο πώλησης για την επιχείρησή τους, και οι εξατομικευμένες υπηρεσίες εξακολουθούν να παραμένουν οι καλύτεροι λόγοι για να περάσει κάποιος από τους ταξιδιωτικούς πράκτορες που ανταγωνίζονται με τις online κρατήσεις.

Οι ταξιδιωτικοί πράκτορες συνεργάζονται με ταξιδιώτες για να ικανοποιήσουν τις ατομικές προτιμήσεις και μπορούν να αξιοποιήσουν τις προσωπικές σχέσεις με προμηθευτές, όπως ξενοδοχεία και αεροπορικές εταιρείες, για να προσφέρουν μια καλύτερη ταξιδιωτική εμπειρία.

Εάν οι ταξιδιώτες κάνουν κράτηση μόνοι τους μέσω μιας πλατφόρμας, είναι απλά ένας αριθμός πιστωτικής κάρτας.

Αν κάνουν κράτηση με έναν καλό πράκτορα, είναι γνωστοί.

Μπορεί όμως ένας ταξιδιωτικός πράκτορας να ικανοποιήσει όλους τους πελάτες και, πάνω απ' όλα, μπορεί να έχει στο χαρτοφυλάκιό του όλα τα προϊόντα που προσφέρουν αφάνταστες εμπειρίες; **Και ακόμα αν** το πέτυχει, πως θα το κάνει γνωστό στην αγορά; Γιατί όταν μιλάμε σε όλους δεν μιλάμε σε κανένα.

Η ευκαιρία είναι αμφίδρομη οδός στην ολοκληρωμένη ματιά μας στο πώς αλλάζει το επάγγελμα της διαχείρισης ταξιδιού, δείξαμε πώς αυτός ο εξειδικευμένος ρόλος απαιτεί τώρα ένα ευέλικτο και τεχνολογικό μυαλό.

Ενώ η τεχνολογία έχει εξουσιοδοτήσει τους καταναλωτές, οι ταξιδιωτικοί πράκτορες σήμερα γνωρίζουν ότι για να

ανταγωνιστούν την ψηφιοποίηση των καταναλωτικών ταξιδιών, η τεχνολογία που πρέπει επίσης να εξελιχθεί.

Ενώ οι καταναλωτές μπορεί να έχουν εξουσιοδοτηθεί να επιτύχουν μερικά από αυτά που οι πράκτορες μπορούν, δεν θα είναι σε θέση να το πράξουν τόσο γρήγορα, τόσο οικονομικά και με ακρίβεια - και θα χάσουν τα οφέλη αυτών των προσωπικών σχέσεων με τους προμηθευτές.

Οι βελτιωμένες πλατφόρμες διαχείρισης ταξιδιών επιτρέπουν στους πράκτορες να αφαιρέσουν την εικασία των δωρεάν online εργαλείων κράτησης, και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες με πρόσβαση σε ένα ισχυρό εργαλείο διαχείρισης μπορούν να προσφέρουν μια υπηρεσία που απλά μπορεί να συνδυαστεί με την προσέγγιση do-it-yourself.

Γράφει η **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΣΤΟΥΜΠΟΥ**

Τα χειμερινά ταξίδια, δέχονται ένα νέο χτύπημα αυτή τη στιγμή, εν μέσω της αύξησης των κρουσμάτων COVID-19 λόγω της νέας παραλλαγής Omicron, ιδιαίτερα στις ΗΠΑ και την Ευρώπη.

Αυτό κάνει πολλούς να ξανασκεφτούν τα επερχόμενα ταξιδιωτικά τους σχέδια, τόσο για επαγγελματικούς λόγους όσο και για αναψυχή, κάτι που είναι ιδιαίτερα απογοητευτικό για πολλούς μετά την περσινή θλιβερή περίοδο χειμερινών διακοπών. Ωστόσο, πολλοί ταξιδιώτες και επαγγελματίες του τουριστικού κλάδου ανυπομονούν για πιο φωτεινές μέρες την άνοιξη και το καλοκαίρι του 2022. Αλλά ο αντίκτυπος της πανδημίας και η αβεβαιότητα διαμορφώνουν τις μεγάλες τάσεις αυτή την χρονιά.

Παράλληλα όλη αυτή η κατάσταση έχει δημιουργήσει ένα νέο σκηνικό στα ταξίδια. Και νέες ταξιδιωτικές τάσεις που αναμένεται να κυριαρχήσουν αυτή την χρονιά.

Οι κρατήσεις ξεπερνούν το επίπεδο του 2019

Σύμφωνα με έρευνα των Tripadvisor και Ipsos -σε πέντε μεγάλες διεθνείς αγορές- φέτος είναι η χρονιά της ταξιδιωτικής ανάκαμψης.

Στις πέντε βασικές αγορές σε όλο τον κόσμο που ερευνήθηκαν, οι ταξιδιώτες αναψυχής το 2022 ξεπερνούν τα αναφερόμενα πριν από την πανδημία επίπεδα του 2019.

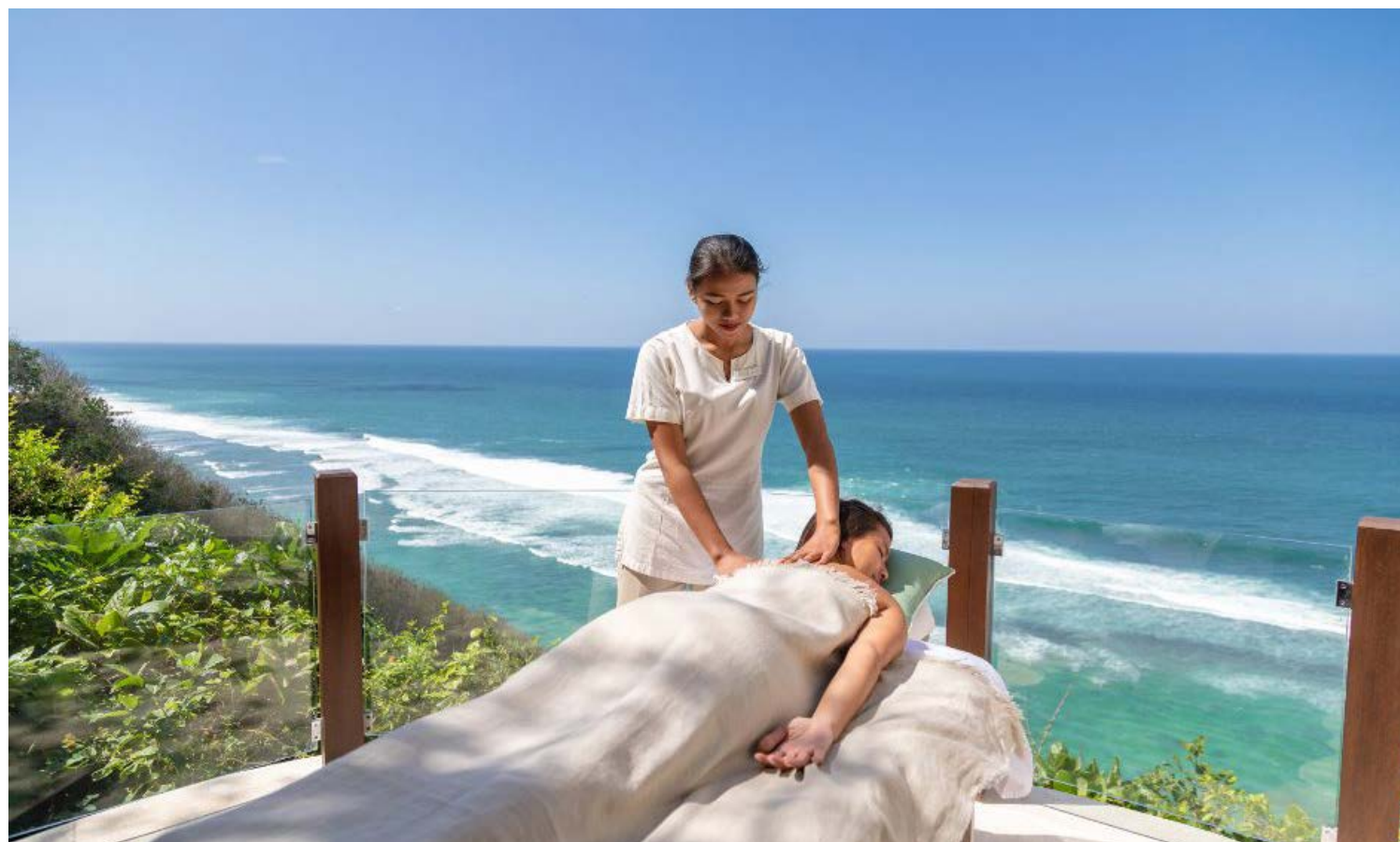
Οι εξωτερικοί παράγοντες όπως οι παραλλαγές COVID-19 και οι διεθνείς ταξιδιωτικοί κανόνες θα εξακολουθούν να αποτελούν απειλές για τους ταξιδιώτες. Και θα διαμορφώνουν την συμπεριφορά τους στην επιλογή προορισμού και καταλύματος.

Όπως υπογραμμίζει η Tripadvisor οι τουριστικές επιχειρήσεις που θα τηρούν τα πρότυπα ασφαλείας θα κερδίσουν τους ταξιδιώτες. Επίσης, η μέση δαπάνη ανά ταξίδι φέτος θα υπερβαίνει αυτή του 2019, καθώς οι ταξιδιώτες προσπαθούν να βελτιώσουν την ταξιδιωτική τους εμπειρία.

Επιστροφή στη φύση, ξανά

Η παραμονή σε εξωτερικούς χώρους ήταν η μόνη επιλογή για τις ημέρες της πανδημίας το 2020 και πριν εμφανιστούν τα εμβόλια.

Οι ταξιδιώτες όμως μετά τον εμβολιασμό άρχισαν να επιστρέφουν στα αστικά κέντρα, ζητώντας περισσότερη κοινωνικοποίηση, νυχτερινή ζωή και να μείνουν σε εσωτερικούς χώρους τον χειμώνα. Αλλά το ενδιαφέρον για την ύπαιθρο δεν έχει εξαφανιστεί ακόμα και μπορεί να γίνει μεγαλύτερο από ποτέ. Για παράδειγ-

Οι ταξιδιωτικές τάσεις που πρέπει να παρακολουθήσετε το 2022

Σύμφωνα με έρευνα των Tripadvisor και Ipsos -σε πέντε μεγάλες διεθνείς αγορές- φέτος είναι η χρονιά της ταξιδιωτικής ανάκαμψης. Ωστόσο η πανδημία και οι διεθνείς ταξιδιωτικοί κανόνες θα εξακολουθούν να αποτελούν απειλές για τους ταξιδιώτες και να διαμορφώνουν την συμπεριφορά τους στην επιλογή προορισμού και καταλύματος

μα, τα ακίνητα κοντά σε εθνικά πάρκα των ΗΠΑ έχουν σημειώσει αύξηση 71% στις κρατήσεις.

Οι προορισμοί στην φύση κυριαρχούν στη λίστα με τις κορυφαίες τάσεις του KAYAK. Και είναι στους trend προορισμούς τάσης για το 2022. Δημοφιλείς αστικοί προορισμοί στο KAYAK αντικαθίστανται από υπαίθριες παραθαλάσσιες πόλεις. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως για πρώτη φορά εδώ και χρόνια, η Νέα Υόρκη δεν βρίσκεται στο top 10.

Οι παραλιακές πόλεις είναι η πιο δημοφιλής τάση για τους Αμερικανούς τουρίστες, καθώς και οι νέες πόλεις που μέχρι

χτες δεν υπήρχαν στον τουριστικό χάρτη.

Σύμφωνα με τα δεδομένα της μηχανής αναζήτησης, οι προορισμοί με ελάχιστους έως καθόλου περιορισμούς που παρέχουν έναν καλό συνδυασμό εσωτερικών και εξωτερικών δραστηριοτήτων, είναι η προτίμηση των Αμερικανών ταξιδιωτών αυτές τις μέρες.

Κρατήσεις τελευταίας στιγμής

Το παράθυρο κρατήσεων για πτήσεις συρρικνώνεται σε σύγκριση με δύο χρόνια πριν, σύμφωνα με την ταξιδιωτική μηχανή αναζήτησης KAYAK. Και αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα διεθνή ταξίδια. Οι

αναζητήσεις για πτήσεις εντός επτά ημερών έχουν αυξηθεί κατά 50%, καθώς οι ταξιδιώτες γίνονται όλο και πιο ευέλικτοι στα ταξιδιωτικά τους σχέδια.

Top τα ελληνικά νησιά

Τα ελληνικά νησιά είναι ο κορυφαίος προορισμός κρατήσεων του Contiki για το 2022. Σύμφωνα με μια πρόσφατη έρευνα της, οι νεότεροι Αμερικανοί ταξιδιώτες ενδιαφέρονται φέτος για διακοπές στην παραλία και για ευρωπαϊκές εξερευνήσεις.

Για τους ταξιδιώτες ηλικίας 18 έως 35 ετών, οι πιο δημοφιλείς κρατήσεις για το 2022, είναι στα πακέτα:

- Greek Island Hopping.
- European Discovery.
- European Magic.
- Προτεραιότητα η σύνδεση με την τοπική κοινωνία

• Διακοπές για ξεκούραση και ευεξία
Πλέον είναι πιο σημαντικό τώρα από ό,τι πριν από την πανδημία να ξεκουραστούν οι ταξιδιώτες στις διακοπές.

Οι διακοπές το 2022, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Booking.com, θα παρέχουν την πολυπόθητη ξεκούραση, ευεξία και χαλάρωση. Αλλά θα είναι επίσης μια ευκαιρία για συνδέσεις με νέους ανθρώπους. Η ευεξία παραμένει μια κορυφαία ταξιδιωτική τάση εν μέσω της πανδημίας.

Το 55% των ταξιδιωτών είναι πρόθυμο να πληρώσει επιπλέον για δραστηριότητες ευεξίας σε μελλοντικές διακοπές. Η παγκόσμια αγορά wellness «ανθίζει», σύμφωνα με έκθεση του Παγκόσμιου Ινστιτούτου Ευεξίας (GWI).

Παρά την πτώση κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η βιομηχανία είναι έτοιμη να επιταχυνθεί ακολουθώντας αυτό που το GWI περιγράφει ως «παγκόσμια επαναφορά» στην ευεξία. Και η νέα πρόβλεψη είναι αισιόδοξη. Προβλέπεται ότι θα έχει εντυπωσιακό ετήσιο ρυθμό 10% και θα φτάσει τα 7 τρις δολάρια έως το 2025.

Η επιθυμία για σύνδεση με την τοπική κοινότητα θα συνεχιστεί και στις διακοπές και οι ταξιδιώτες θα αναζητήσουν νέες εμπειρίες, αναφέρει η Booking.com. Οι ταξιδιώτες επίσης θέλουν να διασφαλίσουν ότι ο αντίκτυπος στους προορισμούς και στους κατοίκους θα είναι θετικός.

Πολλοί θα ακολουθήσουν μια πιο περι-

Τα ελληνικά νησιά είναι ο κορυφαίος προορισμός κρατήσεων του Contiki για το 2022

πειριώδη προσέγγιση στις επιλογές των διακοπών τους, μετά από τα συνεχόμενα “όχι” στα ταξίδια.

Όσον αφορά στους προορισμούς, τα ταξίδια εσωτερικού συνεχίζουν να πρωταστατούν, παρά το γεγονός πως ένα σημαντικό ποσοστό στις περισσότερες από τις αγορές που συμμετείχαν στην έρευνα σχεδιάζει να ταξιδέψει στο εξωτερικό για αναψυχή το 2022.

Η τεχνολογία πρωταγωνιστεί

Η τεχνολογία θα συνεχίσει να εξομαλύνει τα προβλήματα στο ταξίδι, σύμφωνα με την Booking.com. Οι ταξιδιώτες θα παραμείνουν συνδεδεμένοι και οι εφαρμογές θα συνεχίσουν να βοηθούν στην περιήγηση στο άγνωστο στα ταξίδια.

Οι τάσεις στην διαμονή

Το 2022 θα είναι μια καθοριστική χρονιά στη φιλοξενία, αναφέρει το Entrepreneur. Αν και η πανδημία συνεχίζεται το

2022 προβλέπεται να ξεπεράσει το 2021 όσον αφορά στην ανάκαμψη του ξενοδοχειακού τομέα. Οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί χαλαρώνουν και πολλά από τα μέρη που ήταν κλειστά ανοίγουν ξανά. Αυτό θα σημαίνει αύξηση τόσο του εσωτερικού όσο και του διεθνούς τουρισμού. Οι άμεσες πωλήσεις πρωταγωνιστούσαν από τα τέλη του 2020 και όλο το 2021.

Αυτή η τάση θα συνεχιστεί το 2022 και τα ξενοδοχεία θα έχουν την ευκαιρία να αυξήσουν τα περιθώρια κέρδους τους, εάν αξιοποιήσουν αυτές τις πωλήσεις για να μειώσουν το κόστος διαμεσολάβησης.

Η τάση για περισσότερες αποδράσεις θα οδηγήσει τους όγκους πληρότητας και τις καινοτομίες, φέρνοντας τους ταξιδιώτες σε νέους προορισμούς.

Έχοντας περισσότερα χρήματα θα κάνουν κράτηση σε καταλύματα που προσφέρουν πολυτελείς εμπειρίες και ανέσεις. Ωστόσο θα απαιτήσουν από τις επιχειρήσεις να πληρούν νέα φιλικά προς το περι-

βάλλον πρότυπα. Οι ταξιδιώτες αναζητούν πλέον ξενοδοχεία που λειτουργούν με βιώσιμο τρόπο.

Αυτό περιλαμβάνει τη χρήση πράσινων δομικών υλικών, τη μείωση των απορριμμάτων και τη μείωση των εκπομπών άνθρακα. Επίσης, οι ψηφιακές προσφορές ενός ξενοδοχείου θα παίξουν σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση επισκεπτών και στη βελτίωση της εμπειρίας τους στο χώρο του ξενοδοχείου.

Στροφή στους τουριστικούς πράκτορες

Περισσότεροι ταξιδιώτες θα απευθυνθούν σε τουριστικούς πράκτορες για κράτηση τους επόμενους 12 μήνες, σύμφωνα με δημοσίευμα στους Financial Times.

Κι αυτό για λόγους ασφαλείας, αφού οι διαρκώς μεταβαλλόμενοι ταξιδιωτικοί περιορισμοί, οι κανόνες και οι ακυρώσεις την τελευταία στιγμή έχουν κάνει τα ταξίδια πιο περίπλοκα.

Συνέντευξη

ΒΟΥΛΑ**ΚΟΖΟΜΠΟΛΗ***

*Πρόεδρος της Ένωσης Συμμετασχόντων σε Ολυμπιακούς Αγώνες, Μέλος της Ολομέλειας της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Δεν πρέπει να λησμονούμε τα πλεονεκτήματα της Ελλάδας

Η χώρα μας είναι γενέτειρα των Ολυμπιακών Αγώνων και με μοναδικό φυσικό περιβάλλον, στοιχεία που ευνοούν τη διοργάνωση ξεχωριστών αθλητικο-τουριστικών προϊόντων, επισημαίνει η κυρία Κοζομπολή, ενώ σημειώνει τα σοβαρά προβλήματα που έχει προκαλέσει και στον Αθλητικό Τουρισμό και στον Αθλητισμό η πανδημία

Στον

ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΧΡΗΣΤΟ

Τα προβλήματα που έχει προκαλέσει η πανδημία στον Αθλητικό Τουρισμό, αλλά και τα πλεονεκτήματα και τις μεγάλες δυνατότητες που έχει η Ελλάδα σε αυτό τον τομέα επισημαίνει η κυρία Βούλα Κοζομπολή. Η συνέντευξη που μας παραχώρησε έχει ως εξής:

- Κυρία Κοζομπολή είναι χαρά μας που σας φιλοξενούμε στην «itnΕλληνικός Τουρισμός». Η πανδημία οδήγησε σε αναστολή πολλές αθλητικές διοργανώσεις, αρκετές εκ των οποίων και μεγάλου τουριστικού ενδιαφέροντος. Πιστεύετε πως θα υπάρξει εξομάλυνση το 2022; Θα μπορέσουμε να έχουμε φέτος αθλητικές διοργανώσεις;

Το πρόβλημα ήταν ιδιαίτερα έντονο το 2020 όταν και προέκυψε η πανδημία, που είχε σαν αποτέλεσμα μέχρι και την ματαίωση της κορυφαίας διοργάνωσης του πλανήτη, των Ολυμπιακών Αγώνων, για την επόμενη χρονιά. Το πρώτο μισό του 2021 ήταν αρκετά δύσκολο, γιατί μολονότι οι μεγάλες αθλητικές συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν εντούτοις το πρόβλημα του lock down απέτρεψε από πολλούς φιλάθλους να μετακινηθεί να τους παρακολουθήσει.

Ακόμη και μετά την άρση του lock down το 2ο μισό του 2021, υπήρχαν μεγάλες δυσκολίες σε επίπεδο αθλητικού τουρισμού καθώς υπήρχαν σοβαροί περιορισμοί στην προσέλευση φιλάθλων. Θυμηθείτε τους Ολυμπιακούς Αγώνες στο Τόκυο το περασμένο καλοκαίρι. Αντί για γεμάτα

στάδια που όλοι μας θα θέλαμε, είχαμε περιορισμένο αριθμό φιλάθλων μόνο από την Ιαπωνία.

Διοργανώσεις λοιπόν θα έχουμε για το 2022, αλλά η «εξομάλυνση» όπως την αποκαλείτε, είναι ευθέως ανάλογη με την άρση των περιορισμών στις μετακινήσεις και την προσέλευση των φιλάθλων στα γήπεδα και την φυσικά με την νίκη επί της πανδημίας. Όπως ακριβώς γίνεται με τις λοιπές μορφές Τουρισμού, που επηρεάστηκε βαθύτατα την περίοδο της φετινής Πρωτοχρονιάς από τα μέτρα που επιβλήθηκαν λόγω έξαρσης της Όμικρον, κατά παρόμοιο τρόπο επηρεάζεται και ο Αθλητικός Τουρισμός.

- Ο Αθλητικός Τουρισμός δείχνει να έχει μεγάλη άνθηση τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, με events όπως στη Σαντορίνη ή στην Ιστιαία, που «μαγνητίζουν» μεγάλους αθλητές από όλο τον κόσμο. Πώς μπορούν να ενισχυθούν αυτές οι προσπάθειες;

Ακολουθώντας το τετράπτυχο: **α)** Ποιοτικές Αθλητικές Εγκαταστάσεις, **β)** Δημιουργία Ελκυστικών Αθλητικών Διοργανώσεων από αξιόπιστους τεχνοκράτες διοργανωτές με πλήρη αντίληψη τόσο περί του αθλητισμού, όσο και περί της δόμησης ενός ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος, **γ)** Συνεργασία & Στήριξη των Τοπικών Κοινωνιών, των Περιφερειών, ακόμη και της Κεντρικής Εξουσίας. Ακόμη δεν πρέπει να λησμονούμε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας ως γενέτειρας των Ολυμπιακών Αγώνων και της μοναδικότητας του φυσικού της περιβάλλοντος ως προς την διαμόρφωση ξεχωριστών αθλητικο-τουριστικών προϊόντων, ήτοι διοργανώσεων. Οι αναρριχήσεις, οι διοργανώσεις τριάθλου, οι αγώνες δρόμου και ποδηλασίας βουνού είναι μερικά από τα πολλά παραδείγματα που μπορώ να δώσω. Δεν θα πρέπει να λησμονούμε και τον μηχανοκίνητο αθλητισμό.

Θυμίζω ότι τον Σεπτέμβριο του 2021 -λίγους μήνες νωρίτερα δηλαδή- είχαμε την επιστροφή του Ιστορικού Ράλι Ακρόπολις (του Ράλι των Θεών όπως έχει αποκαλεστεί), μία διοργάνωση με μεγάλη απήχηση διεθνώς, που συν τοις άλλοις συμβάλλει στην οικονομία των περιοχών απ' όπου περνάει.

- Από πλευράς Ένωσης Συμμετασχόντων σε Ολυμπιακούς Αγώνες-ΕΣΟΑ έχετε αναλάβει δράσεις ή σκέφτεστε να αναλάβετε πρωτοβουλίες για τον Αθλητικό Τουρισμό;

Σαφώς! Η ΕΣΟΑ ως προς το κομμάτι του Αθλητικού Τουρισμού κινείται σε 2 άξονες: **α)** στο αμιγώς αθλητικό κομμάτι και **β)** στο συνεδριακό, καθώς δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο Συνεδριακός Τουρισμός αποτελεί ένα εξαιρετικά δυναμικό τμήμα του τμήμα του Τουρισμού.

Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ των προγραμμάτων που έχει εκπονήσει η ΕΣΟΑ, στο αθλητικό κομμάτι έχει να παρουσιάσει το Olympic Green Values και το Make Place for One More Woman. Στο πρώτο προσπαθούμε μέσω αθλητικών τουρνουά να εμφυσήσουμε στους νεαρούς συμμετέχοντες αθλητές την περιβαλλοντική ενσυναίσθηση και την σωστή οικολογική συμπεριφορά, ενώ στο δεύτερο επιδιώκουμε μέσω δράσεων την εμπλοκή περισσότερων γυναικών στο αθλητικό οικοδόμημα. Καθότι η ΕΣΟΑ υπάγεται και είναι ιδρυτικό μέλος της World Olympians Association, οι 2 προαναφερθείσες δράσεις μας έχουν και λάβει ενδιαφέρον συμμετοχής από συλλόγους και φορείς από πολλά μέρη της χώρας και το εξωτερικό.

Αναφορικά με τον Αθλητικό Συνεδριακό Τουρισμό, η ΕΣΟΑ προγραμματίζει μία σειρά Συνεδρίων και Ημερίδων με διεθνή συμμετοχή και παρουσία, με πιο κοντινή το Συνέδριο του Αθλητικού Τουρισμού που θα διοργανώσει σε συνεργασία με την

Η ΕΣΟΑ προγραμματίζει μία σειρά Συνεδρίων και Ημερίδων με διεθνή συμμετοχή και παρουσία, με πιο κοντινή το Συνέδριο του Αθλητικού Τουρισμού που θα διοργανώσει σε συνεργασία με την Mact Media Group στο πλαίσιο του World Tourism Expo, τον προσεχή Απρίλιο

Mact Media Group στο πλαίσιο του World Tourism Expo, τον προσεχή Απρίλιο.

- Αναφερθήκατε νωρίτερα σε ποιοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις ως μία εκ των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού. Εσείς είστε Αργυρή Ολυμπιονίκης της Υδατοσφαίρισης των Αγώνων της Αθήνας το 2004. Τότε κατασκευάστηκαν κορυφαίες υποδομές που δυστυχώς όμως για πολλά χρόνια μπορούμε να πούμε ότι απαξιώθηκαν σε απελπιστικό βαθμό.

Έχετε δίκιο! Και επειδή το εστιάζετε στις Αθλητικές Εγκαταστάσεις που δημιουργήθηκαν ή που αναβαθμίστηκαν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, η απαξίωσή τους ήταν ένα θέμα που προβλημάτιζε την κοινή γνώμη, δυσκολεύει τους αθλητές που προπονούνται καθημερινά

εκεί και πλήγωνε όλους εμάς τους Olympians Αθλητές που τις ζήσαμε στις δόξες του 2004 και όπου εκεί μέσα πετύχαμε τα σημαντικότερα αθλητικά επιτεύγματα της ζωής μας. Το τελευταίο χρονικό διάστημα όμως, με ιδιαίτερη χαρά βλέπουμε την ποιοτική αναβάθμιση των εν λόγω εγκαταστάσεων βάσει συγκεκριμένου σχεδίου, ώστε να αποδοθούν στους αθλητές και το κοινό όπως αρμόζουν. Για παράδειγμα στο ΟΑΚΑ τα τελευταία 2 χρόνια έχουν γίνει εντυπωσιακά έργα αναβάθμισης των εγκαταστάσεων όπου το 2004 χτύπαγε η καρδιά της ανθρωπότητας. Προερχόμενη από τον υγρό στίβο είμαι πολύ ικανοποιημένη για την ανακαίνιση του Κολυμβητηρίου, ενώ με ιδιαίτερη χαρά βλέπω να διοργανώνονται events ακόμη και πρωτοποριακού χαρακτήρα στους χώρους της μεγάλης αυτής αθλητικής εγκατάστασης. Το ίδιο συμβαίνει και στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, όπου η ανάπλαση τόσο του ίδιου του Σταδίου, όσο και του περιβάλλοντος χώρου, έχουν τύχει της εκτίμησής διεθνώς, με αποτέλεσμα σημαντικές διεθνείς διοργανώσεις να επιστρέφουν στο ΣΕΦ. Ακόμη οι Αθλητικές Εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού Χωριού στους Θρακομακεδώνες που κατασκευάστηκαν το 2004 για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες προπόνησης των Olympian αθλητών από όλο τον κόσμο, μετά από χρόνια απαξίωσης, λειτουργούν υπό νέο διοικητικό μοντέλο, το οποίο ήδη έχει σχεδιάσει τους τρόπους αναβάθμισης και αξιοποίησής τους. Υπάρχει ακόμη πολύς δρόμος για να επανέλθουν οι εγκαταστάσεις του 2004 στο επίπεδο που όλοι θα θέλαμε. Όμως νομίζω ότι η καλή αρχή έχει ήδη γίνει.

- Ποιες είναι οι αθλητικές υποδομές που μπορούν να κάνουν τη διαφορά σε μια περιοχή;

Κάθε περιοχή πρέπει να αξιοποιήσει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα καθώς και

τις δυνατότητες που της δίνει η ιδιομορφία του φυσικού της περιβάλλοντος. Για παράδειγμα, στα βουνά όπου πιάνει πολύ χιόνι θα πρέπει να δημιουργήσουμε «state of the art χιονοδρομικά κέντρα». Σε λοιπούς ορεινούς όγκους, πρέπει να αναπτυχθεί η αναρρίχηση, η οποία αποτελεί πλέον και Ολυμπιακό Άθλημα.

Σε παραθαλάσσιες περιοχές δεν νοείται η μη ύπαρξη ναυτικών ομίλων που να καλλιεργούν τα αθλήματα της θάλασσας. Σε περιοχές όπου υπάρχουν λίμνες αυτονόητο είναι ότι πρέπει να αποτελέσουν πόλους ανάπτυξης του αθλήματος της κωπηλασίας, ένα άθλημα που από το 2004 διαρκώς μας φέρνει επιτυχίες σε Ολυμπιακούς. Σε περιοχές του αστικού ιστού με έντονη -αλλά και λιγότερο έντονη- δόμηση, θα πρέπει να γίνει μέριμνα για γήπεδα, κλειστά γυμναστήρια και κολυμβητήρια που να δύνανται να φιλοξενήσουν ικανοποιητικό αριθμό αθλητών και φιλάθλων. Επιπλέον οι Δήμοι θα πρέπει να φροντίσουν για την δημιουργία skate parks (που μέχρι στιγμής υπάρχουν ελάχιστα), καθώς αποτελεί αγαπημένο άθλημα της νεολαίας που έγινε πλέον κι αυτό Ολυμπιακό, με ιδιαίτερη δυναμική και μεγάλες δυνατότητες για συναρπαστικές διεθνείς διοργανώσεις. Τα οφέλη που μπορούν να αντλήσουν οι περιοχές αν προχωρήσουν σε επενδύσεις υποδομών, σε τουριστικό επίπεδο θα είναι σημαντικές για τις τοπικές κοινωνίες.

- Τελειώνοντας να ρωτήσουμε το εξής. Οι αθλητές που ξεχωρίζουν και ιδίως οι Olympians θα μπορούσαν να γίνουν τα «πρόσωπα» μιας περιοχής, να συμβάλουν δραστικά στην προώθηση μιας περιοχής ή και της χώρας συνολικά. Αξιοποιούν οι ιθύνοντες αυτή τη δυνατότητα;

Μας έχουν πολλές φορές χαρακτηρίσει ως τους «καλύτερους πρεσβευτές της χώρας μας στο εξωτερικό». Οι τοπικές κοινωνίες που έχουν βγάλει κορυφαίους αθλητές με Ολυμπιακές ή λοιπές Παγκόσμιες διακρίσεις, δεν παραλείπουν να δείχνουν την εκτίμησή τους με την διοργάνωση τιμητικών εκδηλώσεων και παρουσιάσεων προς τιμήν τους, ενώ πολλά από τα Αθλητικά Κέντρα φέρουν την επωνυμία του Ολυμπιονίκη της εντοπιότητάς τους.

Η σύνδεση ενός κορυφαίου Olympian με την αθλητική διοργάνωση μιας περιοχής και η αναγωγή του ως μόνιμου πρεσβευτή αυτής ώστε να της προσδώσει προστιθέμενη αξία στα διεθνή αθλητικά φόρα είναι μία πρακτική που εν μέρει υλοποιείται και κατά την γνώμη πρέπει να ενδυναμωθεί ακόμη περισσότερο, προκειμένου μέσω συγκεκριμένων ενεργειών marketing & προβολής να πετύχει μεγαλύτερη διείσδυση στα επιθυμητά κοινά.

Τριάντα χρόνια μετά...

Το μακρινό 1992 έγγραφο για τις στρεβλό τρόπο που αναπτύσσεται τουριστικά η Κέρκυρα. Σήμερα τρεις δεκαετίες μετά τα δομικά προβλήματα παραμένουν, όπως επίσης και οι προτάσεις για την επίλυσή τους...

Γράφει ο
Χρήστος
Αναστασόπουλος
Οικονομολόγος, MSc

Περί
Τουρισμού...
ο λόγος

Τριάντα χρόνια πίσω, το 1992, ένιωσα τη χαρά και την υπερηφάνεια που αισθάνεται κανείς όταν διαβάζει το πρώτο δημοσιευμένο του άρθρο. Μου δόθηκε η ευκαιρία, και είμαι ευγνώμων για αυτό, να εκφράσω δημόσια, μέσω του έντυπου τύπου, τις απόψεις μου. Το πρωτόλειο εκείνο άρθρο μου δημοσιεύτηκε στις «Ειδήσεις της Κέρκυρας», σε μια τοπική εφημερίδα του νησιού, με το οποίο με συνδέουν ιδιαίτεροι δεσμοί, και αφορούσε τον Τουρισμό, καταδεικνύοντας το πρώιμο ενδιαφέρον μου για τα ζητήματα που τον αφορούν.

Το κείμενο αποσκοπούσε στο να τονιστεί η αναντιστοιχία μεταξύ των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νησιού των Φαιάκων και της ασκούμενης τουριστικής πολιτικής στην περιοχή. Η Κέρκυρα δε χρειάζεται συστάσεις. Κοσμοπολίτικη, με απaráμιλλη φυσική ομορφιά, με πλούσια ιστορία και πολιτιστική κληρονομιά δικαιωματικά εντάσσεται μεταξύ των παγκοσμίως φημισμένων τουριστικών προορισμών. Πρωτοστάτησε στις απαρχές της ανάπτυξης του Τουρισμού στην Ελλάδα, τη δεκαετία του 1950, με τη δημιουργία του «Κλαμπ Μεντιτερανέ» να διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο σε αυτή την εξέλιξη. Η τόσο πρώιμη και με γοργούς ρυθμούς τουριστική ανάπτυξή της και η πρόδωσή της στο άρμα του μαζικού τουρισμού, όπως ήταν αναμενόμενο, προκάλεσε εκτός από οφέλη και σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις.

Μεταξύ άλλων, τόνισα το γεγονός πως τόσο η κακή ποιότητα, αξιοποίηση όσο και η υπερεκμετάλλευση των ακαταμάχητων πλεονεκτημάτων της θα οδηγούσαν αργά ή γρήγορα σε αντίθετα με τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Γενικεύοντας, ανέφερα πως «η άναρχη ανάπτυξη του Τουρισμού χωρίς μακροπρόθεσμο

σχεδιασμό και οικολογική ευαισθησία παρέχει μεν υψηλά αλλά εφήμερα κέρδη χωρίς να εξασφαλίζει τις μελλοντικές προϋποθέσεις για διατήρηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων».

Έθεσα το πρόβλημα της «μονοκαλλιέργειας», αναφέροντας πως ο τουρισμός «δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αποτελέσει μονόδρομο για την ανάπτυξη μιας περιοχής», έτσι ώστε να μην καθίσταται η οικονομία της ευάλωτη από παράγοντες που μπορεί να τον επηρεάσουν αρνητικά, χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα την επίπτωση που θα είχε ένας πόλεμος στην ευρύτερη περιοχή ενός προορισμού, επηρεασμένος προφανώς από την εμφύλια σύρραξη που μαινόταν τότε στη γειτονική Γιουγκοσλαβία.

Κατήγγειλα την αχαλίνωτη και χωρίς σχέδιο ανάπτυξη και δημιουργία τουριστικών επιχειρήσεων – συγκροτημάτων εις βάρος εναλλακτικών χρήσεων της γης και του περιβάλλοντος καθώς και τη μόλυνση ακτών και θαλάσσιων βιότοπων από λύματα κατοικιών, ελαιοτριβεί-

ων και τουριστικών συγκροτημάτων. Ανέφερα πως η διάσκεψη για το περιβάλλον που λάμβανε χώρα εκείνη την περίοδο στο Ρίο ντε Τζανέιρο καλό θα ήταν να αποτελέσει έναυσμα για θέσπιση μέτρων και πολιτικών πρόληψης και θεραπείας καταστροφών που επιφέρει η αλόγιστη επέμβαση του ανθρώπου στο περιβάλλον.

Εξέφρασα την ανησυχία και την απογοήτευσή μου για τη δουλοπρεπή ενίοτε συμπεριφορά απέναντι στους επισκέπτες, την επικίνδυνη αυξητική τάση του φαινομένου του «κράχτη» σε εστιατόρια και καταστήματα και τη σχετική ασυδοσία στην αγορά με συνακόλουθα αποτελέσματα την αισχροκέρδεια και την κακή, όχι σπάνια, ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρονται στους ξένους και ντόπιους καταναλωτές.

Επισήμανα την κακή κατάσταση του οδικού δικτύου του νησιού, την ύπαρξη αρκετά στενών δρόμων, την ύπαρξη λακκουβών και στροφών «παγίδων» που καθιστούν δυσχερή και άκρως επικίνδυνη

την οδήγηση ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες λόγω αυξημένης κίνησης και ειδικά για τους επισκέπτες που δεν είναι εξοικειωμένοι με ανάλογες συνθήκες.

Έθιξα τέλος, την απαράδεκτη κατάσταση, τόσο από αισθητική όσο και από λειτουργική άποψη, της λαϊκής αγοράς της πόλης της Κέρκυρας καθώς και την αναγκαιότητα επέκτασης της χωρητικότητας και της διεύρυνσης των παρεχομένων υπηρεσιών της μαρίνας στα Γουβιά.

Σήμερα, τριάντα χρόνια μετά, ορισμένα από τα προαναφερόμενα προβλήματα έχουν σε έναν βαθμό επιλυθεί, όπως η διαχείριση των λυμάτων με τη λειτουργία μονάδων βιολογικού καθαρισμού και η αισθητική και λειτουργική βελτίωση της λαϊκής αγοράς της πόλης. Κάποια συνεχίζουν να υφίστανται, μεταξύ των οποίων και τα δομικά προβλήματα της τουριστικής ανάπτυξης του νησιού, ενώ καινούργια έχουν εν τω μεταξύ ανακύψει.

Η επιλογή της αποβιομηχάνισης και της εγκατάλειψης της γεωργίας και της ολοκληρωτικής σχεδόν στροφής της Κέρκυ-

ρας στον Τουρισμό, αποδεικνύεται λανθασμένη και έχει καταστήσει την οικονομία της εξαιρετικά ευάλωτη. Το πόσο ευάλωτη είναι, καταδεικνύεται και από τη μελέτη του ΙΝΣΕΤΕ του 2019, σύμφωνα με τα πορίσματα της οποίας η συνεισφορά του Τουρισμού στη διαμόρφωση του ΑΕΠ των Ιονίων Νήσων για το έτος 2018 ανέρχεται στο 71,2%. Η πανδημία που ταλανίζει τον πλανήτη εδώ και περίπου δύο χρόνια, με τη δραματική επίπτωση στον Τουρισμό, κατέδειξε εμφατικά το πρόβλημα της «μονοκαλλιέργειας» και έδειξε ουσιαστικά το δρόμο για αλλαγή στρατηγικής και εφαρμογή ενός μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης που θα συνεπάγεται παράλληλη ανάπτυξη τόσο του πρωτογενούς όσο και του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας.

Παράλληλα, οι αρνητικές συνέπειες της υιοθέτησης του μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης που βασίζεται στον μαζικό τουρισμό γίνονται ολοένα και περισσότερο εμφανείς. Η σημαντική μείωση των επισκεπτών και η δραματική μείωση της τουριστικής περιόδου, με δεδομένη τον τεράστια προσφορά καταλυμάτων που διαμορφώθηκε κατά το παρελθόν υπό διαφορετικές συνθήκες, απειλούν ευθέως τη βιωσιμότητα των σχετικών με τη διαμονή επιχειρήσεων, ωθώντας τους ιδιοκτήτες τους είτε στο να τις πουλήσουν σε εταιρίες ξένων συμφερόντων, που καταξιδιωτικών γραφείων παγκοσμίου εμβέλειας, προσφέροντας τα δωμάτια προπληρωμένα σε εξευτελιστικά χαμηλές συχνά τιμές. Η αδιαφορία, η ανοχή, η ασυδοσία, η στόχευση στο εύκολο και γρήγορο κέρδος οδήγησαν στη δραματι-

*Η πανδημία κατέδειξε
εμφατικά το πρόβλημα
της «μονοκαλλιέργειας»
και έδειξε ουσιαστικά
το δρόμο για αλλαγή στρα-
τηγικής και εφαρμογή
ενός μοντέλου τουριστικής
ανάπτυξης που θα συνεπά-
γεται παράλληλη ανάπτυξη
τόσο του πρωτογενούς
όσο και του δευτερογενούς
τομέα της οικονομίας*

κή αλλοίωση της φυσιογνωμίας ορισμένων περιοχών του νησιού και στην εκδήλωση εκφυλιστικών καταστάσεων. Ο Κάβος, στη νότια Κέρκυρα, συνιστά μια τέτοια περίπτωση, και μάλιστα στην ακραία της μορφή, αποτελώντας παράδειγμα τουριστικής ανάπτυξης προς αποφυγή. Βρετανοί κυρίως τουρίστες καταφθάνουν στο χωριό με σκοπό να «ξεσαλώσουν», να κάνουν αυτά που δεν τους επιτρέπονται αλλού. Κυκλοφορούν μεθυσμένοι, ασχημονούν και το ξημέρωμα κείτονται λιπόθυμοι στο δρόμο. Κάτοικοι και φορείς διαμαρτύρονται για την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, η οποία δύσκολα πλέον μπορεί να αλλάξει ακόμα και αν υπάρξει η βούληση.

Ο πολύ μεγάλος αριθμός κρουαζιερόπλοιων που προσεγγίζουν το λιμάνι της

Κέρκυρας και η λειτουργία του ως home port κρουαζιέρας εγείρουν δικαίως έντονη ανησυχία λόγω της συνεπαγόμενης ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Σε πόρισμά του, το 2015, ο Γερμανικός Οργανισμός Προστασίας Φυσικού Περιβάλλοντος (NABU) ανέφερε πως τα κρουαζιερόπλοια έχουν τεράστια συνεισφορά στην ατμοσφαιρική ρύπανση που απειλεί το κλίμα, το περιβάλλον και την υγεία μας. Ο Axel Friedrich, συνεργάτης του NABU, το 2017, σε συνεργασία και με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, πραγματοποίησε μετρήσεις ατμοσφαιρικής ρύπανσης από τα κρουαζιερόπλοια στο λιμάνι της Κέρκυρας. Η μέτρηση κατέδειξε, μεταξύ άλλων, πολύ υψηλή συγκέντρωση λεπτόκοκκων μικροσωματιδίων, άκρως επικίνδυνων για την ανθρώπινη υγεία, που υπερέβαιναν τις 100.000 ανά κυβικό εκατοστό αέρα, με τη συνήθη συγκέντρωσή τους να κυμαίνεται μεταξύ 1.800 – 2.500. Ταυτόχρονα, η παρουσία τους αυξάνει κατακόρυφα την πιθανότητα ατυχήματος που θα έχει αποτέλεσμα τη θαλάσσια ρύπανση, όπως αυτό που συνέβη τον περασμένο Μάιο, ευτυχώς χωρίς σοβαρές συνέπειες, κατά τη διαδικασία πετρέλευσης ενός κρουαζιερόπλοιου από βυτιοφόρα οχήματα.

Τεράστια ζημιά στο περιβάλλον, στην οικονομία αλλά και στην εικόνα της Κέρκυρας ως τουριστικού προορισμού, με σαφή αρνητική επίπτωση στην ποιότητα ζωής των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών της προκαλεί τα τελευταία χρόνια το πρόβλημα αποκομιδής και διαχείρισης των απορριμμάτων, η ποσότητα των οποίων συσχετίζεται θετικά με τον

αριθμό των επισκεπτών. Η εμφάνιση, κατά καιρούς, σωρών σκουπιδιών, εν είδει άτυπων χωματερών, που προσβάλλουν την αισθητική ντόπιων και επισκεπτών και αποτελούν εν δυνάμει υγιονομικές βόμβες, ο κορεσμός ΧΥΤΑ, όπως αυτού στο Τεμπλόκι και η δημιουργία ΧΥΤΑ που γειτνιάζουν με τουριστικές ζώνες όπως αυτή της Λευκίμμης απειλούν τόσο το παρόν όσο και το μέλλον του Τουρισμού του νησιού.

Οι υποδομές αποτελούν ένα ακόμα μελανό σημείο. Το οδικό δίκτυο του νησιού παραμένει σε πολύ κακή κατάσταση. Κάτοικοι και φορείς πολλών περιοχών διαμαρτύρονται έντονα προς τις αρχές τόσο για τους κατεστραμμένους δρόμους όσο και για τον ανύπαρκτο δημοτικό φωτισμό που εντείνει το πρόβλημα της επικινδυνότητας.

Προς επίρρωση κάποιων από τα ανωτέρω αξίζουν αναφοράς τα ευρήματα της έρευνας ικανοποίησης των επισκεπτών του νησιού που πραγματοποίησε το Τμήμα Τουρισμού του Ιονίου Πανεπιστημίου το καλοκαίρι του 2019. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, στα αντιλαμβανόμενα από τους επισκέπτες προβλήματα την πρώτη θέση με 59,50% καταλαμβάνει το οδικό δίκτυο, με μικρή διαφορά στη δεύτερη θέση έρχεται η καθαριότητα με 53,60% ενώ ακολουθούν η προστασία του περιβάλλοντος με 42,20%, η κίνηση με 24,90%, η παροχή νερού με 16% και η παροχή τουριστικών πληροφοριών με 10,50%.

Με δεδομένα το θαυμασμό και την αγάπη μου για την Κέρκυρα η κριτική μου έχει εποικοδομητικό κίνητρο. Είναι πραγματικά κρίμα, με τα μοναδικά χαρίσματα που τη διακρίνουν, να μην καταλαμβάνει τη θέση που της αξίζει. Παρήγορο είναι το γεγονός πως η συνειδητοποίηση της κατάστασης έχει αρχίσει να επιφέρει κάποιες θετικές μεταβολές, έστω και περιορισμένης κλίμακας, σε πτυχές του τουριστικού προϊόντος της. Πληθαίνουν όσοι επιλέγουν να υπηρετήσουν ένα διαφορετικό μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης που έχει επίκεντρο την αειφορία και τον άνθρωπο, αλλά δεν αρκούν οι μεμονωμένες προσπάθειες.

Πρότείνω, σε εκείνο, το πρώτο μου άρθρο, να δημιουργηθούν οι ασφαλιστικές δικλείδες που θα αποσοβούσαν τον κίνδυνο της υποβάθμισης της ποιότητας της ζωής κατοίκων και επισκεπτών του νησιού από την ανάπτυξη του Τουρισμού, να χαραχθεί και φυσικά να τύχει εφαρμογής υπεύθυνη και με στόχους, όχι μόνο οικονομικούς, τουριστική πολιτική και να επιτευχθεί μια τουριστική ανάπτυξη άρρηκτα συνυφασμένη με τον σεβασμό στα ήθη και τις παραδόσεις και ευαισθησία απέναντι στον άνθρωπο και στο περιβάλλον του. Τα ίδια προτείνω και σήμερα!

ΡΕΚΟΡ ΣΤΗΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΩΝ

Βαθύ το χάσμα στις ταξιδιωτικές ελευθερίες

Αποκαλυπτικός ο δείκτης Henley Passport Index για τα ισχυρά και τα λιγότερο ισχυρά διαβατήρια στον κόσμο το 2022. Στην κορυφή Ιαπωνία και Σιγκαπούρη με τους κατοίκους τους να μπορούν να ταξιδέψουν χωρίς βίζα σε όλο σχεδόν τον κόσμο. Στον αντίποδα οι κάτοικοι του παγκόσμιου Νότου έχουν πρόσβαση σε 50 περίπου χώρες

Γράφει η **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΣΤΟΥΜΠΟΥ**

Το μεγαλύτερο καταγεγραμμένο χάσμα κινητικότητας παγκοσμίως από την ίδρυση του πριν από 17 χρόνια, δείχνει ο Henley Passport Index για το πρώτο τρίμηνο του 2022. Καταγράφει επίπεδα ρεκόρ ταξιδιωτικής ελευθερίας για την Ιαπωνία και τη Σιγκαπούρη.

Χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εξελισσόμενοι και προσωρινοί περιορισμοί που σχετίζονται με την πανδημία, οι κάτοχοι διαβατηρίων των δύο ασιατικών κρατών μπορούν πλέον να εισέλθουν σε 192 προορισμούς σε όλο τον κόσμο χωρίς βίζα, 166 περισσότερους προορισμούς από τους κατόχους διαβατηρίου του Αφγανιστάν, το οποίο βρίσκεται στο κάτω μέρος του δείκτη.

Αυτό το βαθύτερο χάσμα στη διεθνή κινητικότητα μεταξύ πλουσιότερων χωρών και φτωχότερων χωρών τέθηκε στο επίκεντρο στα τέλη του περασμένου έτους με την άφιξη της εξαιρετικά μολυσματικής παραλλαγής Omicron, η οποία αντιμετωπίστηκε με μια σειρά από τιμωρητικούς περιορισμούς κατά κυρίως αφρικανικών εθνών. Και που ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες χαρακτήρισε «ταξιδιωτικό απαρχαίντ», παρά το γεγονός ότι τα τελευταία 15 χρόνια, τα συνολικά επίπεδα ελευθερίας ταξιδιού έχουν αυξηθεί σημαντικά.

Σύμφωνα με ιστορικά δεδομένα από τον Henley Passport Index, ο οποίος κατατάσσει όλα τα διαβατήρια του κόσμου ανάλογα με τον αριθμό των προορισμών που μπορούν να έχουν πρόσβαση οι κάτοχοι τους χωρίς προηγούμενη βίζα και βασίζεται σε αποκλειστικά και επίσημα στοιχεία της Διεθνούς Ένωσης Αερομεταφορών (IATA), ένα άτομο θα μπορούσε, κατά μέσο όρο, να επισκεφθεί 57 χώρες το 2006 χωρίς να χρειάζεται να αποκτήσει εκ των προτέρων θεώρηση.

Σήμερα, αυτός ο αριθμός έχει αυξηθεί

σε 107. Αλλά αυτή η συνολική αύξηση κρύβει μια αυξανόμενη ανισότητα μεταξύ των χωρών του παγκόσμιου Βορρά και εκείνων του παγκόσμιου Νότου.

Υπήκοοι από χώρες όπως η Σουηδία και οι ΗΠΑ μπορούν να επισκεπτόνται περισσότερους από 180 προορισμούς χωρίς βίζα, ενώ οι κάτοχοι διαβατηρίων από την Αγκόλα, το Καμερούν και το Λάος μπορούν να εισάγουν μόνο περίπου 50.

Ο Covid-19 επιδεινώνει την ανισότητα

Η Γερμανία και η Νότια Κορέα βρίσκο-

νται στην κοινή 2η θέση στην τελευταία κατάταξη, με τους κατόχους διαβατηρίων να έχουν πρόσβαση σε 190 προορισμούς χωρίς βίζα. Η Φινλανδία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και η Ισπανία μοιράζονται την 3η θέση, με βαθμολογία των 189.

Τα διαβατήρια των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν ανακτήσει μέρος της προηγούμενης δύναμής τους αφού έπεσαν στην 8η θέση το 2020, τη χαμηλότερη θέση στην 17χρονη ιστορία του δείκτη.

Και οι δύο χώρες βρίσκονται τώρα στην 6η θέση, με βαθμολογία χωρίς βίζα/βίζα κατά την άφιξη 186. Ο Δρ. Christian H.

Kaelin, Πρόεδρος της Henley & Partners και ο εφευρέτης του δείκτη διαβατηρίων, λέει ότι το άνοιγμα των διαύλων μετανάστευσης είναι απαραίτητο για την ανάκαμψη μετά την πανδημία.

«Τα διαβατήρια και οι βίζες είναι από τα πιο σημαντικά μέσα που επηρεάζουν την κοινωνική ανισότητα παγκοσμίως, αφού καθορίζουν ευκαιρίες για παγκόσμια κινητικότητα», υπογραμμίζει.

«Τα πλουσιότερα κράτη πρέπει να ενθαρρύνουν τη θετική εσωτερική μετανάστευση σε μια προσπάθεια να βοηθήσουν στην ανακατανομή και την εξισορρόπηση

ΥΠΑ: Οδηγίες πτήσεων εξωτερικού που θα ισχύουν έως τις 24 Ιανουαρίου

Η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) ανακοινώνει στο επιβατικό κοινό, τις αεροπορικές οδηγίες πτήσεων εξωτερικού με τις προϋποθέσεις εισόδου στην Ελλάδα που θα εφαρμοστούν από τις 06:00 το πρωί της Δευτέρας 10 Ιανουαρίου 2022 και θα ισχύουν έως την Δευτέρα 24 Ιανουαρίου 2022.

Οι αεροπορικές οδηγίες πτήσεων εξωτερικού που έχουν ως στόχο την αναχαίτιση της πανδημίας και τον περιορισμό της διασποράς της νόσου COVID-19 προβλέπουν τα ακόλουθα:

Με αρνητικό τεστ η είσοδος στην Ελλάδα ανεξαρτήτως εμβολιασμού για όλους τους ταξιδιώτες από 5 ετών και άνω: Όλοι οι ταξιδιώτες προς Ελλάδα, ανεξαρτήτως υπηκοότητας και της εμβολιαστικής τους κατάστασης, οφείλουν να έχουν διαγνωσθεί αρνητικοί σε τεστ με τη μέθοδο PCR εντός των τελευταίων εβδομήντα δύο (72) ωρών ή εναλλακτικά να έχουν διαγνωσθεί αρνητικοί σε rapid test εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών πριν από την άφιξή τους στην Ελλάδα.

Απαγόρευση εισόδου

Απαγορεύσεις υπηκόων από τρίτες χώρες: Σύμφωνα με την αεροπορική οδηγία πτήσεων εξωτερικού παραμένει σε εφαρμογή η απαγόρευση εισόδου στην Ελλάδα των υπηκόων τρίτων κρατών πλην των κρατών της Ε. Ε και της Συμφωνίας Σένγκεν συμπεριλαμβανομένων των συζύγων τους ή των προσώπων, με τα οποία αυτοί έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, καθώς και των ανήλικων τέκνων τους. Εξαιρούνται οι επιβάτες που ταξιδεύουν για ουσιαστικούς λόγους (essential reasons) και οι μόνιμοι κάτοικοι των ακόλουθων 42 χωρών: Αυστραλία, Βόρεια Μακεδονία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισραήλ, Καναδάς, Λευκορωσία, Μπαχρέιν, Νέα Ζηλανδία, Νότια Κορέα, Κατάρ, Κίνα, Κουβέιτ, Ουκρανία, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Σερβία, Σιγκαπούρη, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, Αλβανία, Ιαπωνία, Λίβανος, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Ιορδανία, Μολδαβία, Μπρουνέι, Άγιος Μαρίνος, Ανδόρρα, Βατικανό, Μονακό, Τουρκία, Αργεντινή, Ινδία, Ουρουγουάη,

Ποια είναι τα μέτρα που ισχύουν για την αναχαίτιση της πανδημίας. Απαραίτητο το τεστ για την είσοδο στην Ελλάδα ανεξαρτήτως εμβολιασμού. Απαγόρευση εισόδου υπηκόων από τρίτες χώρες

Σουλτανάτο του Ομάν, Χιλή, Μεξικό, Κόσοβο* και Κινεζική Ταϊπέι**.

Τι ισχύει για το PLF: Όλοι οι ταξιδιώτες προς Ελλάδα, ανεξαρτήτως υπηκοότητας, συμπληρώνουν την ηλεκτρονική φόρμα PLF (Passenger Locator Form), στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://travel.gov.gr> οποιαδήποτε ώρα πριν την αναχώρηση της πτήσης προς Ελλάδα. Η απόδειξη συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής φόρμας PLF, που αποστέλλεται αυτόματα με ηλεκτρονικό μήνυμα στον επιβάτη από το σύστημα, θεωρείται αναγκαίο ταξιδιωτικό έγγραφο.

Έλεγχος σε παιδιά από πέντε (5) ετών

και άνω: Η υποχρέωση των προϋποθέσεων, για είσοδο στην Ελλάδα ισχύει για παιδιά από πέντε (5) ετών και άνω.

Δειγματοληπτικός έλεγχος ταξιδιωτών και προσωρινός περιορισμός πέντε (5) ημερών σε περίπτωση κρούσματος: Σε όλους τους επιβάτες εξωτερικού επιπρόσθετα θα γίνεται και δειγματοληπτικός έλεγχος (rapid test) κατά την άφιξή τους, βάση της διαδικασίας που προβλέπει το Passenger Locator Form. Σε περίπτωση που τα τεστ διαπιστώσουν επιβάτη θετικό η καραντίνα/απομόνωση θα ισχύει για πέντε (5) μέρες, κατ' οίκον ή σε κατάλληλο τόπο προσωρινής διαμονής που

υποδεικνύεται από τις αρμόδιες αρχές. Ο προσωρινός περιορισμός αρχίζει από την επόμενη ημέρα της διάγνωσης τους ως θετικών στον κορωνοϊό COVID-19. Μετά την πάροδο των πέντε (5) ημερών και εφόσον δεν υπάρχουν συμπτώματα ή τα συμπτώματα έχουν βελτιωθεί, με πλήρη υποχώρηση του πυρετού για είκοσι τέσσερις (24) ώρες χωρίς τη χρήση αντιπυρετικών, λήγει ο προσωρινός περιορισμός. Εάν ο πυρετός συνεχίζει μετά την πάροδο των πέντε (5) ημερών, παρατείνεται ο προσωρινός περιορισμός μέχρι την πλήρη υποχώρηση του πυρετού. Οι συγκεκριμένοι επιβάτες υποχρεούνται

Με λιγότερους επιβάτες και από το 2020 έκλεισε η χρονιά για το αεροδρόμιο Heathrow

Το μεγαλύτερο αεροδρόμιο της Βρετανίας, το Χίθροου, διακίνησε 19,4 εκατομμύρια επιβάτες το 2021, λιγότερο από το ένα τέταρτο των επιπέδων πριν από την πανδημία και χαμηλότερα από το 2020, αφού η Όμικρον προκάλεσε ένα κύμα ακυρώσεων τον Δεκέμβριο.

Το αεροδρόμιο στα δυτικά του Λονδίνου ανακοίνωσε την Τρίτη ότι τουλάχιστον 600.000 επιβάτες ακύρωσαν ταξιδιωτικά σχέδια από το Χίθροου τον Δεκέμβριο, καθώς τέθηκαν σε ισχύ νέοι ταξιδιωτικοί περιορισμοί.

Τα αεροδρόμια της Βρετανίας έχουν ταλαιπωρηθεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας από κύματα λοιμώξεων και ταξιδιωτικούς περιορισμούς που θεσπίστηκαν

συχνά σε σύντομο χρονικό διάστημα, απαιτώντας από τους επιβάτες να κάνουν ακριβές εξετάσεις ή να απομονωθούν για να αποφύγουν τη διάδοση του ιού.

Το αεροδρόμιο δήλωσε ότι παραμένουν «σημαντικές αμφιβολίες» σχετικά με την ταχύτητα της οποίας ανάκαμψης, με τον οργανισμό του κλάδου, τη Διεθνή Ένωση Αεροπορικών Μεταφορών, να υποστηρίζει ότι ο αριθμός των επιβατών δεν θα επιστρέψει στα προ της πανδημίας επίπεδα πριν από το 2025.

Το Χίθροου διακίνησε 80,9 εκατομμύρια πελάτες το 2019 και 22,1 εκατομμύρια το 2020.

Ο όμιλος δήλωσε ότι αυτό πυροδότησε τεράστια αβεβαιότητα για τη ρυθμιστική

αρχή αερομεταφορών του Ηνωμένου Βασιλείου στο ρόλο της να καθορίζει τα τέλη επιβατών για τα επόμενα πέντε χρόνια, ένα ζήτημα που έχει εξοργίσει τις αεροπορικές εταιρείες καθώς και οι δύο πλευρές προσπαθούν να ανακάμψουν από την πανδημία.

«Επί του παρόντος υπάρχουν ταξιδιωτικοί περιορισμοί, όπως οι δοκιμές, σε όλα τα δρομολόγια του Heathrow - η αεροπορική βιομηχανία θα ανακάμψει πλήρως μόνο όταν όλα αυτά αρθούν και δεν υπάρχει κίνδυνος να επιβληθούν εκ νέου σε σύντομο χρονικό διάστημα, μια κατάσταση που είναι πιθανό να απέχει χρόνια», δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος John Holland-Kaye.

Οι αεροπορικές εταιρείες υποχρεούνται στον έλεγχο του ταξιδιώτη πριν από την επιβίβασή του, ώστε να επιβεβαιωθεί ότι φέρει τα απαραίτητα έγγραφα

σεων που προέρχονται από Αίγυπτο, Αλβανία, Αργεντινή, Βουλγαρία, Βραζιλία, Γεωργία, Κούβα, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ινδία, Κίνα, Λιβύη, Μαρόκο, Βόρεια Μακεδονία, Πακιστάν, Ρωσία και Τουρκία, ανεξάρτητα από την υπηκοότητα τους, θα υποβάλλονται στο αεροδρόμιο άφιξης υποχρεωτικά σε τεστ. Η συγκεκριμένη αεροπορική οδηγία ισχύει μόνο για επιβάτες που δεν έχουν εμβολιαστεί καθώς υπάρχει εξαίρεση για τους ταξιδιώτες/επιβάτες που είναι εμβολιασμένοι ή έχουν νοσήσει από Covid-19.

Η χρήση μάσκας είναι υποχρεωτική: Στους χώρους προσέλευσης και αναμονής εντός αεροδρομίων, καθώς και κατά τη διάρκεια των αεροπορικών πτήσεων, το προσωπικό και οι επιβάτες υποχρεούνται να φέρουν μάσκα προστασίας. Επίσης οι επιβάτες υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς τις υποδείξεις του μόνιμου και έκτακτου προσωπικού των αεροδρομίων ή των αεροπορικών εταιρειών που επιφορτίζεται με τα καθήκοντα εποπτείας, διαχείρισης πλήθους και υποβοήθησης των επιβατών, προκειμένου να τηρούνται οι αναγκαίες αποστάσεις και να διασφαλίζεται η ελεγχόμενη επιβίβαση-αποβίβαση και αναμονή προς αποφυγή συνωστισμού.

Ο έλεγχος των παραπάνω εγγράφων πραγματοποιείται από τους υπαλλήλους των αεροπορικών εταιρειών και δειγματοληπτικά από τις αστυνομικές αρχές. Οι αεροπορικές εταιρείες υποχρεούνται στον έλεγχο του ταξιδιώτη πριν από την επιβίβασή του, ώστε να επιβεβαιωθεί ότι φέρει τα απαραίτητα έγγραφα και σε περίπτωση παραβίασης φέρουν την υποχρέωση επαναπατριsmού του επιβάτη με ευθύνη και έξοδα τους.

να φέρουν μάσκα μόνο υψηλής αναπνευστικής προστασίας (FFP2 ή N95) ή εναλλακτικά διπλή μάσκα (χειρουργική και υφασμάτινη) για τουλάχιστον άλλες πέντε (5) ημέρες από τη λήξη του περιορισμού. Όλοι οι επιβάτες εξωτερικού πρέπει να τηρούν πιστά τις οδηγίες των υγειονομικών αρχών της χώρας μας.

Αεροπορική οδηγία για υπηκόους Αργεντινής, Ρωσίας, Ινδίας, Ουρουγουάης, Σουλτανάτου του Ομάν, Μεξικού και Χιλή: Οι μόνιμοι κάτοικοι των συγκεκριμένων τρίτων χωρών, εκτός όλων των άλλων προϋποθέσεων εισόδου στην Ελλάδα που προβλέπονται από την αεροπορική οδηγία πτήσεων εξωτερικού, θα εισέρχονται με την πρόσθετη προϋπόθεση να υποβάλλονται στο αεροδρόμιο άφιξης υποχρεωτικά σε τεστ ανεξάρτητα από την εμβολιαστική τους κατάσταση.

Υποχρεωτικό τεστ στην άφιξη για ταξιδιώτες, ανεξαρτήτως υπηκοότητας, από τις ακόλουθες 16 χώρες: Επιβάτες πτή-

Η Qatar Airways ζητά 618 εκατ. δολάρια από την Airbus για ελαττώματα βαφής

Η Qatar Airways διεκδικεί αποζημίωση ύψους 618 εκατομμυρίων δολαρίων από την κατασκευάστρια εταιρεία αεροσκαφών Airbus σε μια διαμάχη σχετικά με τη διάβρωση στην επιφάνεια των αεροσκαφών A350, όπως προκύπτει από σχετικό δικαστικό έγγραφο.

Η αεροπορική εταιρεία ζητά επίσης επιπλέον αποζημίωση 4 εκατομμυρίων δολαρίων για κάθε ημέρα που 21 αεροσκάφη της A350 παραμένουν καθηλωμένα στο έδαφος από τη ρυθμιστική αρχή του Κατάρ λόγω των ζημιών στο δέρμα, οι οποίες περιλαμβάνουν διάβρωση και κενά σε ένα στρώμα αντικεραυνικής προστασίας. Ο μεγαλύτερος πελάτης του ευρωπαϊκού αεροσκάφους ξεκίνησε την αγωγή τον Δεκέμβριο, λέγοντας ότι η Airbus δεν είχε παράσχει μια πλήρη ανάλυση των αιτιών που απαιτείται για να ικανοποιήσει τα ερωτήματά της σχετικά με την αξιοπιστία περίπου του 40% του στόλου του A350.

Η Airbus δήλωσε ότι κατανοεί την αιτία και ότι θα αρνηθεί συνολικά την αξίωση

της αεροπορικής εταιρείας σε τμήμα του Ανώτατου Δικαστηρίου του Λονδίνου.

«Η Airbus επαναβεβαιώνει ότι δεν υπάρχει θέμα αξιοπιστίας», δήλωσε εκπρόσωπος της, προσθέτοντας ότι η άποψη αυτή είχε επιβεβαιωθεί από τις ευρωπαϊκές ρυθμιστικές αρχές.

Η Qatar Airways δεν είχε κανένα άμεσο σχόλιο. Οι εταιρείες βρίσκονται εδώ και μήνες σε διαμάχη για ζημιές που περιλαμβάνουν φουσκάλες χρώματος, ρωγμές που σχετίζονται με πριτσίνια και διάβρωση στο υπο-στρώμα αντικεραυνικής προστασίας.

Η διένεξη κλιμακώθηκε τον Νοέμβριο, όταν έρευνα του Reuters αποκάλυψε ότι τουλάχιστον πέντε άλλες αεροπορικές εταιρείες είχαν ανακαλύψει επιφανειακές ατέλειες, με αποτέλεσμα η Airbus να συστήσει εσωτερική ομάδα εργασίας και να διερευνήσει ένα νέο σχέδιο αντικεραυνικής προστασίας για τα μελλοντικά αεροσκάφη A350. Το Κατάρ είναι μέχρι στιγμής η μόνη χώρα που έχει καθλώσει κάποια από τα αεροσκάφη.

Ένα ελληνικό βιβλίο ταξιδεύει στο Netflix

Κοντά μας ο εκδότης των επιτυχιών, κ. Δημήτρης Χριστοδούλου. Ο άνθρωπος που άνοιξε διάπλατα το δρόμο στους Έλληνες και Κύπριους συγγραφείς να ονειρευτούν την αύρα της παγκόσμιας αγοράς βιβλίου. Από τον Καναδά έως το Άμστερνταμ μέχρι να ορίσει ως βάση του το ησυχαστήριό του, κάπου στην Αγγλία, αλλά και να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά, όντας

Γράφει η

Lena**Kyriopoulos**

Journalist & Poet

στέλεχος στη διακεκριμένη θέση του supervisor του τμήματος βιβλίου στην Amazon. Τον καλημερίζουμε και του θέτουμε άμεσα δύο ερωτήματα που αφορούν πολύ κόσμο.

- Καλησπέρα σας κ. Χριστοδούλου, πώς νιώσατε όταν σας ανακοινώθηκε ότι ένας τίτλος του εκδοτικού σας οίκου σας ζητήθηκε να γίνει το πρώτο πιλοτικό επεισόδιο για τη μεγάλη ψυχαγωγική πλατφόρμα του NETFLIX;

Σας ευχαριστώ πολύ για την επικοινωνιακή ευκαιρία να μιλήσω για τη δουλειά μου. Πώς ένιωσα λοιπόν; Η αλήθεια είναι ότι δεν ένιωσα έκπληξη, γιατί ήδη εδώ και πολλούς μήνες συζητούσα, ήδη από το Σεπτέμβριο συγκεκριμένα έλαβαν χώρα οι πρώτες κουβέντες για να καταλήξουμε τελικά αν θα γινόταν ταινία ή σειρά και μόλις προχθές μου είπαν ότι είναι πολύ καλογραμμένο και ότι θα προχωρήσουμε σε πιλοτικό επεισόδιο. Επομένως όπως καταλαβαίνεις, ήμουν υποψιασμένος αρκετά... Διαπραγματευόμαστε όσον αφορά το οικονομικό εδώ και δύο μήνες και ακόμα δεν έχουμε καταλήξει, οπότε το ψιλοπερίμενα.

- Το συγκεκριμένο γεγονός σηματοδοτεί και μία νέα εποχή για τους Έλληνες συγγραφείς;

Τώρα τι σημαίνει αυτό για τους Έλληνες; Δεν υπάρχει μεγαλύτερη ικανοποίηση ή μεγαλύτερη ανακοίνωση από αυτό που συνέβη. Καμία καλύτερη, τώρα μετά από αυτό μπορεί να ελπίζει.

Πιθανότητες έχουν πλέον όλοι οι Έλληνες που συγγράφουν, έχουν μία πιθανότητα από εκεί που έγραφαν το έργο τους στο δωμάτιό τους στην Κυψέλη ή στην Καλαμαριά να δουν το έργο τους να παίζεται σε κάποια σειρά στο NETFLIX ή σε κινηματογράφους του εξωτερικού, όπως τώρα όλοι οι δικοί μας βλέπουν τα βιβλία τους να βρίσκονται στο Μεξικό, στην Ινδία,

Δημήτρης Χριστοδούλου

στη Βραζιλία ή στην Ιαπωνία, στην Κίνα κ.ο.κ. που ούτε το φανταζόντουσαν και ξαφνικά ξεκινάει και αυτό.

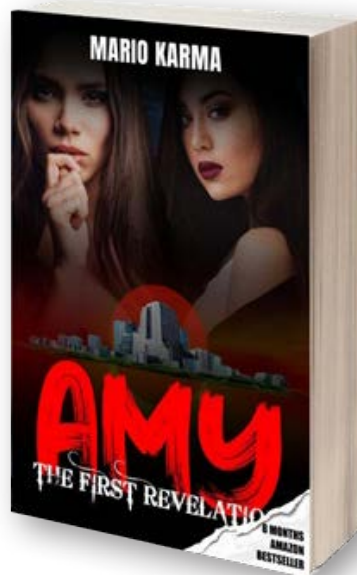
Από εκεί και πέρα νομίζω ότι είναι άλλη μία ταινία πολύ κοντά και ανοίγει και η πόρτα πλέον. Από εδώ και πέρα η OnTime Books να μπει στα κανάλια του κινηματογραφικού πολιτισμού.

- Γιατί τόση εμμονή με τους Έλληνες Λογοτέχνες να βγουν στο εξωτερικό; Πότε σου γεννήθηκε αυτή η ανάγκη;

Από τότε που ήμουν εγώ συγγραφέας και

Μάριος Καρακατσάνης (Mario Karma)

έψαχνα τρόπους να εκδώσουν το δικό μου συγγραφικό έργο. Υπάρχει ένα ταβάνι στις εκδόσεις. Δέκα θα πάρουν χρήματα και οι υπόλοιποι τα ψίχουλα... Πάντα ήταν μία τεράστια ανάγκη του συγγραφέα να βρίσκει τρόπους να εκδώσουν το έργο του πριν καταλήξει στη μονήρη κατεύθυνση της αυτοέκδοσης! Αυτή τη στιγμή είναι μια μεγάλη ευκαιρία! Ένας από τους επενδυτές, αγγλικής καταγωγής, με ρώτησε: Γιατί είναι τόσο σημαντικό να έχεις Έλληνες συγγραφείς; Είναι πάρα πολύ σημαντικό, γιατί αν αναλογισθείς πόσοι Έλληνες συγγραφείς από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί, έχουν διανύσει σπουδαία διαδρομή στις εκδό-

σεις. Αυτό σημαίνει κάτι, ίσως και τα πάντα!

Ας πάμε και στον ήρωα των ημερών, κ. Μάριο Καρακατσάνη ή κατά κόσμο Mario Karma που έκανε πανοπλία του τη δυσλεξία και με ξίφος τις λέξεις πολεμάει μέσα από τους ήρωές του κάθε μεγάλο ή μικρό φοβάμαι.

- Καλησπέρα αγαπημένη Μάριε. Πώς είναι να σου ανακοινώνει ο εκδότης σου ότι το βιβλίο σου άρεσε τόσο πολύ που η NETFLIX θέλει να δημιουργήσει το πρώτο της πιλοτικό επεισόδιο για την AMY;

Καλησπέρα αγαπημένη Λένα. Το να μαθαίνεις ότι έχουν ξεκινήσει τα γυρίσματα ενός πιλοτικού επεισοδίου με προορισμό το NETFLIX, δε νομίζω ότι υπάρχει συναίσθημα που μπορεί να το περιγράψει. Στην αρχή λες όνειρο ζω, δε μπορεί να είναι αλήθεια. Μουδιάζεις ολόκληρος και προσπαθείς να συνειδητοποιήσεις, ότι όλα όσα ονειρεύτηκες, όλοι οι κόποι σου και τα ξενύχτια σου, δε πήγαν χαμένα. Επιτέλους έφτασε η ώρα που θα δικαιωθείς και αυτό είναι ανεκτίμητο!

- Πώς βλέπεις τις προοπτικές που δημιουργούνται για έναν Έλληνα ή Κύπριο συγγραφέα έτσι και συνεργαστεί με την ONTIME BOOKS;

Η συνεργασία ενός Έλληνα συγγραφέα με τον εκδοτικό οίκο της OnTime Books, θεωρώ ότι δεν έχει όριο. Είναι από τους εκδοτικούς οίκους, που αυτό που σου υπόσχονται το πραγματοποιούν. Για αυτό θα πρότεινα στον οποιοδήποτε Έλληνα συγγραφέα που σέβεται το έργο του και το πονάει, να δώσει μία ευκαιρία στον εαυτό του πάνω από όλα και να δει το έργο του σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα να απογειώνεται. Τολμήστε, τολμήστε το διαφορετικό, και πού ξέρετε κάπου εκεί έξω υπάρχει ένα άστρο που θα λάμψει και για εσάς.

όττηα μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί, έχουν διανύσει σπουδαία διαδρομή στις εκδό-

MACT MEDIA GROUP

DMO · Χτίζουμε Νέους Προορισμούς

Αναβαθμίζουμε την εμπειρία

MACT MEDIA GROUP

 2110129575

 info@mact.gr

Destination
Management
Organizations

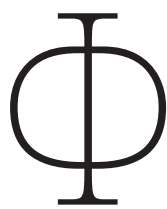
MACT
MEDIA
GROUP

Συνέντευξη
ΠΑΡΙΣ
ΛΟΥΤΡΙΩΤΗΣ*
*Πρόεδρος Συνδέσμου Ιδιοκτητών
Τουριστικών Επαγγελματικών Σκαφών
Ανευ Πληρώματος (ΣΙΤΕΣΑΠ)

Στον
ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΧΡΗΣΤΟ

ιλοξενούμε σήμερα τον κ. Πάρι Λουτριώτη, Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Ιδιοκτητών Τουριστικών Επαγγελματικών Σκαφών Ανευ Πληρώματος – ΣΙΤΕΣΑΠ, όπου μας καταθέτει πολλά και σημαντικά για τον κλάδο του γιότινγκ ενόψει της νέας σεζόν. Η συνέντευξη έχει ως εξής:

- Κύριε Λουτριώτη, χαρά μας που σας φιλοξενούμε στην «ITN Ελληνικός Τουρισμός». Είναι η πρώτη συνέντευξη μας με τον κ. Λουτριώτη για το νέο έτος. Να συζητήσουμε πρώτα με τον απολογισμό της περασμένης σεζόν. Πήγε καλύτερα από πέρυσι; Είσαστε ικανοποιημένοι;

Όπως είναι γενικότερα γνωστό, η πανδημία του κορονοϊού, ήδη από το 2020 επηρεάζει την τουριστική δραστηριότητα και ιδιαίτερα τον κλάδο του επαγγελματικού τουριστικού σκάφους. Το 2020 ήταν ένα πολύ «κακό» έτος για τον κλάδο, ενώ το 2021 ήταν λιγότερο «κακό». Αν και μετά την πίεση, λόγω των συνεχών απαγορεύσεων του έτους 2020, το έτος 2021 ήταν βελτιωμένο, και αναθάρρησαμε, εκτιμούμε ότι ήταν σε κίνηση περίπου διπλάσιο από το 2020, συνολικά, έχουμε πολλές απώλειες.

Τα δύο έτη μαζί, περίοδος πανδημίας, δεν καλύπτουν αντίστοιχα ένα 2019. Το 2020 ήταν περίπου στο 25% του 2019, ενώ το 2021 στο 50-55% του 2019. Άρα συνολικά στα δύο χρόνια έχουμε ένα μέσο όρο δραστηριότητας λιγότερο από το μισό του 2019. Αυτό είναι μία σημαντική αναστολή στην αναπτυξιακή εξέλιξη του κλάδου.

Η μεγάλη έλλειψη υποδομών με βασικές υπηρεσίες ελλιμενισμού, με ευρεία γεωγραφική διάχυση, αναδείχθηκε στις πρόσφατες επισκέψεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΙΤΕΣΑΠ στην περιφέρεια, αλλά αναφέρεται έντονα και στην πρόσφατα δημοσιευμένη μελέτη για τις Μαρίνες της ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ

- Ποια είναι η εικόνα που υπάρχει σήμερα; Ποια είναι τα μηνύματα για τη σεζόν του 2022;

Μέχρι πριν περίπου ένα μήνα τα μηνύματα ήταν αρκετά ενθαρρυντικά, όμως η επίδραση της Μετάλλαξης «Ο» μας έχει φρενάρει τις προσδοκίες που είχαμε, να έχουμε ένα 2022 στο 75% περίπου του 2019.

Δυστυχώς συνεχίζουμε να έχουμε την απουσία μεγάλων σημαντικών αγορών μας, όπως της Βόρειας Αμερικής, της Μεγάλης Βρετανίας και της Ρωσίας, και δεν νομίζουμε ότι θα προλάβουν να ενεργοποιηθούν μέσα στο 2022.

Βεβαίως, αισιοδοξούμε ακόμη ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί και η αγορά θα ανακάμψει αρκετά. Αλλά δεν πρέπει να αγνο-

Η «Όμικρον» φρενάρει τις προσδοκίες για το 2022

«Τα δύο προηγούμενα έτη μαζί δεν καλύπτουν αντίστοιχα ένα 2019. Συνολικά στα δύο χρόνια έχουμε ένα μέσο όρο δραστηριότητας λιγότερο από το μισό του 2019», τονίζει ο κύριος Λουτριώτης και συμπληρώνει πως συνεχίζουν να είναι απύσες μεγάλες σημαντικές αγορές όπως της Βόρειας Αμερικής, της Μεγάλης Βρετανίας και της Ρωσίας

ούμε και τον ισχυρό ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουμε και που θεωρούμε ότι θα αυξηθεί όπως προχωρεί η νέα σεζόν. Αισιοδοξούσαμε ότι θα μας βοηθούσε και η καμπάνια του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού για τον θαλάσσιο τουρισμό και ειδικότερα για το γιότινγκ, αλλά δεν προχώρησε όπως ελπίζαμε. Επίσης, ήδη η Έκθεση του Dusseldorf που είναι σημαντική για τον κλάδο μας, έχει ακυρωθεί για το 2022.

- Βλέπετε να υπάρχουν ακόμη, εκτός από την πανδημία, σημαντικά προβλήματα για την ανάπτυξη του κλάδου;

Προβλήματα, ή μάλλον δυσκολίες, για την επίτευξη των προοπτικών που διαμορφώνονται γενικότερα για την ανάπτυξη του κλάδου, παραμένουν, είναι διαφόρων ειδών, δομικά, νομοθετικά, οικονομικά, χρήζουν μεγάλης κουβέντας.

Όμως, μεταξύ αυτών, έχουμε ήδη αναφερθεί στην μεγάλη έλλειψη υποδομών με βασικές υπηρεσίες ελλιμενισμού, με ευρεία γεωγραφική διάχυση, πρόβλημα που αναδείχθηκε και στις πρόσφατες επισκέψεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΙΤΕΣΑΠ στην περιφέρεια, αλλά και αναφέρεται έντονα στην πρόσφατα δημοσιευμένη Μελέτη για τις Μαρίνες της ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ, που επισημαίνει τις θετικότερες προοπτικές του κλάδου και θέτει και αντίστοιχες προϋποθέσεις.

Ως Πρόεδρος του ΣΙΤΕΣΑΠ είχα την ευκαιρία, και ευχαριστώ την ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ, για την συμμετοχή μου σε μία πολύ σημαντική διαβούλευση για το θέμα αυτό που έλαβε χώρα τον περασμένο μήνα, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Τουρισμού.

Μία άλλη δυσκολία που δεν θα λυθεί και αυτή σύντομα, είναι ο κατακερματισμός της ενιαίας βάσης του γιότινγκ που είχε εξελιχθεί τα τελευταία 30 χρόνια στην Αττική, από όπου ξεκινούσαν σχεδόν οι μισές ναυλώσεις, στην Μαρίνα Αλίμου,

Το Νομοσχέδιο που σήμερα είναι αναρτημένο στην Διαβούλευση είναι μία σημαντική προσπάθεια ενιαιοποίησης για την γιότινγκ. Όμως, μέχρι στιγμής δεν καλύπτει τις ανάγκες του επαγγέλματος, αν και περιλαμβάνει, λίγες όμως, από τις προτάσεις που ο ΣΙΤΕΣΑΠ σαν επαγγελματικό Σωματείο του κλάδου, είχε υποβάλει προς το Υπουργείο

που πλέον εκκλείπει μετά την ιδιωτικοποίηση της, γιατί τα επαγγελματικά σκάφη, όπως φαίνεται, δεν αποτελούν επιθυμητή πελατειακή αγορά του Παραχωρησιούχου, και ήδη διασπείρονται σε πολλές άλλες περιοχές, επιβαρύνοντας την ομαλή λειτουργία, την εκτέλεση εργασιών συντήρησης και επισκευών, και δημιουργούν την ανάγκη πολλών μετακινήσεων των σκαφών και των στελεχών των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων, που επιβαρύνουν το κόστος λειτουργίας.

Αναμένουμε ακόμη την ανταπόκριση της πολιτείας στις προτάσεις μας, που έχουμε υποβάλει αρμοδίως, για την δημιουργία νέας επαγγελματικής βάσης στην Αττική, ελπίζοντας ότι και μετά τις επισημάνσεις της Μελέτης της ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ, θα γίνει κάτι.

- Πριν κλείσουμε, θα ήθελα να σας ρωτήσω για την γνώμη σας σε σχέση με το Νομοσχέδιο του Υπουργείου Ναυτιλίας που πρόσφατα έχει αναρτηθεί για Διαβούλευση. Σας ικανοποιεί;

Πρέπει καταρχήν να ευχαριστήσουμε την Πολιτική Ηγεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας που καταπίστηκε με το μεγάλο αυτό νομοθετικό έργο, σαν ενιαία νομοθετική προσπάθεια. Ας μην λησμονούμε ότι η βασική γενική νομοθετική αναθεώρηση είχε γίνει το 2014, ενώ από τότε υφίστανται δεκάδες αποσπασματικές τροποποιήσεις, που έχουν κατά κύριο λόγο δυσκολέψει το επιχειρησιακό περιβάλλον του κλάδου.

Το Νομοσχέδιο που σήμερα είναι αναρτημένο στην Διαβούλευση είναι μία σημαντική προσπάθεια ενιαιοποίησης για την δραστηριότητα. Όμως, μέχρι στιγμής δεν καλύπτει τις ανάγκες του επαγγέλματος, αν και περιλαμβάνει, λίγες όμως, από τις προτάσεις που ο ΣΙΤΕΣΑΠ σαν επαγγελματικό Σωμα-

τείο του κλάδου, είχε υποβάλει προς το Υπουργείο. Ήδη μελετάμε λεπτομερώς το Νομοσχέδιο, έχουμε ζητήσει και λάβει και σχόλια από τα Μέλη του ΣΙΤΕΣΑΠ, είμαστε σε συνεννόηση και με άλλους επαγγελματικούς φορείς, και σε μερικές ημέρες θα είμαστε έτοιμοι να υποβάλουμε λεπτομερή σχόλια και προτάσεις για προσαρμογή, και ελπίζουμε ότι θα ληφθούν υπόψη στην διαμόρφωση του τελικού κειμένου του Νομοσχεδίου, που θα υποβληθεί την Βουλή, ώστε ουσιαστικά να δημιουργήσει αναπτυξιακές προοπτικές για τον κλάδο του επαγγελματικού τουριστικού σκάφους.

Επιτρέψτε μου να πω, κλείνοντας, ότι ο κλάδος έχει μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης, και σύμφωνα με τις δημοσιευμένες μελέτες, είμαστε ακόμη σε μονοψήφια νούμερα από τα μεγάλα ποσοστά εσόδων και δραστηριότητας που μπορούμε να κερδίσουμε, κάνοντας τις κατάλληλες κινήσεις, στο σύνολο της Μεσογειακής δραστηριότητας του γιότινγκ.

Σας ευχαριστώ για την φιλοξενία.

Η σημαντική δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων

Το problem solving skill λείπει συχνότερα από τους απόφοιτους ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης και είναι το προσόν που αναζητούν περισσότερο οι επιχειρήσεις από τα στελέχη τους

Μία από τις σημαντικότερες δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει ένα στέλεχος, σε όποιο κλάδο κι αν δραστηριοποιείται, είναι η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων

Γράφει ο

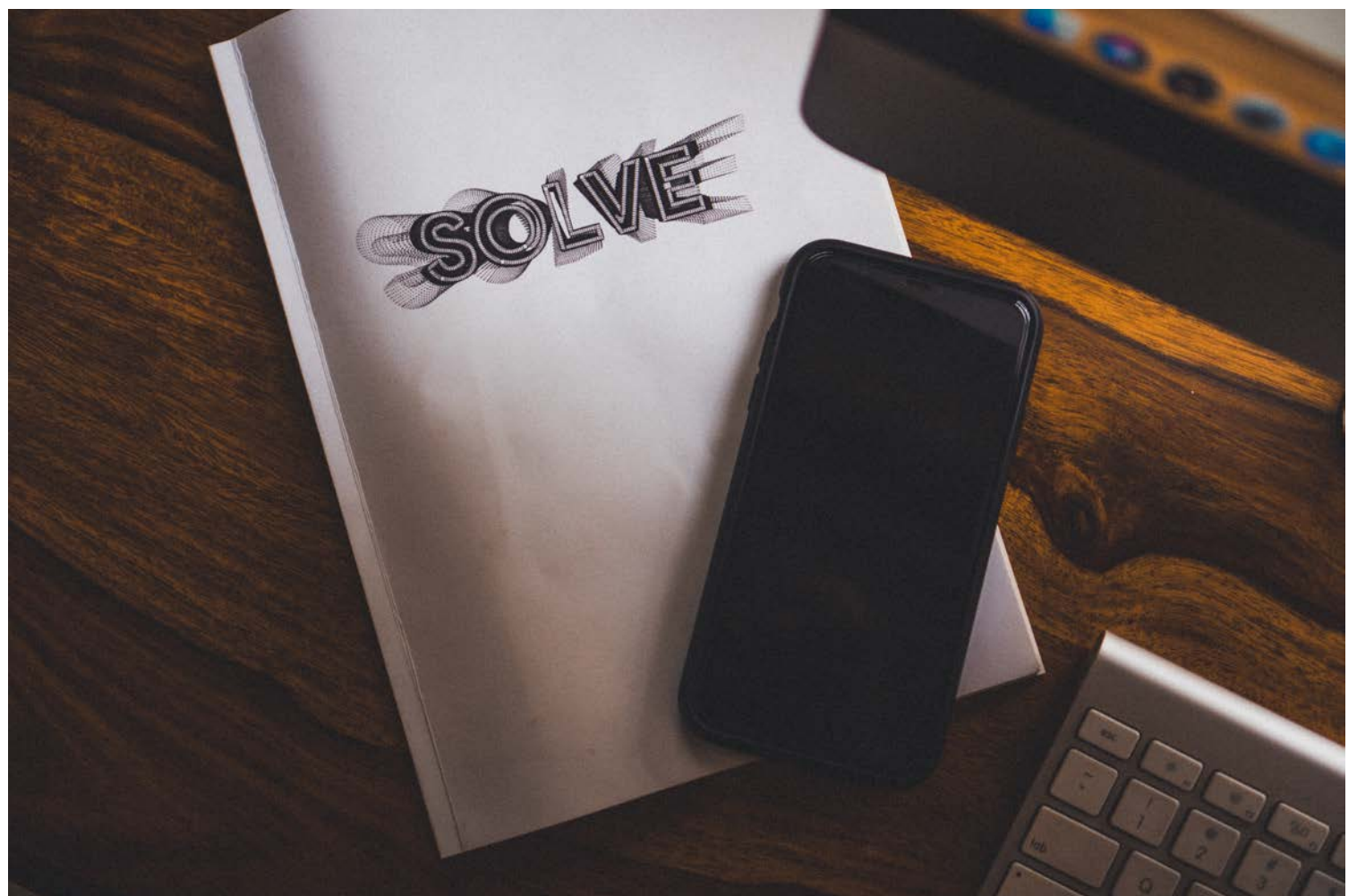
Μιχάλης Μάρκου

MBA* Διευθυντικό Στέλεχος
-Σύμβουλος Επιχειρήσεων
& Καθηγητής Διοίκησης
Επιχειρήσεων/Marketing

(problem solving skills). Αυτό συμβαίνει επειδή, όποιο επάγγελμα και αν ασκεί, πάντα θα έρχεται αντιμέτωπος με μικρά ή μεγάλα προβλήματα, τα οποία θα χρειάζεται να επιλύσει.

Πρόβλημα θεωρείται κάποιο

εμπόδιο, δυσκολία, ή πρόκληση που δυσκολεύει την έκβαση ενός στόχου ή αποτελέσματος και που χρήζει αντιμετώπισης. Γενικότερα, τα προβλήματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως προς την δυνατότητα επίλυσής τους και είναι: α) Επιλύσιμα (η λύση τους είναι γνωστή και έχει διατυπωθεί ή η συνάφειά τους με ήδη επιλυμένα προβλήματα επιτρέπει να θεωρείται βέβαιη η επίλυσή τους), β) Ανοικτά (η λύση τους δεν έχει ακόμα βρεθεί αλλά δεν έχει αποδειχθεί ότι δεν επιλύονται) και γ) Άλυτα (έχει αποδειχθεί ότι δεν επιλύονται). Μπορούν επίσης να κατηγοριοποιηθούν ως προς τον βαθμό δόμησης των λύσεών τους και είναι: α) Δομημένα (ο τρόπος λύσης είναι αυτοματοποιημένος και δεν αφήνει εναλλακτικές επιλογές), β) Ημιδομημένα (ο τρόπος λύσης μπορεί να επιλεγεί από ένα πλήθος δυνατών λύσεων και γ) Αδόμητα (οι λύσεις τους δεν μπορούν να δομηθούν ή δεν έχει διερευνηθεί η δυνατότητα δόμησής τους). Τέλος, τα προβλήματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως προς το είδος επίλυσής τους και είναι: α) Απόφασης (απαντούν συνήθως σε διαζευκτικές ή διχοτομικές ερωτήσεις), β) Υπολογιστικά (απαιτούν υπολογισμούς ώστε να βρεθεί η λύση τους) και γ) Βελτιστοποίησης (απαιτούν να βρεθεί η καλύτερη δυνατή

λύση από όλες τις προτεινόμενες αποδεκτές λύσεις).

Αρκετές έρευνες κατά καιρούς έχουν αναδείξει ότι η δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων είναι αυτή που λείπει συχνότερα από τους αποφοίτους ανώτερης/ ανώτατης εκπαίδευσης, ωστόσο είναι εκείνη που αναζητούν περισσότερο οι επιχειρήσεις από τα στελέχη τους. Η δεξιότητα της επίλυσης προβλημάτων αφορά στην ικανότητα να αξιολογεί κανείς καταστάσεις, να εντοπίζει προβλήματα, να εξετάζει τρόπους επίλυσής τους και να επιλέγει τον πλέον κατάλληλο. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει την αναγνώριση των μακροπρόθεσμων συνεπειών, καθώς και τη σύλληψη, εφαρμογή και αξιολόγηση ενός σχεδίου δράσης για την επίλυση του προβλήματος. Επομένως, όταν ένα στέλεχος βρεθεί

Στο εργασιακό περιβάλλον εκτιμώνται ιδιαίτερα οι άνθρωποι εκείνοι που αναλαμβάνουν προσωπική ευθύνη για να διασφαλίσουν την επίτευξη των στόχων

αντιμέτωπος με ένα πρόβλημα, θα πρέπει να προσπαθήσει να βρει τη λύση και να διατυπώσει πιθανές εναλλακτικές προτάσεις.

Μάλιστα, στο εργασιακό περιβάλλον εκτιμώνται ιδιαίτερα οι άνθρωποι εκείνοι που αναλαμβάνουν προσωπική ευθύνη για να διασφαλίσουν την επίτευξη των στόχων. Άνθρωποι που μπορούν να διαβλέψουν ότι ίσως υπάρχει καλύτερος τρόπος για να γίνει κάτι και που είναι έτοιμοι να διερευνήσουν και να εφαρμόσουν αλλαγές. Επίσης, είναι οι άνθρωποι που δεν πανικοβάλλονται και δεν τα παρατούν όταν κάτι δεν πάει καλά, αλλά προσπαθούν να βρουν τη καλύτερη και αποδοτικότερη λύση σε προβλήματα που προκύπτουν καθημερινά. **Συνεπώς**, η επιτυχία μιας επιχείρησης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την

προθυμία της να βοηθήσει το στελεχιακό της δυναμικό να βελτιώσει τις ικανότητές τους στην επίλυση προβλημάτων. Προς αυτή την κατεύθυνση βοηθούν οι δραστηριότητες που στοχεύουν στην ανάπτυξη της ομαδικότητας και αφορούν τομείς, όπως η επικοινωνία και η συνεργασία, η προσαρμοστικότητα ή η ενίσχυση των τεχνικών λήψης αποφάσεων.

Για να αντιμετωπισθεί σωστά ένα πρόβλημα πρέπει πρώτα από όλα να προηγηθεί η κατανόησή του. Η κατανόηση ενός προβλήματος αποτελεί συνάρτηση δύο παραγόντων, της σωστής διατύπωσης εκ μέρους του δημιουργού του και της αντίστοιχα σωστής ερμηνείας από την μεριά εκείνου που καλείται να το αντιμετωπίσει. Εν συνεχεία, ξεκινούν οι διαδικασίες επίλυσης του προβλήματος

Η επιτυχία μιας επιχείρησης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την προθυμία της να βοηθήσει το στελεχιακό της δυναμικό να βελτιώσει τις ικανότητές τους στην επίλυση προβλημάτων

και τα κυριότερα στάδια προς την επίλυσή τους είναι τα κάτωθι:

- 1. Κατανόηση** (η κατανόηση του προβλήματος σημαίνει τον εντοπισμό του ζητούμενου, των δεδομένων, των περιορισμών και των συνθηκών που το περιγράφουν).
- 2. Οργάνωση** ενός σχεδίου λύσης (η επινόηση ενός σχεδίου αφορά στη διαδρομή από την κατανόηση του προβλήματος ως τη σύλληψη ενός σχεδίου και την εξεύρεση της σχέσης μεταξύ των δεδομένων και του ζητούμενου).
- 3. Υλοποίηση** σχεδίου λύσης (η υλοποίηση του σχεδίου αφορά στην εφαρμογή του σχεδίου με την λεπτομερή εξέταση των λεπτομερειών και τον έλεγχο κάθε βήματος).
- 4. Έλεγχος** (αφορά στην ανασκόπηση και αναθεώρηση της λύσης, την επανεξέταση του αποτελέσματος, αλλά και

της πορείας που οδήγησε σε αυτό, την αιτιολόγησή του και την πιθανή εύρεση ενός διαφορετικού τρόπου επίλυσης. Επίσης, αφορά στην χρησιμοποίηση του ίδιου του αποτελέσματος ή της μεθόδου που χρησιμοποιήθηκε σε κάποιο άλλο παρεμφερές πρόβλημα).

Εν κατακλείδι, είναι γεγονός πως τα στελέχη πλέον για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σύγχρονων επιχειρήσεων, θα πρέπει να διαθέτουν την δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων. Και αυτό γιατί οι επιχειρήσεις σήμερα αναζητούν στελέχη που να θεωρούνται «problem solvers» (και όχι «problem creators»), άτομα δηλαδή που θα κάνουν ότι περνά από το χέρι τους για να βρουν την καλύτερη και αποδοτικότερη λύση στα μικρά ή μεγάλα προβλήματα που προκύπτουν στις επιχειρήσεις.

Το 3ο Athens Yachting Festival επιστρέφει τον ερχόμενο Απρίλιο στην Αθήνα έπειτα από απουσία ενός έτους εξαιτίας της πανδημίας. Λίγες ημέρες πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων και συγκεκριμένα τη Δευτέρα 20 Δεκεμβρίου οι συνδιοργανωτές της μεγάλης έκθεσης του Θαλάσσιου Τουρισμού, ο Σύνδεσμος Ιδιοκτητών Τουριστικών Επαγγελματικών Σκαφών Άνευ Πληρώματος (ΣΙΤΕΣΑΠ) και η Mact Media Group, παραχώρησαν Συνέντευξη Τύπου για το event το οποίο θα πραγματοποιηθεί στις 7 με 10 Απριλίου στην Πλατεία Νερού. Στο πάνελ της παρουσίασης συμμετείχαν ο πρόεδρος του ΣΙΤΕΣΑΠ κύριος Πάρις Λουτριώτης, η γενική γραμματέας κυρία Φωτεινή Κιταμτζιάν, ο έφορος δημοσίων σχέσεων κύριος Δημήτρης Δεληκάρης και ο διευθυντής της Mact Media Group Γιώργος Καραχρήστος.

Οι ομιλητές σημείωσαν πως το Athens Yachting Festival έρχεται φέτος για άλλη μια χρονιά, μετά τα δύο προηγούμενα επιτυχημένα events να «ταράξει τα νερά» και να δώσει ώθηση στον θαλάσσιο τουρισμό και συγκεκριμένα στο yachting το οποίο, όπως επεσήμανε ο πρόεδρος του ΣΙΤΕΣΑΠ κύριος Πάρις Λουτριώτης, γνωρίζει μεν σημαντική άνοδο τα τελευταία χρόνια, αλλά όπως υπογράμμισε «δεν εκμεταλλευόμαστε πάνω από το ένα τέταρτο των δυνατοτήτων της χώρας». Παράλληλα συμπλήρωσε πως στο πλαίσιο του φεστιβάλ θα διοργανωθεί το πρώτο Παγκόσμιο Συνέδριο Yachting με κύριο σκοπό να διερευνηθούν οι καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στο εξωτερικό και να έρθουν σε επαφή οι επαγγελματίες του κλάδου ανταλλάσσοντας εμπειρίες και απόψεις.

Ο διευθυντής της Mact Media Group κύριος Γιώργος Καραχρήστος τόνισε ότι στόχος φέτος είναι το Yachting Festival της Αθήνας να είναι το μεγαλύτερο event για το yachting που έχει διοργανωθεί ποτέ στη χώρα. Σε ερωτήσεις που δέχθηκε σημείωσε πως τη φετινή χρονιά το Φεστιβάλ θα είναι πλήρως αναβαθμισμένο με πολύ υψηλής ποιότητας περίπτερα και παροχές, δίνοντας με αυτό τον τρόπο και το στίγμα για τα μεγάλα βήματα που έχει κάνει το yachting στη χώρα μας. Έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στις παρουσίες που θα έχει το Φεστιβάλ, τονίζοντας πως οι πύλες του είναι ανοιχτές για όλους τους ανθρώπους του yachting, τους επαγγελματίες, τους προμηθευτές, τους ανθρώπους του τουρισμού, αλλά και τους ταξιδιώτες που θα μπορέσουν να εξερευνήσουν τις δυνατότητες για νέες μοναδικές εμπειρίες, αφού το Athens Yachting Festival θα περιλαμβάνει και την παρουσίαση προορισμών που ενδείκνυνται για Θαλάσσιο Τουρισμό.

Επιστρέφει τον Απρίλιο το Athens Yachting Festival

Το 3ο Athens Yachting Festival είναι γεγονός και έρχεται για άλλη μια χρονιά να «ταράξει τα νερά» του θαλάσσιου τουρισμού. Η μεγάλη γιορτή του yachting θα πραγματοποιηθεί στις 7 με 10 Απριλίου στην Πλατεία Νερού

Παίρνοντας τον λόγο ο κύριος Δημήτρης Δεληκάρης τόνισε ότι το Φεστιβάλ είναι κυρίαρχη δραστηριότητα του Συνδέσμου. «Είναι η γιορτή προβολής του yachting. Θέλουμε να το γνωρίσουν οι Έλληνες και οι άνθρωποι στο εξωτερικό, αλλά και να καταρρίψουμε τον μύθο ότι αφορά λίγους», υπογράμμισε, ενώ εξέφρασε δημόσια και την εμπιστοσύνη που δείχνει ο ΣΙΤΕΣΑΠ στην Mact Media Group για την άρτια διοργάνωση του Φεστιβάλ.

Μήνυμα στήριξης του Athens Yachting Festival έστειλε ο Υπουργός Ναυτιλίας Γ. Πλακιωτάκης επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι «Η διοργάνωση του 3ου Yachting

● ● ● ● ● ● ● ●
**ΣΙΤΕΣΑΠ και Mact
 Media Group
 είναι οι συνδιοργανω-
 τές και παρουσίασαν
 πριν από τις γιορτές
 τα χαρακτηριστικά
 της φετινής έκθεσης**
 ● ● ● ● ● ● ● ●

Festival Athens, ενός από τα μεγαλύτερα διεθνή γεγονότα του Yachting και του Θαλάσσιου Τουρισμού από την Mact Media Group και τον ΣΙΤΕΣΑΠ, αποτελεί μία πρώτης τάξεως ευκαιρία για την ανάδειξη των επαγγελματιών στον χώρο του Yachting και σηματοδοτεί με τον καλύτερο τρόπο την επανέναρξή του.

Ένα γεγονός με διεθνές αντίκτυπο, όπου αναδεικνύει τις ευκαιρίες για επενδύσεις στον Θαλάσσιο Τουρισμό, με προωθητικές δράσεις που θα ενισχύσουν την παρουσία των παράκτιων και νησιωτικών προορισμών για τις ποικίλες μορφές θαλάσσιου τουρισμού αλλά και τα θαλάσσια σπορ».

ΠΟΕΕΤ προς κυβέρνηση: Πάρτε μέτρα για τους εργαζόμενους

Επιστολή με αιτήματα και προτάσεις έστειλε η Ομοσπονδία σε σειρά υπουργών της κυβέρνησης στην οποία τονίζει ότι οι εργαζόμενοι του τουρισμού – επισιτισμού αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης και πλέον δεν θα παραμείνουν θεατές στο «πετσόκομμα των εισοδημάτων τους»

Επιστολή σε σειρά μελών της κυβέρνησης έστειλε την Παρασκευή 7 Ιανουαρίου η Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων Επισιτισμού Τουρισμού με την οποία καταθέτει σειρά αιτημάτων προς τους υπουργούς για την στήριξη των εργαζομένων του κλάδου. Η ΠΟΕΕΤ αφήνει αιχμές κατά του υπουργού Εργασίας Κ. Χατζηδάκη, καθώς επισημαίνει πως η διοίκηση της Ομοσπονδίας έχει ζητήσει επανειλημμένα συνάντηση μαζί του, χωρίς να έχει βρει ανταπόκριση μέχρι σήμερα.

Σε μια προσπάθεια να εντείνει την πίεση προς την κυβέρνηση και να εισακουστούν τα αιτήματα των εργαζομένων σε τουρισμό-επισιτισμό έστειλε την επιστολή στα υπουργεία Οικονομικών, Ανάπτυξης, Εργασίας, Περιβάλλοντος σε υπουργούς και υφυπουργούς, ενώ την κοινοποίησε και στον υπουργό Τουρισμού Βασίλη Κικίλια.

Η ΠΟΕΕΤ τονίζει πως τα ξενοδοχεία παρουσιάζουν χαμηλές πληρότητες και η εστίαση υπολειπόμενη μετά τα νέα μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Αναλυτικά η επιστολή προς τους υπουργούς έχει ως εξής:

«Για άλλη μια φορά οι εργαζόμενοι του κλάδου Επισιτισμού-Τουρισμού βιώνουν τις επιπτώσεις από την μετάλλαξη «Ο», αλλά και από τα περιοριστικά μέτρα κατά της εξάπλωσης του κορονοϊού. Όλο αυτό το διάστημα ζητάμε επανειλημμένως συνάντηση με την ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας χωρίς αυτή να έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Έχουμε αιτήματα, έχουμε όμως και προτάσεις ώστε οι εργαζόμενοι του κλάδου μας να στηριχθούν στην πράξη, τους επόμενους μήνες που απ' όλη δείχνουν θα είναι πολύ δύσκολοι.

Είναι γεγονός πως στα ξενοδοχεία συνεχούς λειτουργίας παρουσιάζουν χαμηλές πληρότητες, αλλά και η εστίαση μετά και τα νέα μέτρα ουσιαστικά υπολειπόμενη.

Σε καμία όμως περίπτωση δεν θα δε-

Ακόμη ένας νεκρός διανομέας

Με δυσάρεστο τρόπο ξεκίνησε το 2022 για τους διανομείς, καθώς ακόμη ένας συνάδελφός τους άφησε την τελευταία του πνοή το Σάββατο τα ξημερώματα. Ο 44χρονος διανομέας της efood συνεργαζόταν με την εταιρεία τους τελευταίους 4 μήνες και έχασε τη ζωή του και έχασε τη ζωή λίγο μετά τα μεσάνυχτα σε τροχαίο δυστύχημα στο Παλαιό Φάληρο. Για το θέμα εξέδωσε ανακοίνωση η ΠΟΕΕΤ όπου, μεταξύ άλλων, αναφέρει: «Πόσα θύματα θα μετρήσουμε ακόμη μέχρι να αποφασίσει η Κυβέρνηση να νομοθετήσει επιτέλους την αυστηρή τήρηση των μέτρων ατομικής προστασίας;» Ζητούμε επιτέλους να κηρυχτεί η ΚΣ-ΣΕ του Επισιτισμού ως γενικώς υποχρε-

ωτική ώστε να εφαρμοστεί στην πράξη το άρθρο για τους διανομείς όπου προβλέπει βασικό μισθό, ΜΑΠ και μια σειρά ακόμα ευνοϊκές διατάξεις.

» Να αναγνωριστεί η εξαρτημένη σχέση εργασίας για τους συναδέλφους αυτούς και να πάψουν να βαφτίζονται «εξωτερικοί συνεργάτες».

» Ένταξη των διανομέων στα ΒΑΕ. «Ο συνάδελφος ήταν διανομέας freelancer, δούλευε ως «συνεργάτης», πληρωνόταν με το κομμάτι και δούλευε κάτω από τις γνωστές και απαράδεκτες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί με ευθύνη της κυβέρνησης και της εργοδοσίας όπως: Τα ανεπαρκή μέτρα προστασίας, τη γενίκευση του «συνεργατικού μοντέλου», την απαράδεκτη αξιολόγη-

ση, τις τεράστιες αποστάσεις παραλαβής και παράδοσης, τις άσχημες καιρικές συνθήκες, όπως και την ατομική ευθύνη σχετικά με τη συντήρηση των οχημάτων», αναφέρει σε ανακοίνωση που εξέδωσε το Συνδικάτο Επισιτισμού-Τουρισμού Αττικής.

Η ΠΟΕΕΤ αφήνει αιχμές κατά του υπουργού Εργασίας Κ. Χατζηδάκη, καθώς επισημαίνει πως η διοίκηση της Ομοσπονδίας έχει ζητήσει επανειλημμένα συνάντηση μαζί του, χωρίς να έχει βρει ανταπόκριση μέχρι σήμερα

χθούμε όσο τα ξενοδοχεία παραμένουν ανοικτά και τα μαγαζιά εστίασης επίσης το ίδιο, το μάρμαρο της κρίσης να το πληρώσουν οι εργαζόμενοι μπαίνοντας σε αναστολή σύμβασης και αποζημίωση ειδικού σκοπού 534€.

Επομένως ζητάμε:

- Εφόσον οι επιχειρήσεις είναι ανοικτές να εφαρμοστεί ΚΑΘΟΛΙΚΑ το πρόγραμμα ΣΥΝ ΕΡΓΑΣΙΑ κι αν μειωθεί ο ελάχιστος χρόνος απασχόλησης των εργαζομένων που είναι ενταγμένοι στο πρόγραμμα η αναπλήρωση να γίνει από το κράτος. Δεν είναι δυνατόν ξενοδοχεία και εστίαση να λειτουργούν και να μειώνεται το εισόδημα των εργαζομένων.

- Όσες επιχειρήσεις είναι κλειστές με κρατική εντολή να επανέλθει το μέτρο της αναστολής σύμβασης (όπως σωστά έγινε με τα νυκτερινά κέντρα διασκέδασης).

- Επιτέλους να δοθεί λύση με τα ένσημα από τις μονομερείς αναστολές σύμβασης τα οποία δεν εμφανίζονται στον ΕΦΚΑ, ώστε να μπορεί ο ΟΑΕΔ να εγκρίνει το επίδομα ανεργίας στους δικαιούχους.

- Να παραταθεί το επίδομα ανεργίας, γιατί μπορεί να βγήκαμε από μια άκρως επιτυχημένη σεζόν τόσο σε εισπράξεις όσο και σε επισκεψιμότητα όμως και αυτή η σεζόν ήταν μικρή σε διάρκεια με αποτέλεσμα η επιδότηση μας να λήξει μέσα στον Ιανουάριο και οι εποχικά εργαζόμενοι θα ξαναδούν εισόδημα από την εργασία τους στη καλύτερη περίπτωση Μάιο – Ιούνιο.

- Να επιδοτηθούν με το επίδομα ανεργίας και οι εποχικά εργαζόμενοι στην εστίαση που δεν κατάφεραν να εργαστούν ούτε φέτος αλλά και για αυτούς που ήταν σε μονομερή αναστολή σύμβασης τους μήνες Μάιο – Ιούνιο του 2021.

Αντιμετωπίζουμε σοβαρό πρόβλημα επιβίωσης και δεν είμαστε πλέον διατεθειμένοι να παραμείνουμε θεατές στο πετσόκομμα των εισοδημάτων και των εργασιακών δικαιωμάτων μας!», καταλήγει στην επιστολή της η ΠΟΕΕΤ.

Συγκέντρωση διαμαρτυρίας σωματείων σήμερα στο υπουργείο Υγείας στις 17:00

Εργατικά σωματεία, μεταξύ των οποίων και το Συνδικάτο Εργαζομένων Επισιτισμού Τουρισμού Αττικής πραγματοποιούν σήμερα στις 5 το απόγευμα συγκέντρωση διαμαρτυρίας στο Υπουργείο Υγείας για τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας, ενώ θα παραχωρήσουν και συνέντευξη Τύπου.

Τα σωματεία κατηγορούν την κυβέρνηση για την διαχείριση της πανδημίας υποστηρίζοντας ότι διολισθαίνει στη λογική της «ανοσίας της αγέλης», καλώντας τους εργαζόμενους να προστατεύσουν την υγεία τους μόνοι τους και ο καθένας όπως μπορεί. «Μόνο έτσι μπορούν να εξηγηθούν τα απαράδεκτα πρωτόκολλα του ΕΟΔΥ κατ' εντολή του Υπουργείου Υγείας, σύμφωνα με τα οποία μειώνεται η καραντίνα σε 5 ημέρες, μετατρέποντας ακόμα περισσότερο τους χώρους δουλειάς σε εστίες υπερμετάδοσης. Η έλλειψη μηχανισμών ελέγχου και ιχνηλάτησης θέτουν καθημερινά σε κίνδυνο χιλιάδες εργαζόμενους και το σύνολο του λαού. Την ίδια στιγμή στα ΜΜΜ επικρατεί απίστευτος συνωστισμός. Προκειμένου να μην διαταραχθούν τα κέρδη των εργοδοτών, οι αναστολές συμβάσεων, οι απολύσεις, οι συνολικά η προσπάθεια χτυπήματος των δικαιωμάτων μας έχουν γίνει καθημερινότητα.

Οι ουρές στις κρατικές δομές για ένα τεστ είναι ατελείωτες, σπρώχνοντας μας στους ιδιώτες που δραστηριοποιούνται στην υγεία, οι οποίοι θησαυρίζουν», αναφέρουν τα σωματεία στην κοινή ανακοίνωση που εξέδωσαν. Τα αιτήματα που καταθέτουν είναι τα εξής:

- Μαζικά και επαναλαμβανόμενα δωρεάν τεστ για όλο τον πληθυσμό

- Οργάνωση τώρα της επιδημιολογικής επιτήρησης και ουσιαστικής ιχνηλάτησης στους χώρους εργασίας με ευθύνη του κράτους.

- Με έλεγχο των μέτρων προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων καθώς και με οργάνωση προληπτικών ελέγχων σε μεγάλες βιομηχανικές ζώνες και επιχειρήσεις με ευθύνη του ΕΟΔΥ και του ΣΕΠΕ.

- Με εξασφάλιση αδειών ειδικού σκοπού σε όσους εργαζόμενους βγαίνουν σε καραντίνα και σε όσους βρίσκονται σε καραντίνα και σε όσους πρέπει να επιτηρούν μικρά παιδιά ή ηλικιωμένους, με το κόστος να επιβαρύνει αποκλειστικά το κράτος και την εργοδοσία.

- Με μέτρα για τακτικά και ασφαλή δρομολόγια στις αστικές συγκοινωνίες, στα μέσα μεταφοράς προσωπικού των εταιρειών και γενικά στις μεταφορές με αυστηρή τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων

- Με πάταξη της εργοδοτικής αυθαιρεσίας, απαγόρευση των αναστολών συμβάσεων και των απολύσεων. Καμία περιστολή δημοκρατικών δικαιωμάτων με πρόσχημα τον κορονοϊό.

- Ενίσχυση του προγράμματος μαζικού εμβολιασμού, ειδικά σε προσφυγικούς καταυλισμούς και στους μετανάστες εργάτες χωρίς όρους και προϋποθέσεις. Πλατιά και οργανωμένη επιστημονική ενημέρωση του λαού με επίκεντρο τους χώρους δουλειάς, τα σχολεία και τα πανεπιστήμια, κοινωνικές ομάδες “υψηλού κινδύνου”.

- Κρατική χρηματοδότηση και ουσιαστική ενίσχυση του δημόσιου συστήματος υγείας, των νοσοκομείων και της Πρωτοβάθμιας φροντίδας Υγείας, για προσλήψεις μόνιμου υγειονομικού και λοιπού προσωπικού, για νέες ΜΕΘ, για επαναλειτουργία των νοσοκομείων που έκλεισαν τα τελευταία χρόνια

- Επίταξη του ιδιωτικού τομέα της Υγείας, με προτεραιότητα στις ΜΕΘ και τα διαγνωστικά

- Μέτρα για την έναρξη των σχολείων. Τώρα να εξασφαλιστούν κατάλληλες αίθουσες, να αραιώσουν οι μαθητές στις τάξεις, να εξασφαλιστεί η καθαριότητα στα σχολεία, να γίνουν προσλήψεις εκπαιδευτικών με βάση τα πραγματικά κενά και τις ανάγκες.

MACT EXPO CENTER

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΑ-COVID ΕΠΟΧΗ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Το **MACT EXPO CENTER** υλοποιήθηκε με βάση την τεράστια εμπειρία της **Mact Media Group** στη διαχείριση υπηρεσιών και τη διοργάνωση εκθέσεων, συνεδρίων και εκδηλώσεων και έρχεται να καλύψει τις ανάγκες της νέας εποχής, παρέχοντας μοναδικές δυνατότητες στους εκθέτες και στους επισκέπτες.

Μπορεί να φιλοξενήσει
50.000 επισκέπτες
ανά ημέρα

Στα ψηφιακά περίπτερα οι εκθέτες μπορούν να παρουσιάσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους, να συνομιλούν με τους επισκέπτες σε πραγματικό χρόνο με σύνδεση βίντεο, να παρέχουν πληροφοριακό υλικό και ψηφιακά φυλλάδια. Οι εκθέτες μπορούν να κλείνουν ραντεβού και να οργανώνουν B2B συναντήσεις, ενώ παράλληλα παρέχεται και η δυνατότητα απευθείας πωλήσεων

Τα περίπτερα μπορούν να παραμείνουν online για μεγάλο χρονικό διάστημα και οι ενδιαφερόμενοι να έχουν πρόσβαση σε αυτά μετά τη λήξη της κάθε διοργάνωσης

Επιτρέπει τη διοργάνωση πολλών συνεδρίων και εκδηλώσεων ταυτόχρονα στον ψηφιακό του χώρο. Τα events διεξάγονται με ζωντανή διαδικασία. Όσοι τα παρακολουθούν έχουν τη δυνατότητα να παρέμβουν είτε για να τοποθετηθούν, είτε για να υποβάλλουν κάποιο ερώτημα

☎ 2110129575 ✉ info@mact.gr

